

Ivana Gálusová, Miriam Danková, Adam Navrátil

Čítanie mládeže v Trnavskom samosprávnom kraji

Interpretácia výsledkov výskumu čítania mládeže vo veku
13-17 rokov

Trnava 2018

**TRNAVSKÝ
SAMOSPRÁVNÝ
KRAJ**

Názov: Čítanie mládeže v Trnavskom samosprávnom kraji. Interpretácia výsledkov výskumu
čítania mládeže vo veku 13-17 rokov

Autori: Ivana Gálusová, Miriam Danková, Adam Navrátil

Zodp. redaktor: Lívia Koleková

Vydala: Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave

Rok vydania: 2018

Miesto vydania: Trnava

Rozsah strán: 60

Tlač: Váry s.r.o., Trnava

ISBN 978-80-88695-64-6

Publikácia neprešla jazykovou úpravou

Ivana Gálusová, Miriam Danková, Adam Navrátil

Čítanie mládeže v Trnavskom samosprávnom kraji

Interpretácia výsledkov výskumu čítania mládeže vo veku
13-17 rokov

Trnava 2018

OBSAH

ÚVOD.....	1
1 METODIKA VÝSKUMU A ZÁKLADNÉ DEMOGRAFICKÉ UKAZOVATELE.....	2
1.1 Demografia výskumu v Trnavskom samosprávnom kraji.....	2
2 INFORMAČNÉ ZDROJE	4
2.1 Periodicita zadávania úloh.....	4
2.2 Informačné zdroje k zadaniam	6
3 ČÍTANIE.....	8
3.1 Čítanie článkov	8
3.2 Čítanie kníh	14
3.3 Čítanie e-kníh	19
3.4 Čítanie v online priestore	21
3.5 Prispievanie do internetu.....	25
3.6 Čítanie beletrie	28
3.7 Výber beletrie.....	29
3.7.1 Najobľúbenejšie tituly	32
4 MLADÍ ĽUDIA A NÁVŠTEVNOSŤ KNIŽNÍC	33
4.1 Návštevnosť školských knižníc.....	33
4.1.1 Frekvencia návštev	35
4.1.2 Využívanie služieb školských knižníc.....	36
4.2 Návštevovanie verejných knižníc.....	39
4.2.1 Frekvencia návštev	42
4.2.2 Využívanie služieb verejných knižníc	43
4.3 Dôvody nezáujmu o návštevu knižnice.....	46
5 SOCIALIZÁCIA ČÍTANIA	48
5.1 Knihy z rodinného prostredia.....	48
5.2 Knihy od rovesníkov	50
5.3 Čitateľské počiatky v rodine	52
6 ZHRNUTIE NAJDÔLEŽITEJŠÍCH VÝSLEDKOV VÝSKUMU.....	55
ZÁVER.....	57
PRÍLOHA: Dotazník	58

ÚVOD

Výskum čítania mládeže v Trnavskom samosprávnom kraji, ktorý vám v tejto publikácii prinášame je súčasťou celoslovenského výskumu čítania, ktorého zámerom bolo doplniť výsledky medzinárodných štúdií výskumom kontextových faktorov rozvoja čitateľstva a sociálnych aspektov čitateľstva na Slovensku. Gestorom celoslovenského výskumu bola Slovenská asociácia knižníc. Prvú a druhú etapu celoslovenského výskumu finančne podporil z verejných zdrojov Fond na podporu umenia. Na výskume okrem knižníc, ktoré zbierali dáta v kvantitatívnej časti výskumu, spolupracovali aj Katedra knižničnej a informačnej vedy Filozofickej fakulty Univerzity Komenského, Ústredná knižnica Slovenskej akadémie vied a Národné osvetové centrum. Interpretácia celoslovenského výskumu čítania, zhrňuje výsledky kvalitatívnej a kvantitatívnej časti výskumu. Kvantitatívnu časť výskumu prezentoval anonymný dotazník pozostávajúci z 27 otázok a výskumnú vzorku tvorilo 1 654 respondentov. Cieľom výskumu bolo zmapovať aktuálne informácie o tom, ako mladí ľudia vnímajú problematiku čítania a knihy ako tradičného nosiča informácií, spôsoby získavania informácií, vnímanie knižníc z pohľadu mladého človeka a potreba (alebo schopnosť) využívať ich ako overený zdroj prístupu k tradičným zdrojom informácií, ako aj budovanie vzťahu ku knihe a čítaniu od detstva v rodine. Vek 13-17 rokov bol vybraný zámerne, pretože v posledných rokoch sme práve v tejto vekovej kategórii zaznamenali rapidný pokles záujmu o čítanie. Výsledky celoslovenského výskumu boli zverejnené v publikácii *Text a čítanie, mládež a knižnice*.¹

Výskum čítania mládeže vo veku 13 – 17 rokov v Trnavskom samosprávnom kraji voľne nadväzuje na predchádzajúci celoslovenský výskum čítania, ktorý sa uskutočnil v rokoch 2010 a 2011 a ktorého súčasťou bola výskumná vzorka žiakov a študentov vo veku 13 - 17 rokov. Interpretácia výsledkov celoslovenského výskumu bola publikovaná v roku 2011 pod názvom *Čítanie mládeže v Slovenskej republike – interpretácia výsledkov výskumu*.² Výsledky predošlého výskumu v Trnavskom samosprávnom kraji boli zverejnené v publikácii *Čítanie mládeže v Trnavskom samosprávnom kraji*.³

V tejto publikácii predkladáme výsledky kvantitatívnej časti výskumu, uskutočneného v školách Trnavského samosprávneho kraja (ďalej TTSK). Zber dát v rámci TTSK koordinovala Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave. Do zberu dát sa zapojili aj štyri verejné knižnice TTSK – Galantská knižnica v Galante, Záhorská knižnica v Senici, Žitnoostrovská knižnica v Dunajskej Strede a Mestské kultúrne centrum – knižnica v Hlohovci, ktorým patrí naše poďakovanie za spoluprácu. Výskumná vzorka respondentov v Trnavskom samosprávnom kraji predstavovala počet 156 respondentov vo veku 13 – 17 rokov zo základných škôl, stredných odborných škôl a gymnázií.

Výsledky výskumu sme pre lepšiu prehľadnosť rozdelili do 5 okruhov:

1. Metodika výskumu a základné demografické ukazovatele
2. Informačné zdroje
3. Čítanie
4. Mladí ľudia a knižnice
5. Socializácia čítania

V rámci Trnavského samosprávneho kraja bol počet respondentov určený zadávateľom výskumu. V porovnaní s výskumnou vzorkou z roku 2012 bol tento počet značne nižší. Kým výskumu v roku 2012 sa v rámci TTSK zúčastnilo 1 739 respondentov, v aktuálnom výskume je počet respondentov len 156, čo môže získané výsledky do určitej miery skresľovať. Z uvedeného dôvodu sme sa rozhodli výsledky výskumu interpretovať len vo vzťahu k pohlaviu, veku a typu navštevovanej školy respondentov. Porovnanie výsledkov oboch výskumov je možné tiež len čiastočne, a to v prípadoch rovnakého znenia otázky. Jedná sa o posledný okruh týkajúci sa socializácie čítania.

¹ Hrdináková, L., Kopáčiková, J., Rankov, P. : *Text a čítanie, mládež a knižnice*. Bratislava – Košice : Slovenská asociácia knižníc, 2017. 123 s.

² Kopáčiková, J., Hrdináková L., Gašparovičová, A.: *Čítanie mládeže v Slovenskej republike. Interpretácia výskumu*. Košice : Slovenská asociácia knižníc, 2011. 100 s.

³ Kráľová, D., Gálusová, I., Laczová, H., Záhorcová, J.: *Čítanie mládeže v Trnavskom samosprávnom kraji. Interpretácia výsledkov výskumu*. Trnava : Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave, 2012. 118 s.

1 METODIKA VÝSKUMU A ZÁKLADNÉ DEMOGRAFICKÉ UKAZOVATELE

Ako metóda výskumu bol stanovený anonymný dotazník. Dotazník tvorilo 27 otázok. Otázky boli otvorené, poloopené alebo zatvorené. 7 otázok sa venovalo demografickým údajom ako vek, pohlavie, národnosť, typ navštevovanej školy, veľkosť bydliska a vzdelanie rodičov. Ďalších 20 otázok sa venovalo kontextom čitateľstva zameraným konkrétne na čítanie, informačné zdroje, navštevovanie verejnej a školskej knižnice a čitateľskej intervencii v rodine, alebo medzi rovesníkmi, čiže socializácií čítania. 15 otázok bolo uzatvorených s alternatívnymi odpoveďami, 4 otázky boli poloopené s možnosťou vlastnej odpovede a jedna otázka bola otvorená.

1.1 DEMOGRAFIA VÝSKUMU V TRNAVSKOM SAMOSPRÁVNOM KRAJI

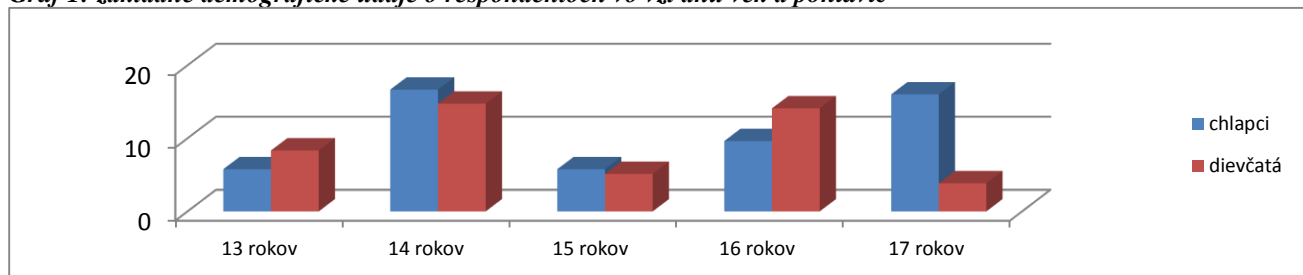
Výskum v Trnavskom samosprávnom kraji (ďalej len „TTSK“) sa uskutočnil v troch základných školách, z toho v jednej s vyučovacím jazykom maďarským, dvoch stredných odborných školách, z toho v jednej s vyučovacím jazykom maďarským a v jednom gymnáziu. Celkový počet respondentov bol 156 žiakov, z toho bolo 72 dievčat (46,15 % z celkového počtu respondentov) a 84 chlapcov (53,85 % z celkového počtu respondentov).

Najvyšší podiel respondentov z hľadiska vekovej štruktúry bol v kategórii 14 ročných žiakov, ktorých sa do výskumu zapojilo celkovo 49, čo predstavuje 31,41 % z celkového počtu respondentov. Najmenej zastúpená bola skupina 15 ročných respondentov v celkovom počte 17, v percentuálnom vyjadrení 10,90 % z celkového počtu respondentov. Medzi dievčatami boli najviac zastúpené vekové kategórie 14 a 16 ročných respondentov, ktorých sa výskumu zúčastnilo približne rovnaký počet. V kategórii 14 ročných dievčat sa výskumu zúčastnilo spolu 23 respondentiek (14,74 % z celkového počtu). V kategórii 16 ročných dievčat sa výskumu zúčastnilo 22 respondentiek (14,10 % z celkového počtu). Najmenej bola zastúpená kategória 17 ročných dievčat, ktorých sa výskumu zúčastnilo spolu 6 respondentiek (3,85 % z celkového počtu). Medzi chlapcami boli najviac zastúpené vekové skupiny 14 a 17 ročných respondentov. 14 ročných chlapcov sa do výskumu zapojilo spolu 49 (16,67 % z celkového počtu) a 17 ročných chlapcov sa výskumu zúčastnilo spolu 25 respondentov (16,02 % z celkového počtu). Podrobnejší prehľad o respondentoch výskumu z pohľadu pohlavia a veku je uvedený v tabuľke 1 a graficky znázornený v grafe 1.

Tab. 1: základné demografické údaje o respondentoch vo vzťahu vek a pohlavie

	Dievča		Chlapec		Spolu	
	Počet	% z celkového počtu	Počet	% z celkového počtu	Počet	% z celkového počtu
13 rokov	13	8,33 %	9	5,77 %	22	14,10 %
14 rokov	23	14,74 %	26	16,67 %	49	31,41 %
15 rokov	8	5,13 %	9	5,77 %	17	10,90 %
16 rokov	22	14,10 %	15	9,62 %	37	23,72 %
17 rokov	6	3,85 %	25	16,02 %	31	19,87 %
Spolu	72	46,15 %	84	53,85 %	156	100 %

Graf 1: základné demografické údaje o respondentoch vo vzťahu vek a pohlavie

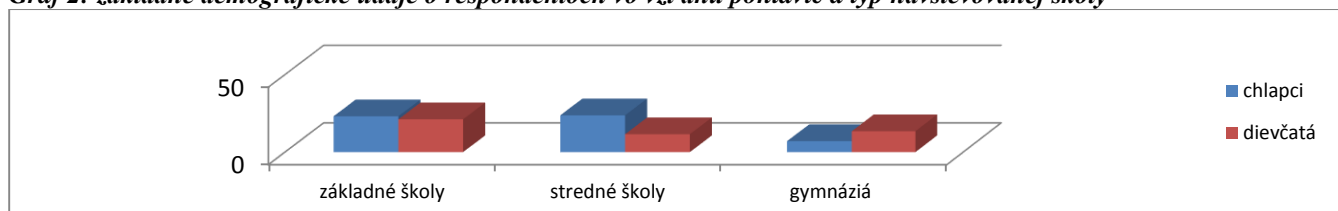

Podľa typu navštevovanej školy boli v najvyššej miere zastúpené základné školy (ďalej len „ZŠ“), z ktorých sa do výskumu zapojilo 44,23 % respondentov z celkového počtu. Druhou najpočetnejšou skupinou boli žiaci stredných odborných škôl (ďalej len „SOŠ“), ktorých sa výskumu zúčastnilo 35,26 % z celkového počtu. Najmenej boli zastúpení žiaci gymnázií (20,51 % z celkového počtu). Podrobné informácie o zložení respondentov výskumu vo vzťahu k typu navštevovanej školy a pohlavia môžeme vidieť podrobnejšie v tabuľke 2 a graficky znázornené v grafe 2.

Tab. 2: základné demografické údaje o respondentoch vo vzťahu pohlavie a typ navštevovanej školy

	Dievčatá		Chlapci		Spolu	
	Počet	% z celkového počtu	Počet	% z celkového počtu	Počet	% z celkového počtu
Základné školy	33	21,15 %	36	23,08 %	69	44,23 %
Stredné odborné školy	18	11,54 %	37	23,72 %	55	35,26 %
Gymnázia	21	13,46 %	11	7,05 %	32	20,51 %
Spolu	72	46,15 %	84	53,85 %	156	100 %

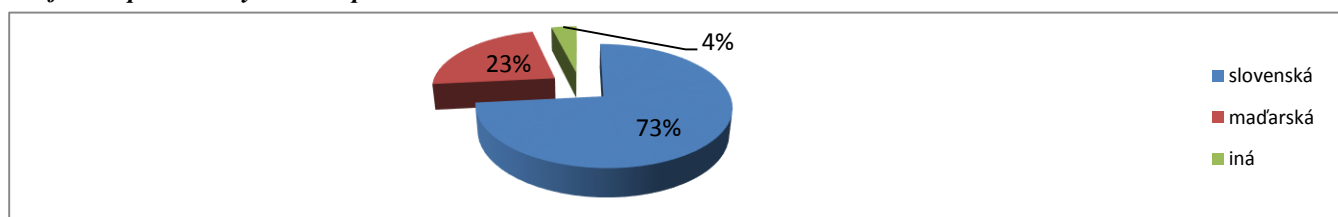
Graf 2: základné demografické údaje o respondentoch vo vzťahu pohlavie a typ navštevovanej školy

Národnosť

Trnavský samosprávny kraj patrí k národnostne zmiešaným krajom Slovenska, pričom k najpočetnejšej sa radí maďarská menšina. Z toho dôvodu sa výskum uskutočnil aj na školách s vyučovacím jazykom maďarským. Výskumu sa v rámci TTSK zúčastnilo 113 respondentov (73 % z celkového počtu) slovenskej národnosti, 35 respondentov (23 % z celkového počtu) maďarskej národnosti a 8 respondentov (4 % z celkového počtu) inej národnosti (respondenti uvádzali národnosť anglickú, ruskú, rusínsku, USA, japonskú, čínsku). Národnostné zloženie respondentov je graficky znázornené v grafe 3.

Graf 3: respondenti výskumu z pohľadu národnosti

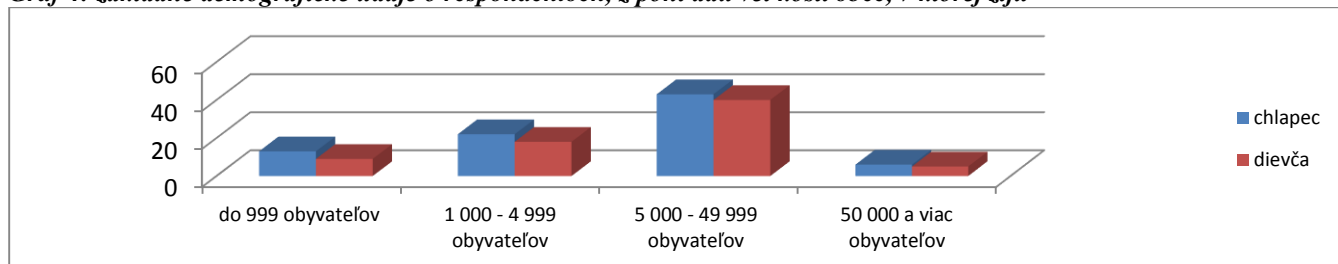
Obec, v ktorej respondenti žijú:

Viac ako polovica respondentov žije v obci od 5 000 do 49 999 obyvateľov (53,20 % z celkového počtu). Najmenšia skupina respondentov žije v meste nad 50 000 obyvateľov (7,06 % z celkového počtu). Ide o obyvateľov mesta Trnava, ktoré je v našom kraji počtom obyvateľov najpočetnejšie. V menších obciach do 999 obyvateľov žije 14,10 % z celkového počtu respondentov, približne štvrtina (25,64 % z celkového počtu) v obciach od 1 000 do 4 999 obyvateľov. Podrobné informácie sú uvedené v tabuľke 3 a v grafe 4.

Tab. 3: základné demografické údaje o respondentoch, z pohľadu veľkosti obce, v ktorej žijú

	Dievčatá		Chlapci		Spolu	
	Počet	% z celkového počtu	Počet	% z celkového počtu	Počet	% z celkového počtu
Obec do 999 obyvateľov	9	5,77 %	13	8,33 %	22	14,10 %
1 000 – 4 999 obyvateľov	18	11,54 %	22	14,10 %	40	25,64 %
5 000 – 49 999 obyvateľov	40	25,64 %	43	27,56 %	83	53,20 %
50 000 a viac obyvateľov	5	3,21 %	6	3,85 %	11	7,06 %

Graf 4: základné demografické údaje o respondentoch, z pohľadu veľkosti obce, v ktorej žijú

Dotazník obsahoval aj dve otázky zamerané na najvyššie dosiahnuté vzdelanie rodičov našich respondentov. Z dôvodu nízkeho počtu respondentov v našom kraji, interpretácia výsledkov v nadväznosti na tento parameter nebola možná.

2 INFORMAČNÉ ZDROJE

Schopnosť detí a mladých ľudí vyhľadávať rôzne zdroje informácií ako aj schopnosť pracovať s nimi, patrí k základným sociálnym zručnosťami. V oblasti komunikácie získavajú nové médiá a technológie rovnocenné postavenie ako tradičný zdroj informácií (knihy), čo postupne oslabuje vzťah mladých ľudí k čítaniu. Pojem kniha alebo čítanie evokuje vo väčšine ľudí predstavu voľnočasovej aktivity spojenú spravidla s beletriou. Systematické získavanie vedomostí a cieľavedomý rozvoj čitateľských kompetencií sú však podmienené aj schopnosťou pracovať s odbornými textami, čo zahŕňa nepochybne aj schopnosti ako informácie vyhľadať (resp. vedieť kde ich hľadať), schopnosť kriticky zhodnotiť text, ako aj schopnosť porozumieť textu a pracovať s ním. Uvedené je možné dosiahnuť len systematickou prácou s odbornými textami, v čom významnú úlohu zohrávajú školy, napr. formou zadávania úloh, na vypracovanie ktorých sú učebnice nedostatočným zdrojom. Frekvencia zadávania takýchto úloh a ich náročnosť by sa mala logicky zvyšovať s narastajúcim vekom žiakov. Nezastupiteľnú úlohu následne zohrávajú knižnice, ktoré podľa možností ovplyvňujú čitateľské návyky a schopnosti detí vo väčšine prípadov už od útleho detstva, organizovaním hodín informačnej prípravy. Jej intenzita je závislá od dobrej spolupráce so všetkými typmi škôl, a zásadným spôsobom môže ovplyvniť schopnosť dieťaťa (žiaka) orientovať sa a vyhľadávať informácie v rôznych zdrojoch. Predpokladáme, že naši respondenti by už mali poznať knižnicu ako inštitúciu, kde je možné tieto informácie vyhľadávať a tiež by mali mať základné zručnosti vo vyhľadávaní v knižničnom fonde. Zadávaním úloh, k vypracovaniu ktorých už nestačia len učebnice, si naši respondenti svoje poznatky z hodín informačnej prípravy môžu vyskúšať a zároveň rozvíjať v praxi.

Našich respondentov sme sa teda opýtali, či počas školského roka dostávajú úlohy, na ktoré musia získavať informácie aj z iných zdrojov ako z učebníc. Zároveň nás zaujímala aj frekvencia, ako často tento typ úloh dostávajú. Pre komplexnejšiu informáciu o získavaní informácií k zadaným úlohám nás zaujímali preferované zdroje, z ktorých naši respondenti čerpajú, alebo kde ich vyhľadáujú.

2.1 PERIODICITA ZADÁVANIA ÚLOH

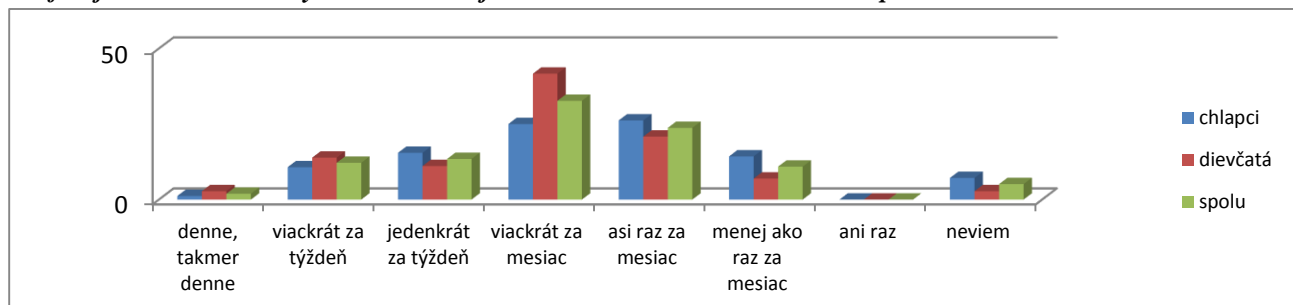
(OTÁZKA Č. 10: AKO ČASTO SI V TOMTO ŠKOLSKOM ROKU DOSTÁVAL/A ÚLOHY (REFERÁTY, PROJEKTY), NA KTORÉ SI MUSEL/A ZÍSKAVAŤ INFORMÁCIE Z INÝCH ZDROJOV AKO Z UČEBNÍC)

Získané výsledky potvrdili, že naši respondenti úlohy, pri ktorých musia získavať informácie aj z iných zdrojov ako z učebníc, skutočne dostávajú. Na uvedenú otázku odpovedali všetci respondenti, ani jeden z nich neoznačil možnosť, že by tento typ úloh *nedostával*. Výsledky časových intervalov tiež naznačujú, že tento typ úloh dostávajú respondenti relatívne často. Viac ako polovica z nich (kumulatívne 56,41 % z celkového počtu) sa vyjadrila, že tento typ úloh dostáva *raz za mesiac* alebo *viackrát za mesiac*. Uvedené bolo potvrdené aj z pohľadu pohlavia respondentov, avšak určité rozdiely tu nachádzame. Kým dievčatá vo väčšej miere dostávajú takéto úlohy *viackrát za mesiac* (41,67 % z počtu dievčat) a možnosť *asi raz za mesiac* zvolilo 20,83 % z počtu dievčat, u chlapcov sú obe možnosti zastúpené relatívne rovnomerne, každú z týchto dvoch možností zvolila asi štvrtina chlapcov. Môžeme teda skonštatovať, že čo sa týka frekvencie zadávania úloh, na vypracovanie ktorých sú potrebné aj iné zdroje ako učebnice, táto bude pri oboch pohlaviach podobná, no v prípade dievčat je rozhodne intenzívnejšia. Najnižšie hodnoty boli dosiahnuté pri časovej frekvencii *denne, takmer denne*, ktorú označilo len 1,92 % respondentov z celkového počtu a tiež odpoveď *neviem*, ktorú označilo 5,13 % z celkového počtu respondentov. Podrobnejšie hodnoty demonštruje tabuľka 4, grafické znázornenie graf 5.

Tab.4: frekvencia úloh s vyhľadávaním informácií mimo učebníc vo vzťahu k pohlaviu

	Dievčatá	Chlapci	Spolu
	% z počtu dievčat	% z počtu chlapcov	% z celkového počtu
Denne, takmer denne	2,78 %	1,19 %	1,92 %
Viackrát za týždeň	13,89 %	10,71 %	12,18 %
Jednou za týždeň	11,11 %	15,48 %	13,46 %
Viackrát za mesiac	41,67 %	25,00 %	32,69 %
Asi raz za mesiac	20,83 %	26,19 %	23,72 %
Menej ako raz za mesiac	6,94 %	14,29 %	10,90 %
Ani raz	0 %	0 %	0 %
Neviem	2,78 %	7,14 %	5,13 %

Graf 5: frekvencia úloh s vyhľadávaním informácií mimo učebníc vo vzťahu k pohlaviu

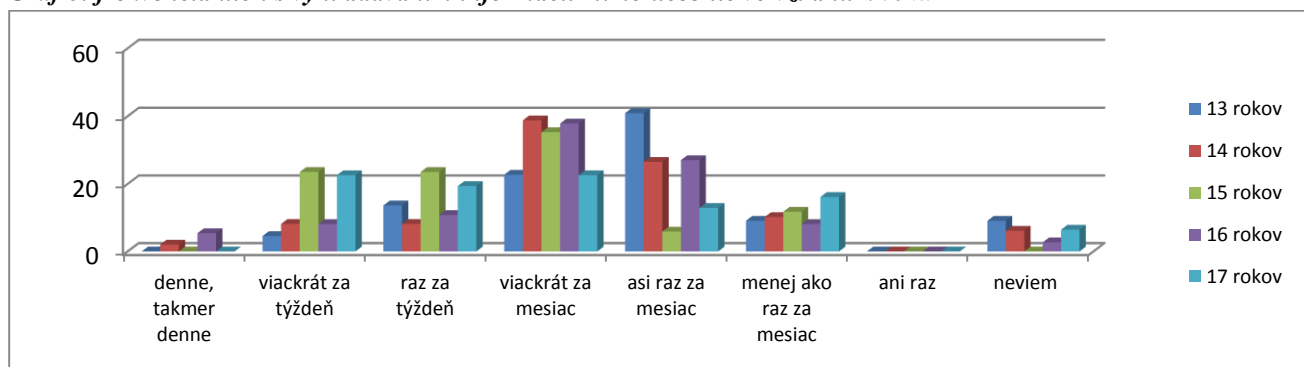

Odpovede sme vyhodnotili aj z hľadiska jednotlivých vekových kategórií. Tab. 5 a graf 6 prezentujú určitý posun v časovej frekvencii zadávania tohto typu úloh vo vzťahu k veku respondentov. Možnosti *viackrát za mesiac* a *asi raz za mesiac* si vo väčšej miere volili 13 roční respondenti (spolu 63,64 % z danej vekovej skupiny), 14 roční respondenti (spolu 65,31 % z danej vekovej skupiny) a 16 roční respondenti (spolu 64,87 % z danej vekovej skupiny). Vo zvyšných vekových kategóriách sa časová frekvencia zvýšila. Vo vekovej skupine 15 ročných respondentov bola najčastejšou zvolenou možnosťou *viackrát za mesiac* (35,29 % z počtu v danej vekovej skupine), druhou najčastejšou odpoveďou boli možnosti *viackrát za týždeň* a *raz za týždeň*, tieto možnosti označilo zhodne 23,53 % z počtu v danej vekovej skupine. 17 roční respondenti najčastejšie označili možnosť *viackrát za týždeň* a *viackrát za mesiac* (zhodne 22,58 % z danej vekovej skupiny), druhou najčastejšou odpoveďou bola možnosť *raz za týždeň* (19,36 % z danej vekovej skupiny). Podrobnejšie hodnoty vo vzťahu k veku respondentov demonštruje tab. 5, grafické znázornenie graf 8.

Tab.5: frekvencia úloh s vyhľadávaním informácií mimo učebníc vo vzťahu k veku (% z počtu v danej vekovej skupine)

	13 rokov	14 rokov	15 rokov	16 rokov	17 rokov
Denne, takmer denne	0 %	2,04 %	0 %	5,41 %	0 %
Viackrát za týždeň	4,55 %	8,16 %	23,53 %	8,11 %	22,58 %
Raz za týždeň	13,64 %	8,16 %	23,53 %	10,81 %	19,36 %
Viackrát za mesiac	22,73 %	38,78 %	35,29 %	37,84%	22,58 %
Asi raz za mesiac	40,91 %	26,53 %	5,88 %	27,03%	12,90 %
Menej ako raz za mesiac	9,09 %	10,20 %	11,77 %	8,11 %	16,13 %
Ani raz	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Neviem	9,09 %	6,12 %	0 %	2,70 %	6,45 %

Graf 6: frekvencia úloh s vyhľadávaním informácií mimo učebníc vo vzťahu k veku

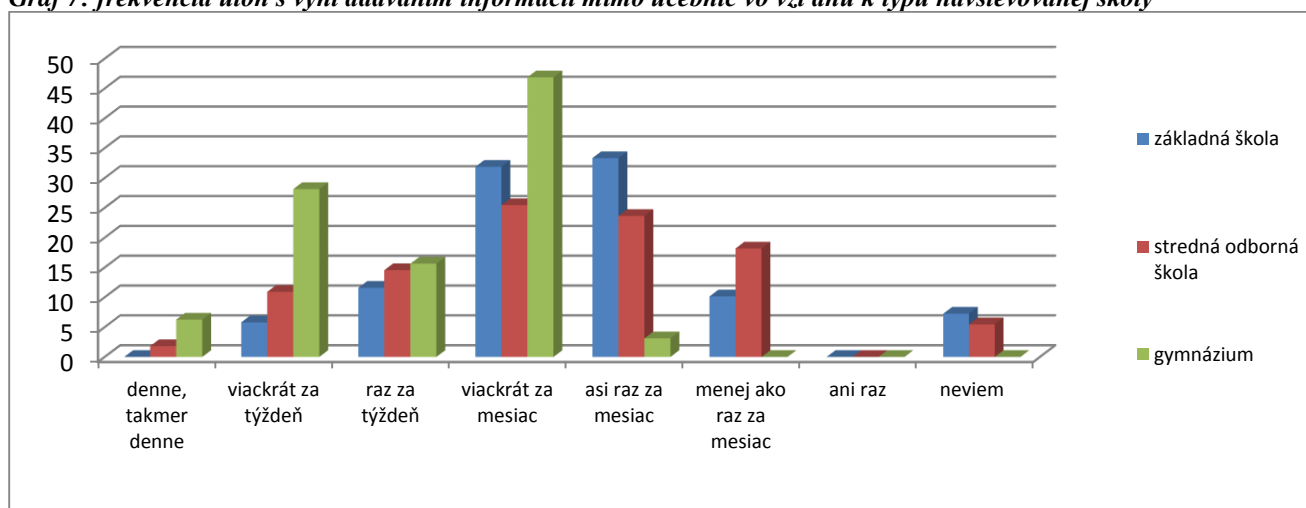

Ak sa na získané hodnoty pozrieme z hľadiska typu navštevovanej školy zistíme, že rovnaký trend ako pri vekovej kategorizácii, sa nám prejavil aj pri členení odpovedí získaných v jednotlivých typoch škôl. Žiaci základných škôl najčastejšie označili možnosť *asi raz za mesiac* (33,33 % z počtu žiakov ZŠ) a možnosť *viackrát za mesiac* (31,88 % z počtu žiakov ZŠ). Veľmi podobne vyhodnotili túto otázku aj žiaci stredných odborných škôl, tieto dve možnosti označila skoro polovica z nich. Možnosť *viackrát za mesiac* označilo 25,45 % respondentov z počtu žiakov SOŠ, možnosť *asi raz za mesiac* označilo 23,64 % respondentov z počtu žiakov SOŠ. Menší posun vidíme pri žiakoch gymnázií, kde síce najčastejšie označenou možnosťou zostáva aj naďalej možnosť *viackrát za mesiac* (46,87 % z počtu žiakov gymnázií), ale druhou najčastejšie označenou možnosťou bola možnosť *viackrát za týždeň* (28,13 % z počtu žiakov gymnázií). Komplexný prepočet je uvedený v tabuľke 6 a grafické znázornenie v grafe 7.

Tab. 6: frekvencia úloh s vyhľadávaním informácií mimo učebníc vo vzťahu k typu navštevovanej školy

	Základná škola	Stredná škola	Gymnázium
	% z počtu žiakov ZŠ	% z počtu žiakov SOŠ	% z počtu žiakov gymnázií
Denne, takmer denne	0 %	1,82 %	6,25 %
Viacrát za týždeň	5,80 %	10,91 %	28,13 %
Jedenkrát za týždeň	11,59 %	14,55 %	15,63 %
Viacrát za mesiac	31,88 %	25,45 %	46,87 %
Asi raz za mesiac	33,33 %	23,64 %	3,12 %
Menej ako raz za mesiac	10,15 %	18,17 %	0 %
Ani raz	0 %	0 %	0 %
Neviem	7,25 %	5,46 %	0 %

Graf 7: frekvencia úloh s vyhľadávaním informácií mimo učebníc vo vzťahu k typu navštevovanej školy

2.2 INFORMAČNÉ ZDROJE K ZADANIAM

(OTÁZKA Č. 11: AK SI DOSTÁVAL/A TAKÉTO ÚLOHY, KDE SI INFORMÁCIE HĽADAL/A?)

Táto otázka priamo nadväzuje na predošlú otázku, v ktorej sme sa zoberali tým, ako často naši respondenti dostávajú v škole zadania, na ktoré vyhľadávajú informácie v iných zdrojoch ako učebniciach. V tejto časti sme sa zamerali na konkrétne zdroje, ktoré naši respondenti vyhľadávajú pre splnenie svojich informačných potrieb. V otázke sme preddefinovali 7 odpovedí, z ktorých si mali respondenti možnosť vybrať. Keďže predpokladáme, že naši respondenti vyhľadávajú vo viacerých informačných zdrojoch, bolo možné označiť viac odpovedí. Túto možnosť využili najmä dievčatá, ktoré označili spolu 150 možností, chlapci označili 134 možností. V siedmej možnosti, ktorá bola preddefinovaná ako odpoveď *inde* (respondenti využívajú aj iné zdroje ako ponúknuté), sme nechali priestor na konkrétnejšie definovanie zdroja informácií, časť otázky bola preto otvorená.

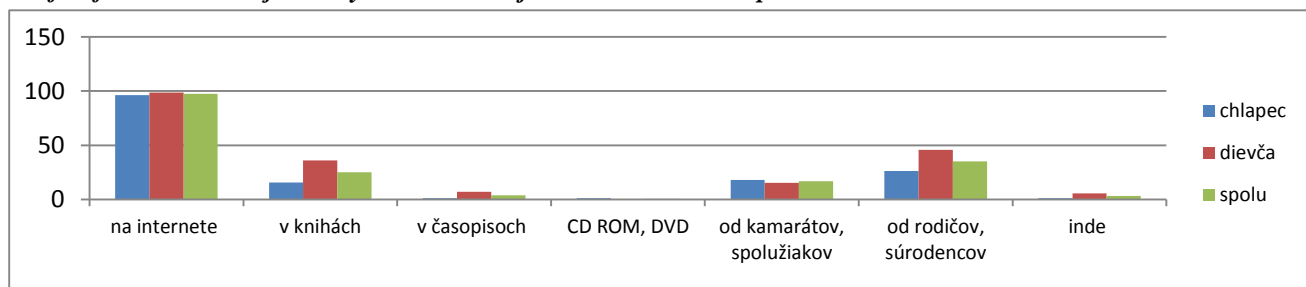
Jednoznačne najviac vyhľadávaným zdrojom, ktorý žiaci a študenti využívajú pre naplnenie svojich informačných potrieb je *internet*. Online priestor na vyhľadávanie informácií využíva až 97,44 % respondentov z celkového počtu. Ďalším najpreferovanejším zdrojom informácií sú *rodičia alebo súrodenci* (35,25 % z celkového počtu respondentov). Ako najmenej využívané zdroje boli označené *elektronické zdroje CD ROM a DVD* (0,64 % z celkového počtu). Do otvorenej odpovede respondenti uviedli zdroje informácií ako knižnica, zošit, filmy.

Dievčatá využívajú okrem internetu vo väčšej miere hľadanie informácií v *knihách* (36,11 % z počtu dievčat) a tiež pomoc *rodičov a súrodencov* (45,83 % z počtu dievčat). Rovnaký trend je aj v skupine chlapcov, avšak v menšej intenzite. Kým pomoc *rodičov alebo súrodencov* využije 26,19 % chlapcov z počtu chlapcov, *knihy* využíva len 15,48 % chlapcov z počtu chlapcov. Jediným zdrojom, ktorý častejšie využívajú chlapci než dievčatá, sú *kamaráti a spolužiaci*, percentuálny rozdiel v porovnaní s dievčatami však nie je zásadný. Všetky údaje sú sprehľadnené v tabuľke 7, graficky znázornené v grafe 8.

Tab. 7: frekvencia zdrojov na vyhľadávanie informácií vo vzťahu k pohlaviu

	Dievčatá	Chlapci	Spolu
	% z počtu dievčat	% z počtu chlapcov	% z celkového počtu
Na internete	98,61 %	96,42 %	97,44 %
V knihách	36,11 %	15,48 %	25,00 %
V časopisoch	6,94 %	1,19 %	3,85 %
CD ROM, DVD	0 %	1,19 %	0,64 %
Od kamarátov, spolužiakov	15,28 %	17,86 %	16,67 %
Od rodičov, súrodencov	45,83 %	26,19 %	35,25 %
Inde	5,56 %	1,19 %	3,21 %

Graf 8: frekvencia zdrojov na vyhľadávanie informácií vo vzťahu k pohlaviu

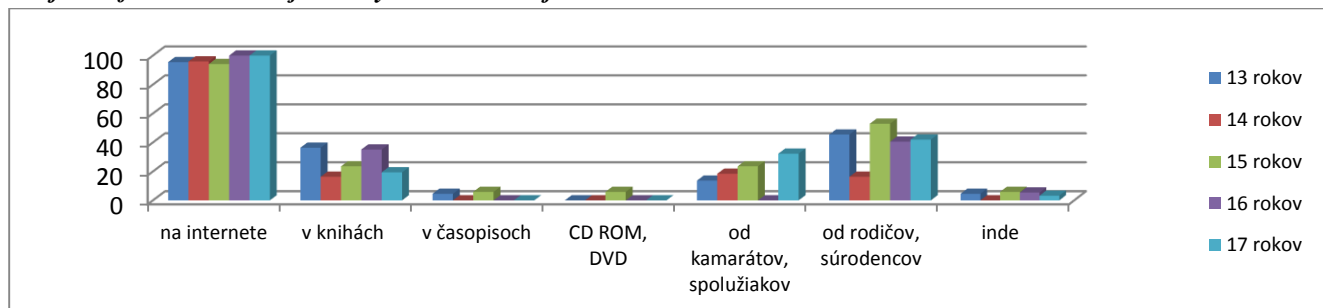
Pri členení odpovedí podľa vekovej kategórie (tabuľka 8, graf 9) si dovoľíme výsledky zovšeobecniť a konštatovať, že s narastajúcim vekom respondentov sa zvyšuje aj frekvencia využívania internetu ako zdroja informácií pri riešení úloh a projektov. Ak sa zameriame na konkrétne vekové kategórie, zistíme:

- 13 roční respondenti okrem *internetu* najčastejšie vyhľadávajú informácie *v rodine a v knihách*,
- 14 roční respondenti okrem *internetu* najčastejšie získavajú informácie *od priateľov a spolužiakov*,
- 15 roční respondenti sa okrem *internetu* najčastejšie obracajú na *rodinu*,
- 16 roční respondenti okrem *internetu* vyhľadávajú informácie najmä *v rodine*. Zároveň je to jediná veková skupina, z ktorej sa viac ako 10 % respondentov vyjadrilo, že vyhľadáva informácie aj *v periodikách*.
- 17 roční respondenti okrem *internetu* najčastejšie vyhľadávajú informácie *v rodine a u priateľov a spolužiakov*.

Tab. 8: frekvencia zdrojov na vyhľadávanie informácií vo vzťahu k veku (% z počtu v danej vekovej skupine)

	Na internete	V knihách	V časopisoch	CD ROM, DVD	Od kamarátov, spolužiakov	Od rodičov, súrodencov	Inde
13 rokov	95,46 %	36,36 %	4,55 %	0 %	13,64 %	45,46 %	4,55 %
14 rokov	95,92 %	16,33 %	0 %	0 %	18,37 %	16,33 %	0 %
15 rokov	94,12 %	23,53 %	5,88 %	5,88 %	23,53 %	52,94 %	5,88 %
16 rokov	100 %	35,14 %	10,81 %	0 %	0 %	40,54 %	5,41 %
17 rokov	100 %	19,36 %	0 %	0 %	32,2 %	41,94 %	3,23 %

Graf č. 9: frekvencia zdrojov na vyhľadávanie informácií vo vzťahu k veku

Odpovede sme vyhodnotili aj podľa typu navštevovanej školy. Žiaci základnej školy najčastejšie vyhľadávajú informácie *na internete* (97,10 % z počtu žiakov ZŠ). 24,64 % žiakov z počtu žiakov ZŠ sa obracia so svojimi úlohami *na rodičov a súrodencov*, 15,94 % z počtu žiakov ZŠ hľadá pomoc *u kamarátov a spolužiakov*. CD ROM a DVD nevyužíva ani jeden žiak ZŠ. V rámci skupiny respondentov stredných odborných škôl, všetci označili možnosť, že najčastejšie vyhľadávajú informácie *na internete* (100 % z počtu žiakov SOŠ). 38,18 %

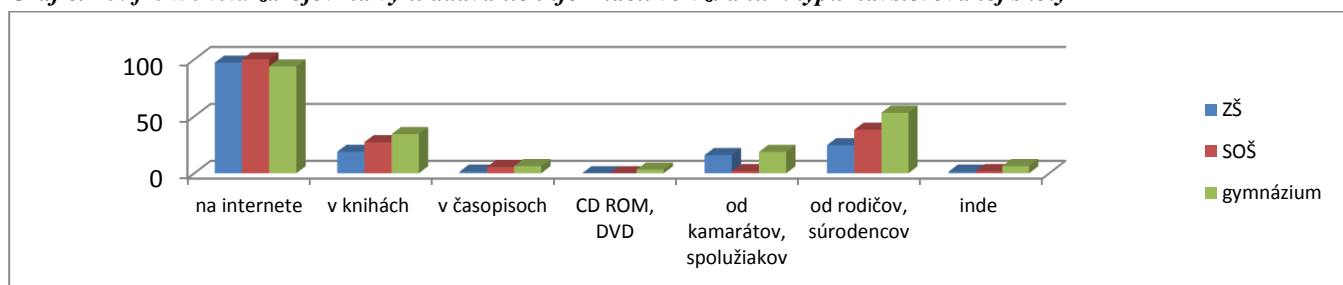
z nich sa obracia pri hľadaní informácií *na rodičov a súrodencov* a 27,27 % z nich vyhľadáva informácie *v knihách*.

Po *knihách* ako zdroji informácií, najčastejšie siahajú gymnazisti, túto možnosť využíva až 34,38 % z počtu gymnazistov. Viac gymnazistov (až 53,13% z počtu gymnazistov) oslovuje pri vypracovávaní projektov *rodičov a súrodencov*. Aj v tejto skupine však zostáva najvyužívanejším zdrojom internet (93,75 % z počtu gymnazistov). Získané údaje sme pre lepší prehľad spracovali v tabuľke 9 a v grafe 10.

Tab. 9: frekvencia zdrojov na vyhľadávanie informácií vo vzťahu k typu navštevovanej školy

	Základná škola	Stredná odborná škola	Gymnázium
	% z počtu žiakov ZŠ	% z počtu žiakov SOŠ	% z počtu gymnazistov
Na internete	97,10 %	100 %	93,75 %
V knihách	18,84 %	27,27 %	34,38 %
V časopisoch	1,45 %	5,46 %	6,25 %
CD ROM, DVD	0 %	0 %	3,13 %
Od kamarátov, spolužiakov	15,94 %	1,82 %	18,75 %
Od rodičov, súrodencov	24,64 %	38,18 %	53,13 %
Inde	1,45 %	1,82 %	6,25 %

Graf č. 10: frekvencia zdrojov na vyhľadávanie informácií vo vzťahu k typu navštevovanej školy

Pre knižničnú prax nie sú výsledky získané v tejto otázke, až tak prekvapujúce. Už pri tvorbe otázok sme predpokladali, že informácie budú naši respondenti vyhľadávať najmä na internete. Teší nás skutočnosť, že kniha ako zdroj informácií si získala tretí najvyšší počet odpovedí našich respondentov. Čo však považujeme za menej uspokojujivé, je nízke percento využívania odborných periodík ako zdroja informácií. Najmä vo vyšších ročníkoch by bolo vhodné, vyhľadávať informácie k projektom práve v odborných periodikách, pretože sú zdrojom najaktuálnejších informácií.

3. ČÍTANIE

Knihy sú základným nástrojom šírenia vzdelanosti a umenia a schopnosť čítať sa pokladá za základnú kompetenciu človeka. Poskytujú priestor na rozvíjanie emocionálnej a duchovnej dimenzie každej osobnosti. Samotná schopnosť čítať sa stala v dnešnej dobe tak samozrejmalá a prirodzená, že sa jej postupne prestala venovať dostatočná pozornosť. Výsledkom je, že úroveň čítania sa neustále zhoršuje. Tento trend sa odráža v celkovom záujme (alebo nezájume) o knihy a čítanie, či už u detí alebo u dospelých. V nasledujúcej časti výskumu sme sa zaoberali čítaním, jeho preferenciami a jeho využitím pri školských povinnostiach, či voľnočasových aktivitách. Tému sa vo výskume venovalo najviac, spolu až 8 otázok. Skladba otázok zohľadňuje aj existenciu moderných informačných technológií a jej vplyv na čítanie mladej generácie, ktoré menia tradičné prístupy k čítaniu.

3.1 ČÍTANIE ČLÁNKOV

(OTÁZKA Č. 8: KOLKO ČASU VENUJEŠ ČÍTANIU ČLÁNKOV V ČASOPISOCH, ELEKTRONICKÝCH ČASOPISOCH, NA PORTÁLOCH, BLOGOCH A POD.?)

Zamerali sme sa najmä na čítanie článkov bez ohľadu na nosič informácie a respondentov sme sa pýtali koľko času venujú čítaniu tlačených, prípadne elektronických článkov (nie učebníc). Otázku sme konštruovali do dvoch časových pásiem a to do pásma *počas školského dňa* a pásma *počas víkendy*. Na otázku nám s prihliadnutím na časové pásmo v prípade školského dňa neodpovedalo 8 respondentov a v prípade víkendy 7 respondentov.

a) Čítanie článkov počas školského dňa

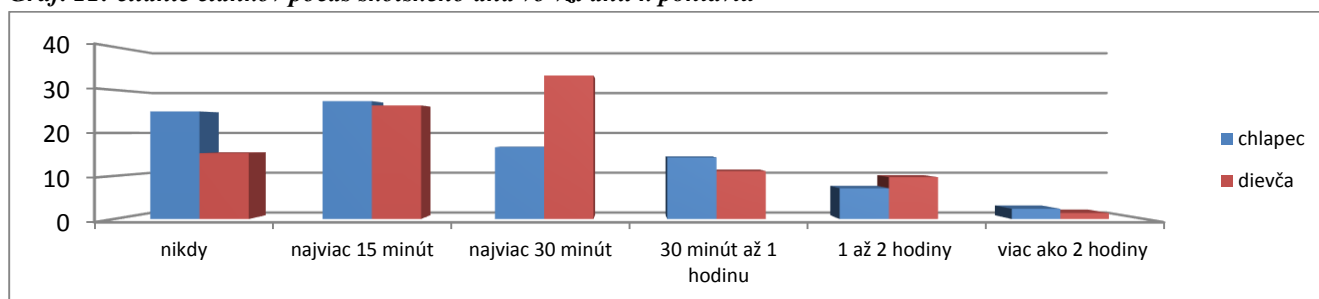
Tabuľka 10 a graf 11 prezentuje súčet hodnôt odpovedí chlapcov aj dievčat. Môžeme skonštatovať, že počas školského dňa klesá počet mladých čitateľov, ktorí čítaniu článkov venujú väčšie množstvo času. Relatívne vysoké percento respondentov (20,52 % z celkového počtu respondentov) uviedlo, že *počas školského dňa nečítajú vôbec*. Táto odpoveď bola častejšia u chlapcov (25,00 % z počtu chlapcov), u dievčat predstavovala 15,28 % z počtu dievčat. *Najviac štvrt' hodiny* čítaniu článkov venuje asi štvrtina respondentov (26,92 % z celkového počtu) pričom v prípade oboch pohlaví je počet respondentov približne na rovnakej úrovni. Väčší rozdiel bol zaznamenaný v časovom intervale *najviac pol hodiny*. Túto odpoveď zvolili ako najčastejšiu dievčatá (33,33 % z počtu dievčat), v prípade chlapcov bola táto odpoveď až na treťom mieste (16,67 % z počtu chlapcov). Počet respondentov, ktorí zvolili ďalšie dve odpovede, resp. dlhšie časové pásma, oproti predchádzajúcim odpovediam významne klesá. Najmenej preferovanou odpoveďou bola možnosť *viac ako dve hodiny* (1,92 % respondentov z celkového počtu).

Všetky údaje sú sprehľadnené v tabuľke 10, graficky znázornené v grafe 11.

Tab. 10: čítanie článkov počas školského dňa vo vzťahu k pohlaviu

	Dievčatá	Chlapci	Spolu
	% z počtu dievčat	% z počtu chlapcov	% z celkového počtu
Počas školských dní nečítam	15,28 %	25,00 %	20,52 %
Najviac štvrt' hodiny	26,39 %	27,38 %	26,92 %
Najviac pol hodiny	33,33 %	16,67 %	24,36 %
Pol hodiny až 1 hodina	11,11 %	14,29 %	12,82 %
1 – 2 hodiny	9,72 %	7,14 %	8,33 %
Viac ako 2 hodiny	1,39 %	2,38 %	1,92 %
Neodpovedalo	2,78 %	7,14 %	5,13 %

Graf. 11: čítanie článkov počas školského dňa vo vzťahu k pohlaviu

Na dĺžku času venovaného čítaniu článkov počas školských dní bez ohľadu na nosič má zásadný vplyv aj vek respondenta. Najvyšší počet „nečitateľov“ článkov je v skupine 13 ročných respondentov (27,27 % z danej vekovej skupiny). Až polovica respondentov v tejto vekovej kategórii uviedla, že čas venovaný čítaniu článkov v tlačенých, či elektronických periodikách, je najčastejšie vo frekvencii *najviac pol hodiny a pol hodiny až jednu hodinu*.

Vo vekovej kategórii 14 ročných respondentov je tiež skupina „nečitateľov“ takýchto článkov pomerne vysoká (20,42 % z danej vekovej skupiny). Najčastejšia frekvencia času venovaného čítaniu článkov je však oproti o rok mladším rovesníkom nižšia, a to na úrovni *najviac štvrt' hodiny* (32,65 % z danej vekovej skupiny) a *najviac pol hodiny* (28,57 % z danej vekovej skupiny). Vo vekovej kategórii 15 ročných respondentov je síce nižší počet tých, ktorí *nikdy nečítajú* (17,66 % z danej vekovej skupiny), ale rovnako ako v predchádzajúcej skupine, čas venovaný čítaniu článkov je výrazný v nižších časových pásmach. *Najviac štvrt' hodiny* označilo 29,41 % z danej vekovej skupiny, rovnaké hodnoty boli uvedené aj pri možnosti *najviac pol hodiny*. Rovnaký trend pretrváva aj v skupine 16 ročných respondentov. Možnosť *nikdy nečítam* označilo 27,03 % z danej vekovej skupiny, možnosť *najviac štvrt' hodiny* 21,62 % z danej vekovej skupiny a možnosť *najviac pol hodiny* označilo 27,03 % z danej vekovej skupiny.

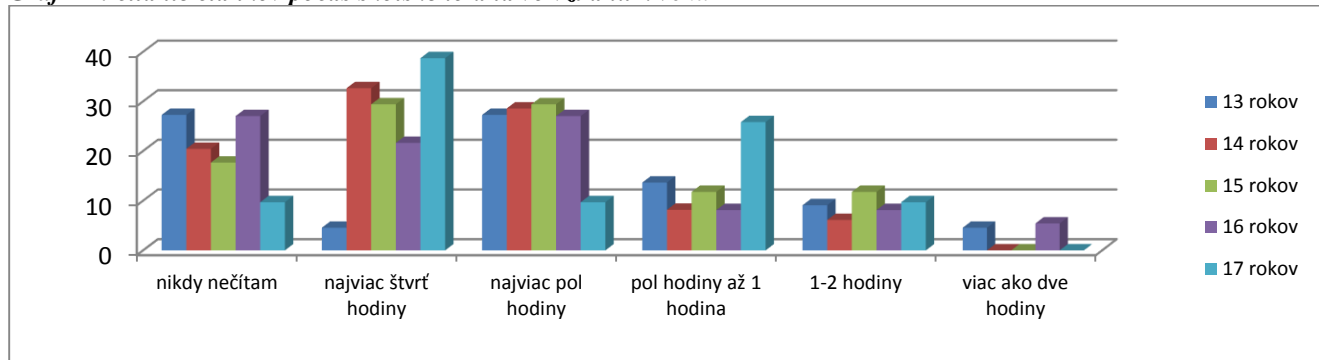
Zmena oproti predchádzajúcim vekovým kategóriám nastala v kategórii 17 ročných respondentov, kde je v porovnaní s ostatnými vekovými kategóriami najmenej „nečitateľov“ článkov (9,68 % z danej vekovej skupiny). Spomedzi tých, ktorí takéto články čítajú, je najväčšia skupina tých, ktorí články čítajú *najviac štvrt' hodiny* (38,71 % z danej vekovej skupiny) a druhá najpočetnejšia skupina zvolila možnosť *pol hodinu až jednu*

hodinu (25,81 % z danej vekovej skupiny). Podrobné údaje sú uvedené v tabuľke 11 a graficky znázornené v grafe 12.

Tab. 11: čítanie článkov počas školského dňa vo vzťahu k veku (% z počtu v danej vekovej skupine)

	Nikdy nečítam	Najviac štvrt' hodiny	Najviac pol hodiny	Pol hodiny až 1 hodinu	1 – 2 hodiny	Viac ako dve hodiny	Neodpovedalo
13 rokov	27,27 %	4,55 %	27,27 %	13,64 %	9,08 %	4,55 %	13,64 %
14 rokov	20,42 %	32,65 %	28,57 %	8,16 %	6,12 %	0 %	4,08 %
15 rokov	17,66 %	29,41 %	29,41 %	11,76 %	11,76 %	0 %	0 %
16 rokov	27,03 %	21,62 %	27,03 %	8,11 %	8,11 %	5,41 %	2,69 %
17 rokov	9,68 %	38,71 %	9,68 %	25,81 %	9,68 %	0 %	6,44 %

Graf 12 : čítanie článkov počas školského dňa vo vzťahu k veku

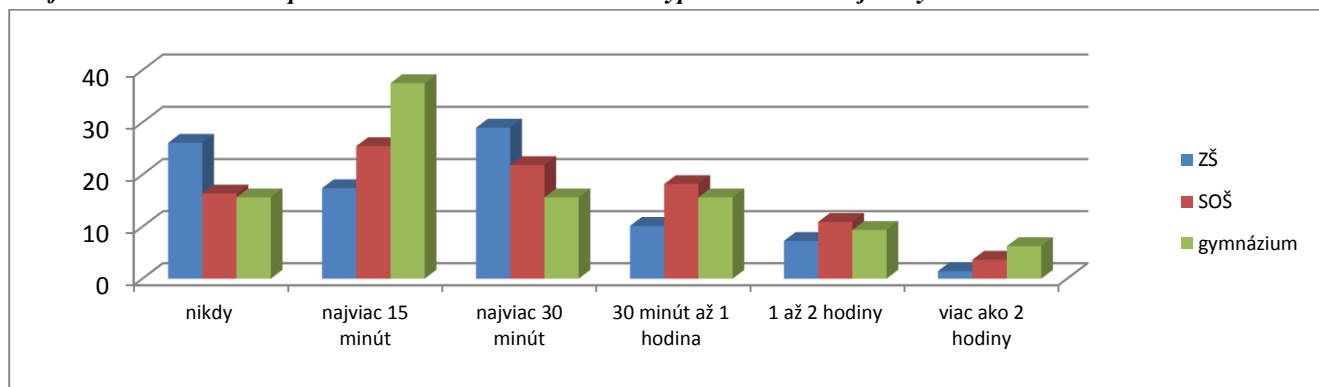

Tabuľka 12 a graf 13 prezentujú odpovede vo vzťahu k typu navštevovanej školy. Respondenti základných škôl preferovali najmä časové intervaly *najviac pol hodiny* (28,98 % z počtu žiakov ZŠ) a *nikdy nečítam* (26,09 % z počtu žiakov ZŠ). V rámci skupiny žiakov stredných odborných škôl boli najfrekvencovanejšie odpovede *najviac štvrt' hodiny* (25,45 % z počtu žiakov SOŠ) a *najviac pol hodiny* (21,82 % z počtu žiakov SOŠ). Gymnazisti venujú čítaniu článkov najčastejšie *najviac štvrt' hodiny* (37,50% z počtu žiakov gymnázií). Rovnaký počet (15,63 % z počtu žiakov gymnázií) označilo zhodne možnosti *nikdy nečítam*, *najviac pol hodiny* a *pol hodiny až hodinu*. Všetky údaje sú sprehľadnené v tabuľke 12, graficky znázornené v grafe 13.

Tab. 12 : čítanie článkov počas školského dňa vo vzťahu k typu navštevovanej školy

	Základná škola	Stredná odborná škola	Gymnázium
	% z počtu žiakov ZŠ	% z počtu žiakov SOŠ	% z počtu gymnazistov
Nikdy nečítam	26,09 %	16,36 %	15,63 %
Najviac štvrt' hodiny	17,39 %	25,45 %	37,50 %
Najviac pol hodiny	28,98 %	21,82 %	15,63 %
Pol hodiny - 1 hodina	10,15 %	18,18 %	15,63 %
1 – 2 hodiny	7,25 %	10,91 %	9,37 %
Viac ako 2 hodiny	1,45 %	3,64 %	6,24 %
Neodpovedalo	8,69 %	3,64 %	0 %

Graf 13 : čítanie článkov počas školského dňa vo vzťahu k typu navštevovanej školy

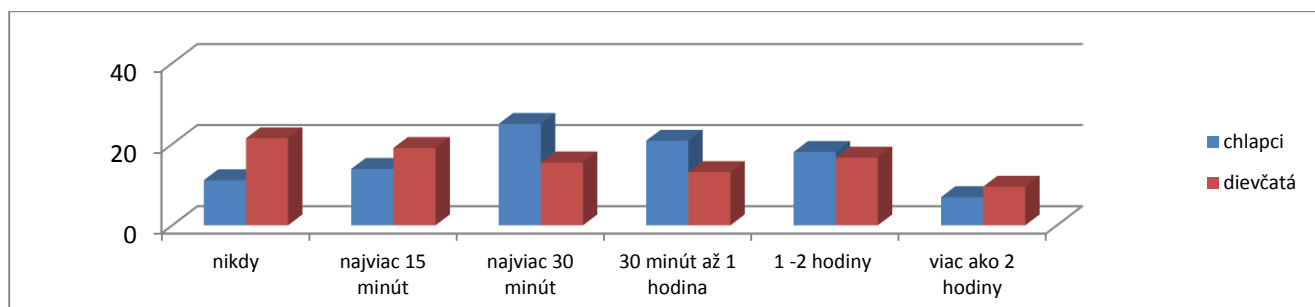
b) Čítanie článkov počas víkendu

Pri hodnotení čítania článkov počas víkendu vidíme, že získané hodnoty naprieč časovými pásmami sú vyrovnanejšie, naši respondenti sa čítaniu článkov počas voľných dní venujú viac, ako počas školských dní. Nižšie hodnoty boli zaznamenané pri odpovedi *viac ako 2 hodiny* (8,33 % z celkového počtu), pričom tento interval označili častejšie chlapci (9,52 % z počtu chlapcov) ako dievčatá (6,94 % z počtu dievčat). Znížil sa aj počet tých, ktorí články *nikdy nečítajú* (16,67 % z celkového počtu). V tomto prípade je rozdiel z rodového hľadiska vyšší ako pri vyššie hodnotenej časovej frekvencii. Z tých, ktorí články počas víkendu *nikdy nečítajú* je 21,43 % chlapcov z počtu chlapcov a len 11,11 % dievčat z počtu dievčat. Podrobné údaje sú uvedené v tabuľke 13 a graficky znázornené v grafe 14.

Tab. 13 : čítanie článkov počas víkendu vo vzťahu k pohlaviu

	Dievčatá	Chlapci	Spolu
	% z počtu dievčat	% z počtu chlapcov	% z celkového počtu
Nikdy nečítam	11,11 %	21,43 %	16,67 %
Najviac štvrt' hodiny	13,89 %	19,05 %	16,67 %
Najviac pol hodiny	25,00 %	15,48 %	19,87 %
Pol hodiny až 1 hodina	20,83 %	13,10 %	16,67 %
1 – 2 hodiny	18,06 %	16,67 %	17,31 %
Viac ako 2 hodiny	6,94 %	9,52 %	8,33 %
Neodpovedalo	4,17 %	4,75 %	4,48 %

Graf 14: čítanie článkov počas víkendu vo vzťahu k pohlaviu

Z pohľadu vekového zloženia respondentov je najvyšší počet tých, ktorí články počas víkendu *nikdy nečítajú* v skupine 13 ročných respondentov (27,27 % z počtu v danej vekovej skupine) a naopak, najviac respondentov, ktorí označili najdlhší časový interval, teda *viac ako dve hodiny*, je v skupine 17 ročných respondentov (19,36 % z počtu v danej vekovej skupine).

V skupine 13 ročných respondentov je rovnaké percento tých, ktorí články počas víkendu *nikdy nečítajú* a tých, ktorí víkendovému čítaniu článkov venujú *1 – 2 hodiny* (zhodne 27,27 % z počtu v danej vekovej skupine). Ide o jedinú vekovú skupinu, v ktorej ani jeden respondent neuviedol časovú frekvenciu *viac ako dve hodiny*.

V skupine 14 ročných respondentov je v rámci vekovej kategorizácie druhý najnižší počet víkendových *nečitateľov* článkov (14,29 % z počtu v danej vekovej skupine). Najčastejšie využívanou časovou frekvenciou je *najviac pol hodiny* (28,57 % z počtu v danej vekovej skupine).

15 roční respondenti najčastejšie využívajú nižšie časové frekvencie čítania článkov počas víkendu. Možnosť *najviac štvrt' hodiny* označilo 29,41 % respondentov z danej vekovej skupiny, možnosť *najviac pol hodiny* 23,53 % respondentov z danej vekovej skupiny. S narastajúcou frekvenciou počet respondentov postupne klesá.

V skupine 16 ročných respondentov je najmenej tých, ktorí počas víkendu články *nikdy nečítajú* (13,51 % z počtu v danej vekovej skupine), respondenti v tejto vekovej skupine najčastejšie označili časové frekvencie *najviac štvrt' hodinu* a *jednu až dve hodiny* (zhodne 18,92 % z počtu v danej vekovej skupine), treťou najčastejšie označenou časovou frekvenciou bola možnosť *najviac pol hodiny* (16,22 % z počtu v danej vekovej skupine).

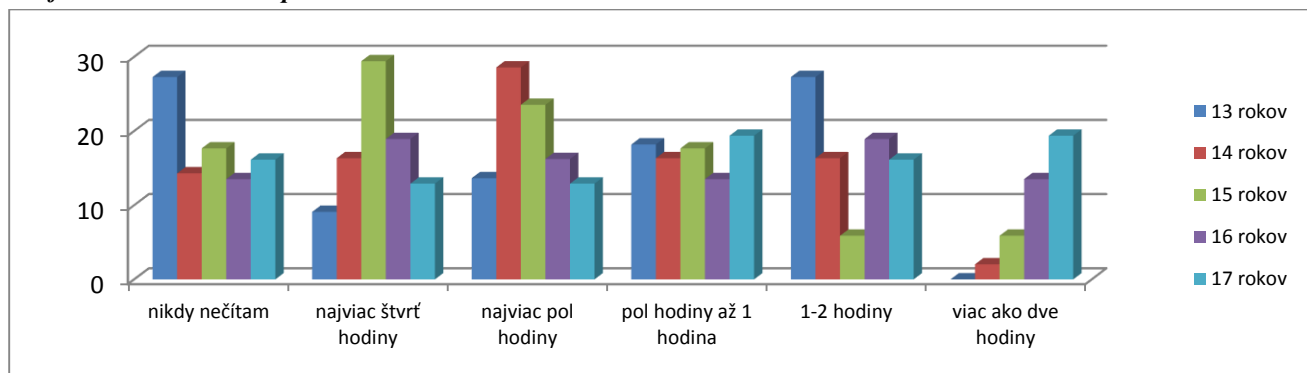
V prípade 17 ročných respondentov sú hodnoty naprieč jednotlivými časovými frekvenciami pomerne vyrovnané. Je tu síce pomerne vysoké percento tých, ktorí *nikdy nečítajú* (16,13 % z počtu v danej vekovej skupine), rovnaký počet respondentov však označil aj časový interval *1 – 2 hodiny*. Najvyššie hodnoty však

boli dosiahnuté vo vyšších časových intervaloch *pol hodinu až jednu hodinu a viac ako dve hodiny* (zhodne 19,36 % z počtu v danej vekovej skupine). Podrobné výpočty sú uvedené v tabuľke 14 a graficky znázornené v grafe 15.

Tab. 14: čítanie článkov počas víkendu vo vzťahu k veku (% z počtu respondentov v danej vekovej skupine)

	Nikdy nečítam	Najviac štvrt' hodiny	Najviac pol hodiny	Pol hodiny až 1 hodinu	1 – 2 hodiny	Viac ako dve hodiny	Neodpovedal
13 rokov	27,27 %	9,09 %	13,64 %	18,18 %	27,27 %	0 %	4,55 %
14 rokov	14,29 %	16,33 %	28,57 %	16,33 %	16,33 %	2,03 %	6,12 %
15 rokov	17,65 %	29,41 %	23,53 %	17,65 %	5,88 %	5,88 %	0 %
16 rokov	13,51 %	18,92 %	16,22 %	13,51 %	18,92 %	13,51 %	5,41 %
17 rokov	16,13 %	12,90 %	12,90 %	19,36 %	16,13 %	19,36 %	3,22 %

Graf 15: čítanie článkov počas víkendu vo vzťahu k veku .

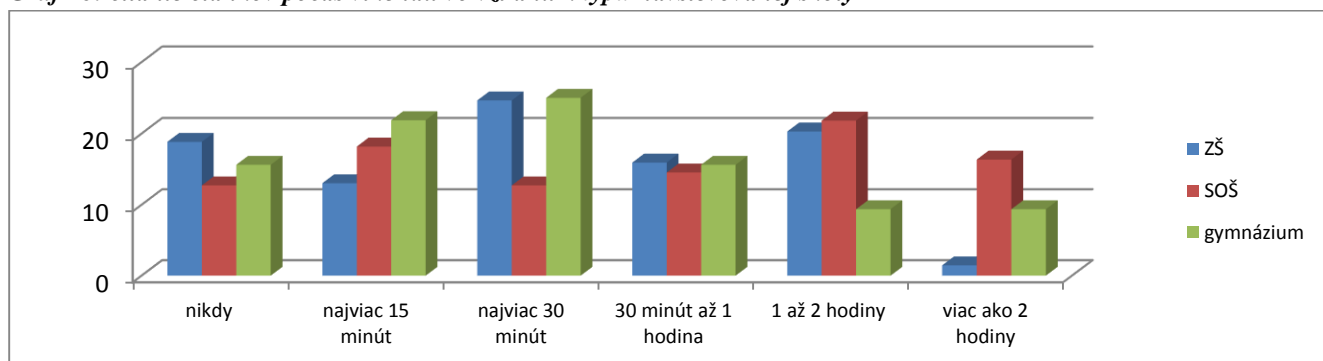

Medzi respondentmi základných škôl je najvyšší počet „nečitateľov“ článkov počas víkendu (18,84 % z počtu žiakov ZŠ). 24,64 % z nich číta články *najviac pol hodiny* a 20,29 % z nich číta články *1 – 2 hodiny*. Najnižší počet „nečitateľov“ článkov je v skupine žiakov stredných odborných škôl (12,73 % z počtu žiakov SOŠ). Táto skupina zároveň venuje čítaniu článkov najviac času. Možnosť *1 – 2 hodiny* označilo 21,82 % z počtu žiakov SOŠ, možnosť *viac ako dve hodiny* označilo 16,36 % z počtu žiakov SOŠ. V prípade gymnazistov sú hodnoty porovnateľné s čítaním článkov počas školských dní, ale aj v tomto prípade sa početnosť najfrekvencovanejších odpovedí posunula smerom k vyšším časovým pásmam. *Najviac pol hodiny* sa čítaniu článkov venuje štvrtina gymnazistov (25,00 % z počtu gymnazistov), *najviac štvrt' hodiny* 21,87 % z počtu gymnazistov. Podrobné údaje sú uvedené v tabuľke 15 a graficky znázornené v grafe 16.

Tab. 15: čítanie článkov počas víkendu vo vzťahu k typu navštevovanej školy

	Základná škola	Stredná odborná škola	Gymnázium
	% z počtu žiakov ZŠ	% z počtu žiakov SOŠ	% z počtu gymnazistov
Nikdy nečítam	18,84 %	12,73 %	15,63 %
Najviac štvrt' hodiny	13,04 %	18,18 %	21,87 %
Najviac pol hodiny	24,64 %	12,73 %	25,00 %
Pol hodiny a- 1 hodina	15,94 %	14,55 %	15,63 %
1 – 2 hodiny	20,29 %	21,82 %	9,37 %
Viac ako 2 hodiny	1,45 %	16,36 %	9,37 %
Neodpovedalo	5,80 %	3,63 %	3,13 %

Graf 16: čítanie článkov počas víkendu vo vzťahu k typu navštevovanej školy

Porovnanie výsledkov čítania článkov – školský deň / víkend

Tab. 16: čítanie článkov počas pracovných dní a počas víkendu vo vzťahu k pohlaviu

(dievčatá – percentuálny podiel z počtu dievčat, chlapci – percentuálny podiel z počtu chlapcov)

	Dievčatá		Chlapci		Spolu	
	Školský deň	Víkend	Školský deň	Víkend	Školský deň	Víkend
Články nikdy nečítam	15,28 %	11,11 %	25,00 %	21,43 %	20,52 %	16,67 %
Kumulatívne: štvrt' hodiny až 1 hodina	70,83 %	59,72 %	58,34 %	47,63 %	64,10 %	53,21 %
Kumulatívne: viac ako hodinu	11,11 %	25,00 %	9,52 %	26,19 %	10,25 %	25,64 %

Tab. 17: čítanie článkov počas pracovných dní a počas víkendu vo vzťahu k veku (% z počtu v danej vekovej skupiny)

	13 roční		14 roční		15 roční		16 roční		17 roční	
	Školský deň	Víkend	Školský deň	Víkend	Školský deň	Víkend	Školský deň	Víkend	Školský deň	Víkend
Články nikdy nečítam	27,27 %	27,27 %	20,42 %	14,29 %	17,66 %	17,65 %	27,03 %	13,51 %	9,68 %	16,13 %
Kumulatívne: štvrt' hodiny až 1 hodina	45,46 %	40,91 %	69,38 %	61,23 %	70,58 %	70,59 %	56,76 %	48,65 %	74,20 %	45,16 %
Kumulatívne: viac ako hodinu	13,63 %	27,27 %	6,12 %	18,36 %	11,76 %	11,76 %	13,52 %	32,43 %	9,68 %	35,49 %

Tab. 18: čítanie článkov počas pracovných dní a počas víkendu vo vzťahu k typu navštevovanej školy

(percentuálny podiel z počtu respondentov navštevujúcich daný typ školy)

	Základná škola		Stredná odborná škola		Gymnázium	
	Školský deň	víkend	Školský deň	Víkend	Školský deň	Víkend
Články nikdy nečítam	26,09 %	18,84 %	16,36 %	12,73 %	15,63 %	15,63 %
Kumulatívne: štvrt' hodiny až 1 hod.	56,52 %	53,62 %	65,45 %	45,46 %	68,76 %	62,50 %
Kumulatívne: viac ako hodinu	8,70 %	21,74 %	14,55 %	38,18 %	15,61 %	18,74 %

Na základe výsledkov uvedených v tabuľkách 16, 17 a 18 môžeme skonštatovať, že naši respondenti uprednostňujú čítanie článkov vo väčšej miere počas víkendu ako počas školských dní.

Tab. č. 16: Pri porovnaní výsledkov o čítaní článkov počas školských dní a počas víkendu z pohľadu pohlavia zistíme, že počet „nečitateľov“ článkov počas víkendu je nižší u oboch pohlaví približne v rovnakej miere. V prípade časového intervalu *najviac štvrt' hodiny až jedna hodina* boli namerané nižšie hodnoty čítania článkov počas víkendu ako počas školského dňa. V prípade dievčat predstavuje tento rozdiel -11,11 % v neprospech čítania počas víkendu, v prípade chlapcov je rozdiel -10,71 % tiež v neprospech čítania počas víkendu. Pokles respondentov v týchto nižších časových intervaloch je spôsobený tým, že väčšina respondentov venuje čítaniu článkov viac času počas víkendu. V časových pásmach *1 – 2 hodiny* a *viac ako 2 hodiny* predstavuje nárast v prospech víkendového čítania u dievčat +13,89 % z počtu dievčat, v prípade chlapcov ide o nárast +16,67 % z počtu chlapcov.

Tab. 17: Z pohľadu vekového zloženia respondentov zostal počet tých, ktorí *nikdy nečítajú* rovnaký počas školských dní aj počas víkendov v skupine 13 a 15 ročných respondentov, pokles bol vykázaný v skupine 14 a 16 ročných respondentov. Nárast bol zaznamenaný len v skupine 17 ročných respondentov. Podobná situácia je aj v časových pásmach *najviac štvrt' hodiny až jedna hodina*. Pokles počtu tých, ktorí počas víkendu venujú čítaniu časopisov tieto časové intervaly, boli zaznamenané v prípade 13, 14, 16 a 17 ročných respondentov.

V skupine 15 ročných respondentov boli hodnoty rovnaké. Výraznejšiu zmenu vidíme až v posledných časových pásmach *1 -2 hodiny / viac ako 2 hodiny*, kde naprieč všetkými vekovými skupinami prišlo k výraznejšiemu nárastu tých, ktorí čítajú počas víkendu, okrem skupiny 15 ročných respondentov, kde ukazovateľ zostal rovnaký v prípade školského dňa aj víkendu.

Tab. 18: S vyššie prezentovanými výsledkami sa zhodujú aj výsledky z pohľadu typu navštevovanej školy. Počet tých, ktorí *nikdy nečítajú* je v prípade žiakov základných škôl a stredných odborných škôl počas víkendu nižší ako počas školských dní, v prípade žiakov gymnázií sa počet respondentov nezmenil. V prípade časového intervalu *najviac štvrt' hodiny až jedna hodina* pri všetkých typoch škôl je nižší počet žiakov, ktorí čítajú články

cez víkend. V prípade základných škôl predstavuje pokles čítania počas víkendu v uvedených časových intervaloch oproti čítaniu počas školských dní hodnotu - 2,90 % z počtu žiakov ZŠ, v skupine SOŠ -19,99 % z počtu žiakov SOŠ a v prípade gymnazistov -6,26 % z počtu gymnazistov. Naopak, vo vyšších časových intervaloch (1 – 2 hodiny / viac ako 2 hodiny) víkendové hodnoty výrazne narástli vo všetkých typoch škôl: ZŠ +13,04 % z počtu žiakov ZŠ, SOŠ +22,57 % z počtu žiakov SOŠ, gymnázia + 3,13 % z počtu žiakov gymnázií.

3.2 ČÍTANIE KNÍH

(OTÁZKA Č. 9: KOLKO ČASU VENUJEŠ ČÍTANIU TLAČENÝCH, PRÍPADNE ELEKTRONICKÝCH KNÍH?)

Ďalšiu otázku vo výskume sme koncipovali podobne ako otázku číslo 8. Zamerali sme sa na čítanie kníh a to bez ohľadu na to, či ide o tlačенú alebo akúkoľvek inú formu knihy. Naši respondenti na ňu odpovedali, rovnako ako v predchádzajúcej otázke, s prihliadnutím na dva časové intervaly – počas školského dňa a počas víkendu.

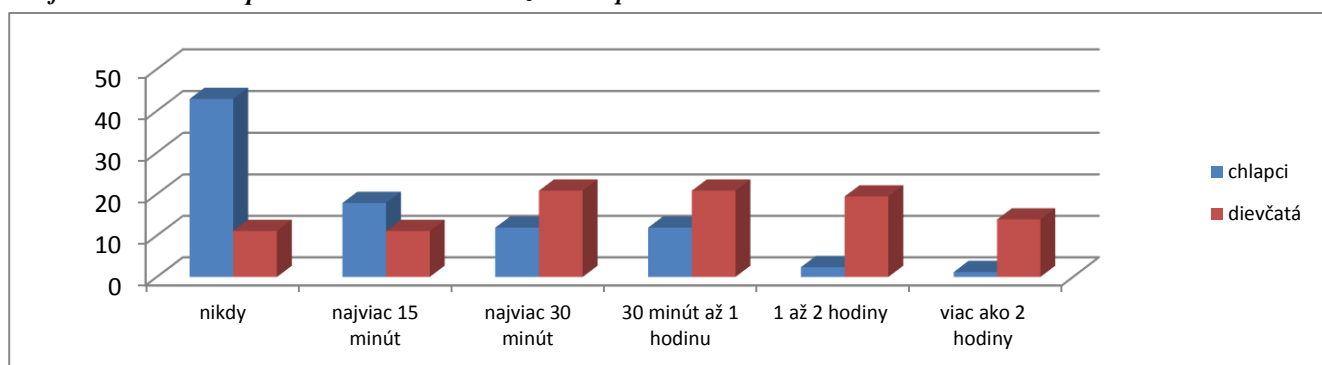
a) Čítanie kníh počas školského dňa

Rovnako ako v prípade čítania článkov, relatívne vysoké percento respondentov (28,21 % z celkového počtu respondentov) uviedlo, že knihy počas školského dňa nečíta vôbec. Táto odpoveď bola častejšia u chlapcov (až 42,85 % z počtu chlapcov), u dievčat predstavovala 11,11 % z počtu dievčat. Najviac štvrt' hodiny čítaniu kníh venuje 14,75 % respondentov z celkového počtu respondentov. Nižšie hodnoty boli zistené v prípade dievčat (11,11 % z počtu dievčat) aj chlapcov (17,86 % z počtu chlapcov). V ďalších časových pásmach (najviac pol hodiny až po časové pásmo viac ako 2 hodiny) je situácia opačná. V každom z týchto časových pásiem je vyššie percento dievčat (od 13,89 % - 20,83 % z počtu dievčat), ktoré sa venujú čítaniu kníh počas školského dňa a nižšie percento chlapcov (1,19 % - 11,91 % z počtu chlapcov). Zistené výsledky uvedené v tabuľke 19 jednoznačne potvrdzujú, že dievčatá venujú čítaniu kníh počas školských dní viac času, ako chlapci. Graficky sú znázornené v grafe 17.

Tab. 19: čítanie kníh počas školského dňa vo vzťahu k pohlaviu

	Dievčatá	Chlapci	Spolu
	% z počtu dievčat	% z počtu chlapcov	% z celkového počtu
Knihy nikdy nečítam	11,11 %	42,85 %	28,21 %
Najviac štvrt' hodiny	11,11 %	17,86 %	14,75%
Najviac pol hodiny	20,83 %	11,91 %	16,03%
Pol hod. až 1 hodiny	20,83 %	11,91 %	16,03%
1 – 2 hodiny	19,44 %	2,37 %	10,25%
Viac ako 2 hodiny	13,89 %	1,19 %	7,05%
Neodpovedalo	2,79 %	11,91 %	7,69%

Graf 17: čítanie kníh počas školského dňa vo vzťahu k pohlaviu

Na dĺžku času venovaného čítaniu kníh bez ohľadu na nosič má zásadný vplyv aj vek respondenta. Najvyšší počet „nečitateľov“ kníh je v skupine 15 ročných respondentov (47,05 % z danej vekovej skupiny). Pomerne vysoký podiel je aj v skupine 17 ročných respondentov (32,26 % z danej vekovej skupiny) a 14 ročných respondentov (30,61 % z danej vekovej skupiny).

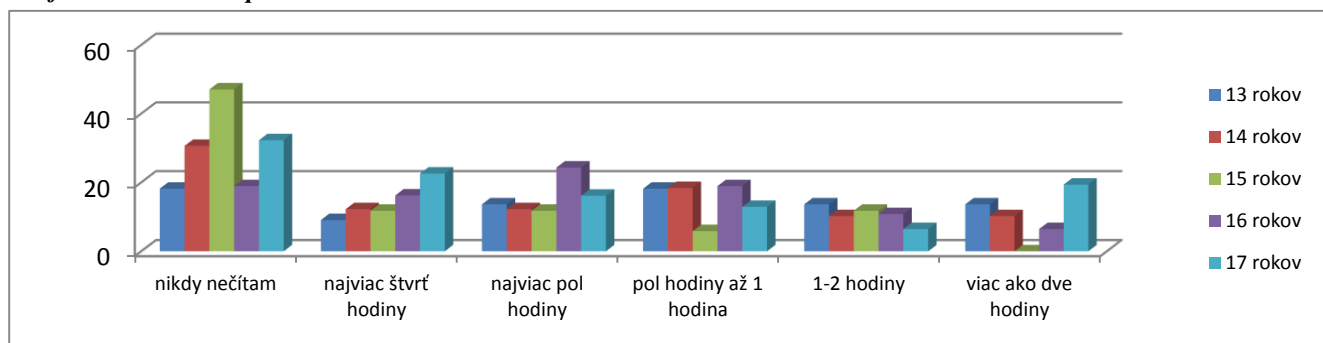
Vo vekovej skupine 13 ročných respondentov sú získané výsledky naprieč jednotlivými časovými pásmami pomerne vyrovnané, pohybujú sa od 9,08 % po 18,18 % respondentov z danej vekovej skupiny. Podobne je tomu aj vo vekovej skupine 14 ročných respondentov, v jednotlivých časových pásmach sa výsledky pohybujú od 10,21 % po 18,37 % z danej vekovej skupiny. Ako sme už spomínali vyššie, v tejto vekovej kategórii je pomerne vysoké percento „nečitateľov“ kníh (30,61 % z danej vekovej skupiny). Skoro polovica 15 ročných

respondentov uviedla, že knihy počas školského dňa *nikdy nečíta*. Časové pásmo *viac ako dve hodiny* neoznačil ani jeden 15 ročný respondent, a časové pásmo *pol hodiny až jednu hodinu* označilo 5,87 % respondentov z danej vekovej skupiny. Zvyšné tri časové pásma uviedlo zhodne 11,77 % z danej vekovej skupiny. V skupine 16 ročných respondentov je pomerne nízky počet tých, ktorí *nikdy nečítajú* (18,92 % z danej vekovej skupiny), najviac respondentov označilo časové pásmo *najviac pol hodiny* (24,32 % z danej vekovej skupiny), najmenej respondentov zvolilo časové pásmo *viac ako dve hodiny* (8,11 % z danej vekovej skupiny). Knihy počas školských dní najmenej čítajú 17 roční respondenti. Tých, ktorí knihy *nikdy nečítajú* je až 32,26 % z danej vekovej skupiny, najčastejšie čítajú knihy v časovom intervale *najviac štvrt hodiny* (22,58 % z danej vekovej skupiny) a je evidentné, že s narastajúcim časovým pásmom klesá počet respondentov, ktorí knihy počas školských dní čítajú. V tejto vekovej skupine ani jeden z respondentov nečíta knihy počas školských dní *viac ako dve hodiny*. Zistené výsledky sú uvedené v tabuľke 20 a graficky znázornené v grafe 18.

Tab. 20: čítanie kníh počas školského dňa vo vzťahu k veku (% respondentov z danej vekovej skupiny)

	Nikdy nečítam	Najviac štvrt hodiny	Najviac pol hodiny	Pol hodiny až 1 hodinu	1 – 2 hodiny	Viac ako dve hodiny	Neodpovedalo
13 rokov	18,18 %	9,08 %	13,64 %	18,18 %	13,64 %	13,64 %	13,64 %
14 rokov	30,61 %	12,24 %	12,24 %	18,37 %	10,21 %	10,21 %	6,12 %
15 rokov	47,05 %	11,77 %	11,77 %	5,87 %	11,77 %	0 %	11,77 %
16 rokov	18,92 %	16,22 %	24,32 %	18,92 %	10,81 %	8,11 %	2,70 %
17 rokov	32,26 %	22,58 %	16,13 %	12,90 %	6,45 %	0 %	9,68 %

Graf 18: čítanie kníh počas školského dňa vo vzťahu k veku

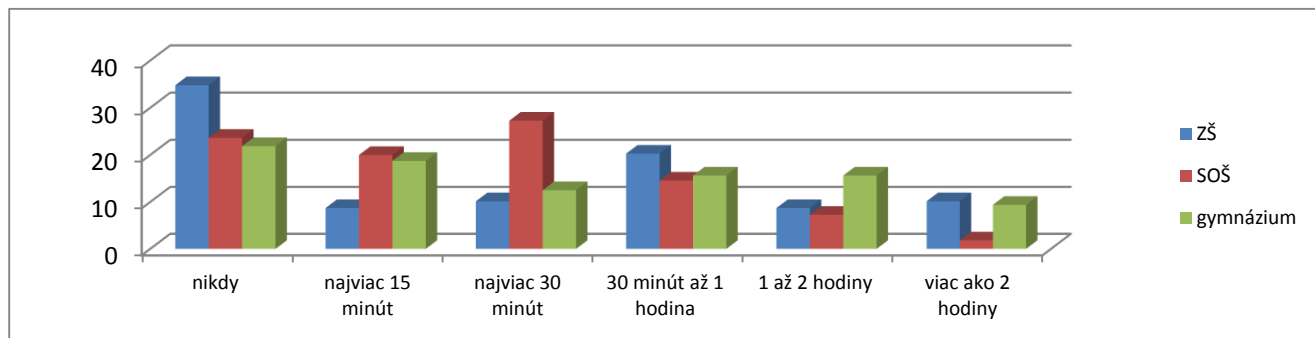

Medzi žiakmi základných škôl je najvyššie percento respondentov, ktorí počas školských dní knihy *nikdy nečítajú* (34,78 % z počtu žiakov ZŠ). Tí, ktorí knihy čítajú, najčastejšie označili časový interval *pol hodiny až jedna hodina* (20,29 % z počtu žiakov ZŠ). Žiaci stredných odborných škôl označili ako najčastejší časový interval čítania kníh počas školských dní možnosť *najviac pol hodiny* (27,27 % z počtu žiakov SOŠ). Druhou najčastejšou odpoveďou bola možnosť *nikdy nečítam* (23,64 % z počtu žiakov SOŠ). Časový interval *viac ako dve hodiny* označilo len 1,82 % respondentov z počtu žiakov SOŠ. V skupine gymnazistov je podobne ako v skupine stredoškolákov zrejмый pokles respondentov s nárastom časového intervalu. Kým *najviac štvrt hodiny* venuje čítaniu kníh 18,75 % z počtu gymnazistov, *viac ako dve hodiny* označilo len 9,38 % z nich. Počet respondentov v jednotlivých časových úsekoch je však rozdelený pomerne rovnomerne. Podrobné údaje sú uvedené v tabuľke 21 a graficky znázornené v grafe 19.

Tab. 21: čítanie kníh počas školského dňa vo vzťahu k typu navštevovanej školy

	Základná škola	Stredná odborná škola	Gymnázium
	% z počtu žiakov ZŠ	% z počtu žiakov SOŠ	% z počtu gymnazistov
Nikdy nečítam	34,78 %	23,64 %	21,88 %
Najviac štvrt hodiny	8,70 %	20,00 %	18,75 %
Najviac pol hodiny	10,14 %	27,27 %	12,50 %
Pol hodiny a- 1 hodina	20,29 %	14,55 %	15,62 %
1 – 2 hodiny	8,70 %	7,27 %	15,62 %
Viac ako 2 hodiny	10,14 %	1,82 %	9,38 %
Neodpovedalo	7,25 %	5,45 %	6,25 %

Graf 19: Čítanie kníh počas školského dňa vo vzťahu k typu navštevovanej školy

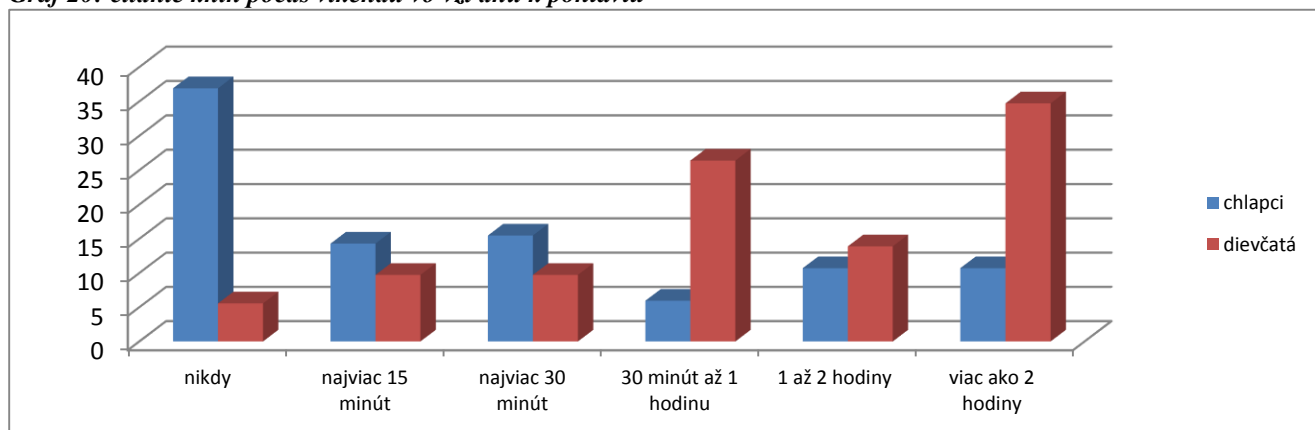
9 b): čítanie kníh počas víkendu

Výsledky vyvozené z odpovedí so zameraním na čítanie kníh počas víkendu preukazujú nárast frekvencie čítania mládeže v dlhších časových pásmach. Na otázku s prihliadnutím na víkendové časové pásmo neodpovedalo 5 respondentov. Aj v tomto prípade výsledky jasne ukazujú, že dievčatá čítajú viac ako chlapci. Kým medzi dievčatami je len 5,56 % z počtu dievčat, ktoré *nikdy nečítajú* knihy počas víkendu, medzi chlapcami je to až 36,91 % z počtu chlapcov. Percento dievčat, ktoré počas víkendu *čítajú* narastá spolu s vyšším časovým pásmom. V prípade možnosti *viac ako dve hodiny* je to až 34,72 % z počtu dievčat. V prípade chlapcov vidíme presne opačný trend, kým najnižšie časové pásmo *najviac štvrt hodiny* označilo 14,29 % z počtu chlapcov, najvyššie časové pásmo *viac ako dve hodiny* označilo už len 10,71 % z počtu chlapcov. Podrobné údaje sú uvedené v tabuľke 22 a graficky znázornené v grafe 20.

Tab. 22: čítanie kníh počas víkendu vo vzťahu k pohlaviu

	Dievčatá	Chlapci	Spolu
	% z počtu dievčat	% z počtu chlapcov	% z celkového počtu
Žiadny	5,56 %	36,91 %	22,42 %
Najviac štvrt hodiny	9,72 %	14,29 %	12,18 %
Najviac pol hodiny	9,72 %	15,48 %	12,82 %
Pol až 1 hodina	26,39 %	5,95 %	15,39 %
1 – 2 hodiny	13,89 %	10,71 %	12,18 %
Viac ako 2 hodiny	34,72 %	10,71 %	21,80 %
Neodpovedalo	0,00 %	5,95 %	3,21 %

Graf 20: čítanie kníh počas víkendu vo vzťahu k pohlaviu

Pri hodnotení výsledkov z pohľadu veku vidíme, že v skupine 13 ročných respondentov sú najvyššie dosiahnuté hodnoty pri časových pásmach *viac ako dve hodiny* (27,27 % z danej vekovej skupiny) a *1 – 2 hodiny* (22,73 % z danej vekovej skupiny). Žiadny respondent v tejto skupine neoznačil možnosť *najviac pol hodiny*.

V skupine 14 ročných respondentov je pomerne vysoký počet tých, ktorí *nikdy nečítajú* (24,49 % z počtu v danej vekovej skupine), ale aj tých, ktorí označili možnosť *viac ako dve hodiny* (22,45 % z danej vekovej skupiny). Zvyšné časové pásma sú približne na rovnakej úrovni od hodnoty 8,16 % z danej vekovej skupiny v pásme *1 – 2 hodiny* až po hodnotu 14,29 % z danej vekovej skupiny v časových pásmach *najviac štvrt hodiny* a *najviac pol hodiny*.

15 roční respondenti najčastejšie uviedli, že knihy počas víkendu *nikdy nečítajú* (29,41 % z danej vekovej skupiny). Je to najvyšší počet spomedzi všetkých vekových skupín. Druhá najčastejšia odpoveď bola *viac ako*

dve hodiny (17,64 % z danej vekovej skupiny). Ostatné časové pásma dosiahli zhodne 11,77 % z danej vekovej skupiny.

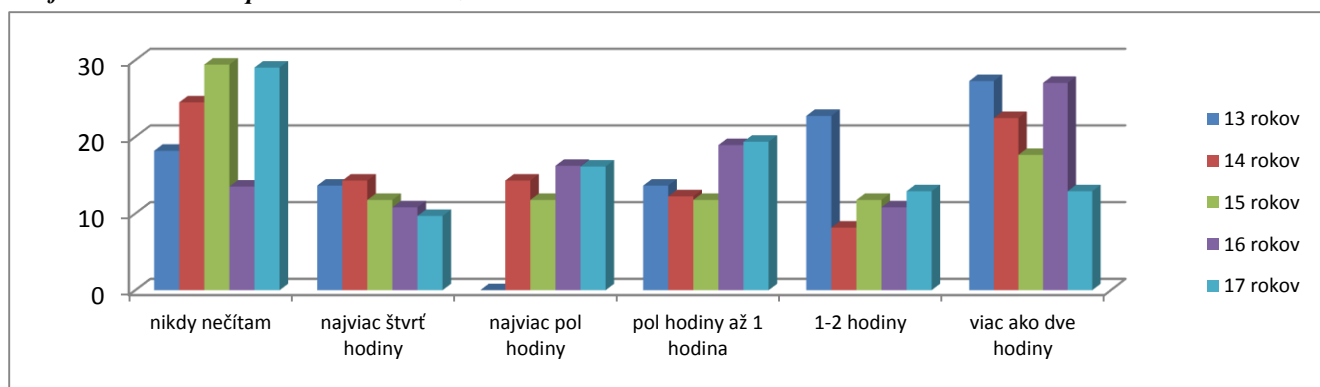
16 roční respondenti najčastejšie označili časový interval *viac ako dve hodiny* (27,03 % z danej vekovej skupiny), druhou najčastejšou odpoveďou bol časový interval *pol hodiny až 1 hodinu* (18,92 % z danej vekovej skupiny). V tejto vekovej skupine je najmenej tých, ktorí knihy počas víkendú *nikdy nečítajú* (13,51 % z danej vekovej skupiny).

V skupine 17 ročných respondentov je druhé najvyššie percento tých, ktorí knihy počas víkendú *nikdy nečítajú* (29,03 % z danej vekovej skupiny). V rámci tých, ktorí knihy počas víkendú čítajú, najmenej respondentov označilo možnosť *najviac štvrt hodiny* (9,68 % z danej vekovej skupiny), najviac bola preferovaná možnosť *pol hodinu až 1 hodinu* (19,36 % z danej vekovej skupiny). Podrobné údaje sú uvedené v tabuľke 23 a graficky znázornené v grafe 21.

Tab. 23: čítanie kníh počas víkendú vo vzťahu k veku (% respondentov z danej vekovej skupiny)

	Nikdy nečítam	Najviac štvrt hodiny	Najviac pol hodiny	Pol hodiny až 1 hodinu	1 – 2 hodiny	Viac ako dve hodiny	Neodpoveda 1
13 rokov	18,18 %	13,64 %	0 %	13,64 %	22,73 %	27,27 %	4,54 %
14 rokov	24,49 %	14,29 %	14,2 %	12,24 %	8,16 %	22,45 %	4,08 %
15 rokov	29,41 %	11,77 %	11,77 %	11,77 %	11,77 %	17,64 %	5,87 %
16 rokov	13,51 %	10,81 %	16,22 %	18,92 %	10,81 %	27,03 %	2,70 %
17 rokov	29,03 %	9,68 %	16,13 %	19,36 %	12,90 %	12,90 %	0 %

Graf 21: čítanie kníh počas víkendú vo vzťahu k veku

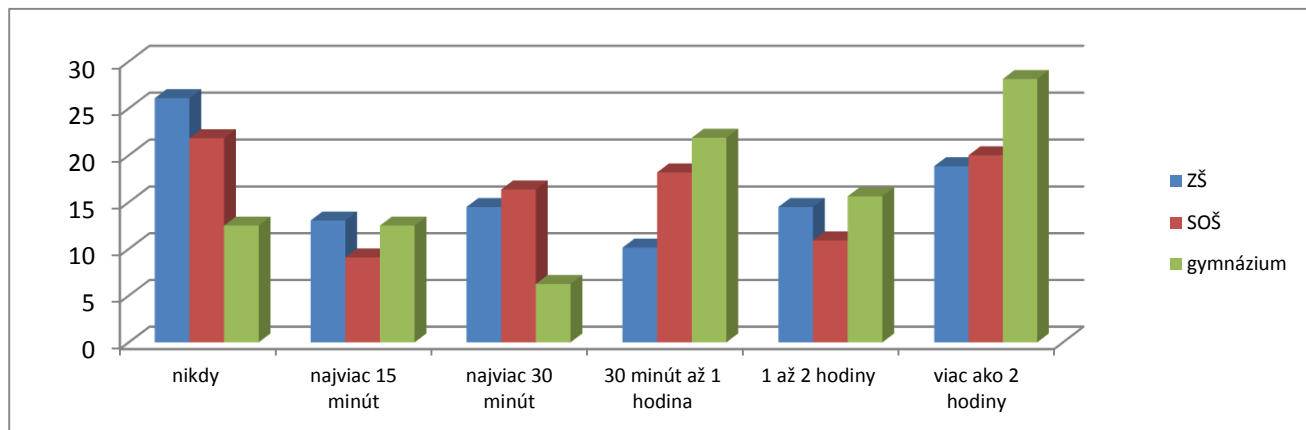
Pri porovnaní čítania kníh počas víkendú vo vzťahu k typu navštevovanej školy vidíme, že najvyššie percento tých, ktorí *nikdy nečítajú* je medzi žiakmi základných škôl (26,09 % z počtu žiakov ZŠ). V rámci jednotlivých časových úsekov sú počty tých, ktorí čítajú rozložené pomerne rovnomerne s narastajúcim trendom. *Viac ako dve hodiny* sa čítaniu kníh počas víkendú venuje 18,84 % z počtu žiakov ZŠ. Relatívne vysoké percento tých, ktorí počas víkendú knihy *nikdy nečítajú* je aj medzi žiakmi stredných odborných učilíšť (21,82 % z počtu žiakov SOŠ). Rozdiely medzi kratšími časovými intervalmi sú tu väčšie ako v prípade žiakov ZŠ, *najviac štvrt hodiny* sa čítaniu kníh počas víkendú venuje 9,09 % z počtu žiakov SOŠ, *viac ako 2 hodiny* 20,00 % z počtu žiakov SOŠ. V skupine gymnazistov je najmenší počet „nečitateľov“ kníh počas víkendú (12,50 % z počtu žiakov gymnazistov), zároveň je v tejto skupine najvyšší počet tých, ktorí zvolili možnosť *viac ako dve hodiny* (28,13 % z počtu gymnazistov).

Údaje sú spracované v tabuľke 24 a graficky znázornené v grafe 22.

Tab. 24: čítanie kníh počas víkendú vo vzťahu k typu navštevovanej školy

	Základná škola	Stredná odborná škola	Gymnázium
	% z počtu žiakov ZŠ	% z počtu žiakov SOŠ	% z počtu gymnazistov
Nikdy nečítam	26,09 %	21,82 %	12,50 %
Najviac štvrt hodiny	13,04 %	9,09 %	12,50 %
Najviac pol hodiny	14,49 %	16,36 %	6,25 %
Pol hodiny a- 1 hodina	10,14 %	18,18 %	21,87 %
1 – 2 hodiny	14,49 %	10,91 %	15,63 %
Viac ako 2 hodiny	18,84 %	20,00 %	28,13 %
Neodpovedalo	2,90 %	3,64 %	3,12 %

Graf 22: čítanie kníh počas víkendov vo vzťahu k typu navštevovanej školy

Porovnanie výsledkov čítania kníh – školský deň / víkend

Tab. 25: čítanie kníh počas pracovných dní a počas víkendov vo vzťahu k pohlaviu (dievčatá – % z počtu dievčat, chlapci – % z počtu chlapcov)

	Dievčatá		Chlapci		Spolu	
	Školský deň	Víkend	Školský deň	Víkend	Školský deň	Víkend
Knihy nikdy nečítam	11,11 %	5,56 %	42,85 %	36,91 %	28,21 %	22,42 %
Kumulatívne: štvrt' hodiny až 1 hodina	52,77 %	45,83 %	41,68 %	35,72 %	46,81 %	40,39 %
Kumulatívne: viac ako hodinu	33,33 %	48,61 %	3,56 %	21,42 %	17,30 %	33,98 %

Tab. 26: čítanie kníh počas pracovných dní a počas víkendov vo vzťahu k pohlaviu (% z počtu danej vekovej skupiny)

	13 roční		14 roční		15 roční		16 roční		17 roční	
	Školský deň	Víkend	Školský deň	Víkend	Školský deň	Víkend	Školský deň	Víkend	Školský deň	Víkend
Knihy nikdy nečítam	18,18 %	18,18 %	30,61 %	24,49 %	47,05 %	29,41 %	18,92 %	13,51 %	32,26 %	29,03 %
Kumulatívne: štvrt' hodinu až 1 hodinu	40,90 %	27,28 %	42,85 %	40,82 %	29,41 %	35,31 %	59,46 %	45,95 %	51,61 %	45,17 %
Kumulatívne: viac ako 1 hodinu	27,28 %	50,00 %	20,42 %	30,61 %	11,77 %	29,41 %	18,92 %	37,84 %	6,45 %	25,80 %

Na základe výsledkov uvedených v tabuľkách 25, 26 a 27 môžeme skonštatovať, že naši respondenti uprednostňujú čítanie kníh vo väčšej miere počas víkendov ako počas školských dní. Trend je podobný ako v prípade čítania článkov.

Tab. 25: V prípade chlapcov aj dievčat víkendové čítanie kníh dosiahlo nižšie hodnoty v nižších časových intervaloch, teda v časových pásmach *najviac štvrt' hodiny a pol hodiny až jedna hodina*. V celkovom ukazovateli je táto hodnota nižšia o 6,42 % z celkového počtu respondentov. Pri oboch pohlaviach sa počas víkendov znížilo aj percento tých, ktorí počas víkendov knihy *nikdy nečítajú* o 5,79 % z celkového počtu respondentov. Nárast v prospech víkendového čítania kníh je až v najdlhších časových pásmach.

Tab. 26: Z pohľadu vekového zloženia respondentov zostal počet tých, ktorí knihy *nikdy nečítajú* rovnaký počas školských dní aj počas víkendov v skupine 13 ročných respondentov, v ostatných vekových skupinách je počet týchto respondentov počas víkendov nižší. Podobná situácia je aj v časových pásmach *najviac štvrt' hodiny / pol hodiny až jedna hodina*. Pokles počtu tých, ktorí počas víkendov venujú čítaniu kníh tieto časové intervaly boli zaznamenané vo všetkých vekových skupinách okrem skupiny 15 ročných respondentov, kde prišlo k nárastu. Aj v tomto prípade vidíme výraznejšiu zmenu až v posledných časových pásmach *1-2 hodiny / viac ako 2 hodiny*, kde naprieč všetkým vekovým skupinám prišlo k výraznejšiemu nárastu tých, ktorí knihy počas víkendov čítajú.

Tab. 27: čítanie kníh počas pracovných dní a počas víkendu vo vzťahu k typu navštevovanej školy
(% z počtu respondentov navštevujúcich daný typ školy)

	Základná škola		Stredná odborná škola		Gymnázium	
	Školský deň	víkend	Školský deň	Víkend	Školský deň	Víkend
Knihy nikdy nečítam	34,78 %	26,09 %	23,64 %	21,82 %	21,88 %	12,50 %
Kumulatívne: štvrt' hodiny až hodinu	39,13 %	37,67 %	61,82 %	43,63 %	46,87 %	40,62 %
Kumulatívne: viac ako hodinu	18,84 %	33,33 %	9,09 %	30,91 %	25,00 %	43,76 %

S vyššie prezentovanými výsledkami sa zhodujú aj výsledky z pohľadu typu navštevovanej školy. Počet tých, ktorí knihy počas víkendu *nikdy nečítajú* je vo všetkých typoch škôl počas víkendu nižší, pričom najvýraznejší pokles je v skupine gymnazistov (-9,38 % z počtu gymnazistov). V prípade časových intervalov *najviac štvrt' hodiny / pol hodiny až jedna hodina*, žiaci základných škôl čítajú viac počas víkendu (+ 1,46 % z počtu žiakov ZŠ). Počet respondentov stredných odborných škôl klesol v týchto časových intervaloch o 18,19 % z počtu žiakov SOŠ, počet gymnazistov poklesol o 6,25 % z počtu gymnazistov. V najdlhších časových pásmach *1 - 2 hodiny / viac ako 2 hodiny* bol zaznamenaný nárast pri vo všetkých typoch škôl: ZŠ +14,49 % z počtu žiakov ZŠ, SOŠ +21,82 % z počtu žiakov SOŠ, gymnázia + 18,76 % z počtu žiakov gymnázií.

Vo všeobecnosti môžeme konštatovať, že ak majú naši respondenti viac voľného času, potom aj viac čítajú. Toto konštatovanie sa však vzťahuje na čítanie kníh počas víkendu. Počas školských dní si na čítanie kníh žiaci nájdu málo času, a preto hodnoty pri kratších časových úsekoch (od 15 minút do 1 hodiny) sú výrazne vyššie ako pri dlhších časových úsekoch. Považujeme za podnetné v budúcnosti preskúmať, prečo je tento trend u dnešnej mládeže tak častý. Sú dnešní študenti preťažovaní školskými povinnosťami, alebo snád' domácimi povinnosťami? Majú množstvo krúžkov a málo času pre seba? Môžeme polemizovať nad príčinami, no v súčasnosti vidíme u mládeže priam trend počas školského dňa knihy nečítať. Mnohé výskumy dokazujú, že krivka frekvencie čítania neustále klesá, no v porovnaní s čítaním kníh počas víkendu je čas, ktorý venujú čítaniu kníh počas školského dňa až alarmujúco nízky.

3.3 ČÍTANIE E- KNÍH

(OTÁZKA Č. 12: ČÍTAŠ E-KNIHY?)

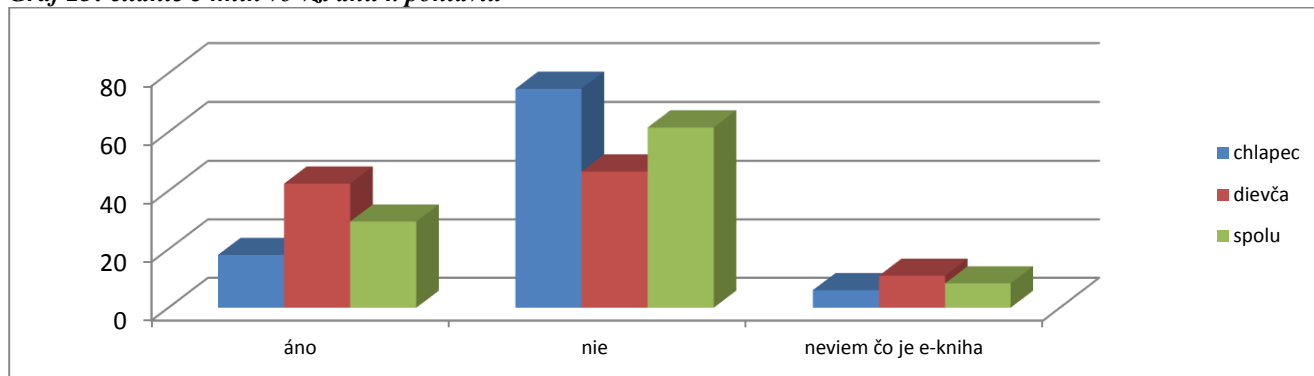
Všeobecne známe tvrdenia o tom, že deti a mladí ľudia nečítajú, resp. čítajú málo, v nadväznosti na vnímanie novej generácie ako Generácie Z (generácia, ktorá používa digitálne technológie od útleho detstva)⁴, vedú k predpokladu, že odmietanie čítania u mladej generácie je podmienené samotným nosičom (knihou). V nasledujúcej otázke sme preto hľadali odpoveď na otázku, do akej miery respondenti využívajú na čítanie moderné technológie, resp. či možnosť využívať na čítanie e- knihy, nejakým zásadnejším spôsobom môže ovplyvniť ich čitateľské návyky. Celkové výsledky, ako aj výsledky podľa pohlavia naznačujú, že tento predpoklad nie je celkom správny. Z celkového počtu respondentov číta e-knihy len 29,49 % respondentov, nečíta e-knihy až 61,54 % respondentov. Zaujímavé je aj zistenie, že v skupine dievčat využíva na čítanie e-knihy 42,47 % z počtu dievčat, chlapcov len 18,07 % z počtu chlapcov. Údaje sú podrobnejšie spracované v tab. 28 a graficky znázornené v grafe 23.

Tabuľka 28: Čítanie e-kníh vo vzťahu k pohlaviu

	Dievčatá	Chlapci	Spolu
	% z počtu dievčat	% z počtu chlapcov	% z celkového počtu
Áno	42,47 %	18,07 %	29,49 %
Nie	46,57 %	74,71 %	61,54 %
Neviem čo je e-kniha	10,96 %	6,02 %	8,33 %
Neodpovedal	0 %	1,20 %	0,64 %

⁴ Hrdinákova, L., Kopáčiková, J., Rankov, P.: *Text a čítanie, mládež a knižnice*. Bratislava – Košice : Technická univerzita v Košiciach, s. 25.

Graf 23: Čítanie e-kníh vo vzťahu k pohlaviu

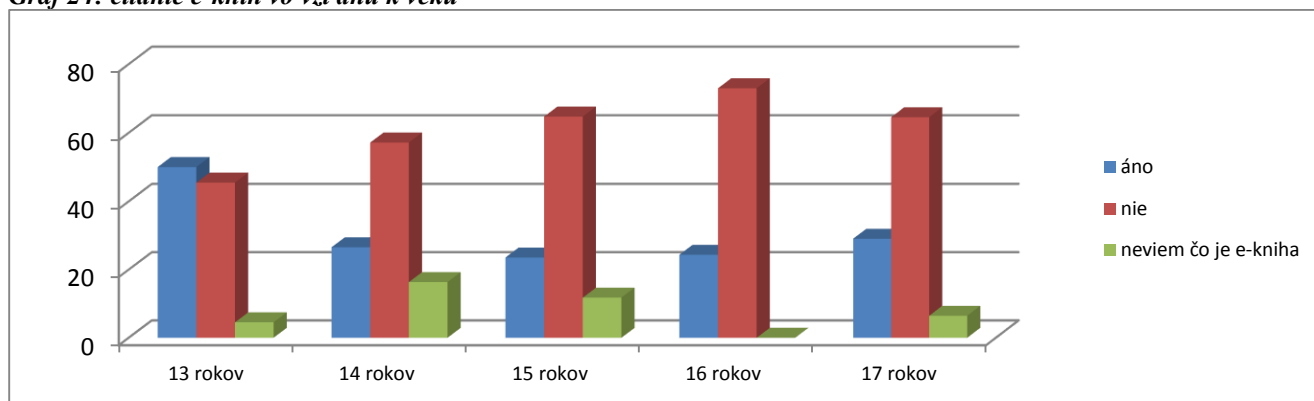

Najčastejšie po e-knihe siahne najmladšia skupina respondentov, teda 13 roční respondenti, z pomedzi ktorých číta e-knihy presná polovica. Zároveň v tejto vekovej skupine najmenej respondentov označilo možnosť, že *nevie čo je e-kniha* (len 4,54 % z danej vekovej skupiny). V ostatných vekových skupinách boli výsledky s menšími rozdielmi porovnateľné. V jednotlivých vekových skupinách 14 až 17 ročných respondentov číta e-knihy približne štvrtina respondentov, percentuálne sa hodnoty v jednotlivých skupinách pohybujú od 23,53 % v skupine 15 ročných až po 29,03 % v skupine 17 ročných respondentov. Najvyšší počet „nečitateľov“ e-kníh je v skupine 16 ročných respondentov (72,97 % z počtu v danej vekovej skupine). Zároveň ide o jedinou vekovú skupinu, kde žiadny z respondentov neuviedol možnosť *neviem čo je e-kniha*. Podrobné údaje sú uvedené v tabuľke 29 a graficky znázornené v grafe 24.

Tabuľka 29: Čítanie e-kníh vo vzťahu k veku (% z počtu v danej vekovej skupine)

	Áno	Nie	Neviem čo je e-kniha	Neodpovedalo
13 rokov	50,00 %	45,46 %	4,54 %	0 %
14 rokov	26,53 %	57,14 %	16,33 %	0 %
15 rokov	23,53 %	64,71 %	11,76 %	0 %
16 rokov	24,33 %	72,97 %	0 %	2,70 %
17 rokov	29,03 %	64,52 %	6,45 %	0 %

Graf 24: Čítanie e-kníh vo vzťahu k veku

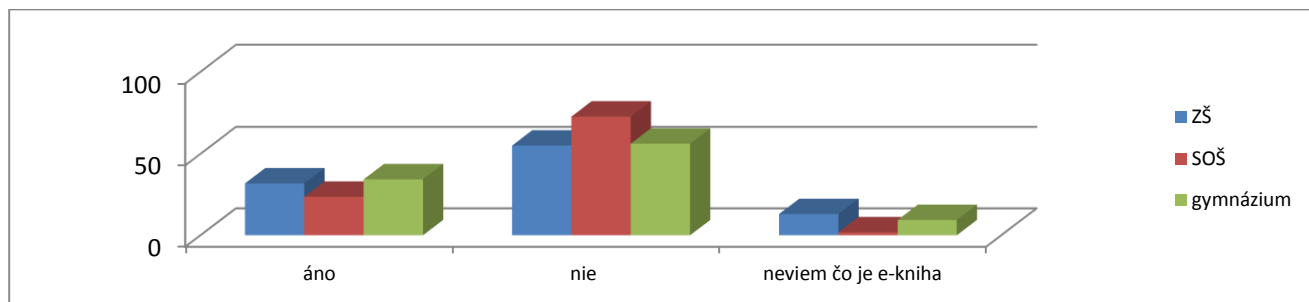

Pri porovnaní výsledkov jednotlivých typov škôl sme zistili, že najväčší počet čitateľov e-kníh, približne tretina v danej skupine, je podľa nášho výskumu v gymnáziách (34,38% z počtu gymnazistov). Porovnateľné výsledky boli dosiahnuté aj v základných školách (31,88 % z počtu žiakov ZŠ). Zo žiakov stredných odborných škôl číta e-knihy len necelá štvrtina z nich (23,64 % z počtu žiakov SOŠ). V tejto skupine respondentov sa nachádza aj najvyššie percento „nečitateľov“ e-kníh, až 72,72 % z počtu žiakov SOŠ, zároveň je tu najnižší počet respondentov, ktorí sa vyjadrili, že *nevedia čo je e-kniha* (1,82 % respondentov z počtu žiakov SOŠ). Podrobnejšie sú údaje spracované v tab. 30 a graficky znázornené v grafe 25.

Tabuľka 30: Čítanie e-kníh vo vzťahu k typu navštevovanej školy

	Základná škola % z počtu ZŠ	Stredná odborná škola % z počtu SOŠ	Gymnázium % z počtu gymnazistov
Áno	31,88 %	23,64 %	34,38 %
Nie	55,07 %	72,72 %	56,25 %
Neviem čo je e-kniha	13,05 %	1,82 %	9,37 %
Neodpovedalo	0 %	1,82 %	0 %

Graf 25: Čítanie e-knží vo vzťahu k typu navštevovanej školy

Získané údaje naznačujú, že o čítanie e-knží nie je medzi mladými ľuďmi až tak výrazný záujem, ako by sme mohli očakávať. *E-knihy čítajú* vo väčšej miere dievčatá (42,47 % z počtu dievčat) ako chlapci (18,07 % z počtu chlapcov). Z pohľadu veku najčastejšie *čítajú e-knihy* 13 roční respondenti (50,00 % z počtu v danej vekovej skupine), najmenej 15 roční respondenti (23,53 % z počtu v danej vekovej skupine). Podľa typu školy sú najčastejšími *čitateľmi e-knží* gymnazisti (34,38 % z počtu gymnazistov). Získané údaje teda nepotvrdzujú predpoklad o pozitívnom vplyve moderných elektronických nosičov na intenzitu čítania mladých ľudí. Nízky záujem o čítanie kníh nie je podmienený nosičom, ale skôr nezaujmom o čítanie samotné. V tejto súvislosti je však potrebné uviesť, že podľa našich zistení, vo verejných knižniciach Trnavského samosprávneho kraja žiadna verejná knižnica zatiaľ neposkytuje vypožičiavanie e-knží, ani čítačiek. Bolo by zaujímavé túto otázku opätovne prehodnotiť po tom, ak by vo väčších knižniciach (regionálnych a aspoň časti mestských knižníc) TTSK bola služba požičiavania e-knží a tiež čítačiek e-knží zavedená.

3.4 ČÍTANIE V ONLINE PRISTORE

(OTÁZKA Č. 13: ČO A AKO ČASTO ČITAŠ NA INTERNETE?)

V otázke boli preddefinované odpovede z tematického a časového hľadiska. Z tematického hľadiska sme ponúkli 6 možností a *to blog, fanfiction, web stránky o téme ktorá ma zaujíma, článok v elektronických novinách a časopisoch, rozsiahle príspevky na sociálnych sieťach, povinná / odporúčaná literatúra do školy*. Odpovede, ktoré definovali intenzitu čítania sme ponúkli nasledovne: *denne, viackrát za týždeň, raz za týždeň, viackrát za mesiac, raz za mesiac, menej ako raz za mesiac, nikdy, neviem*.

Výsledky, ktoré sú zaznamenané v tabuľke 31 prezentujú, že najviac mladých respondentov výskumu číta na internete *denne rozsiahle príspevky na sociálnych sieťach* (34,62 % z celkového počtu respondentov). Najmenej respondentov pri *dennom* intervale uviedlo, že čítajú *povinnú literatúru do školy* (4,49 % z celkového počtu respondentov). Z výsledkov je evidentné, že mládež na internete intenzívnejšie vyhľadáva sociálny kontakt a príspevky na sociálnych sieťach číta s obľubou. Taktiež na webe uprednostňuje čítanie stránok *o téme, ktorá ich zaujíma* (26,28 % z celkového počtu respondentov). Pri časovom intervale *viackrát za týždeň* a *raz za týždeň* sa najviac respondentov vyjadrilo, že číta *web stránky o téme, ktorá ich zaujíma* (kumulatívne 35,26 % z celkového počtu respondentov). Rovnakú preferenciu vidíme aj pri čítaní *viackrát za mesiac* (16,67 % z celkového počtu respondentov). *Menej ako raz za mesiac* číta *povinnú / odporúčanú literatúru do školy* 18,59 % z celkového počtu respondentov. Podrobné výsledky sú uvedené v tabuľke 31.

Tabuľka 31: Čo a ako často čítaš na internete (% z celkového počtu respondentov)

	blog	Fanfiction	Webstránky o téme, ktorá ma zaujíma	Článok v elektronických médiách	Rozsiahle príspevky na sociálnych sieťach	Odporúčaná literatúra do školy
Denne	9,62 %	9,62 %	26,28 %	12,82 %	34,62 %	4,49 %
Viackrát za týždeň	8,97 %	3,85 %	23,72 %	17,31 %	18,59 %	10,90 %
Raz za týždeň	6,41 %	10,26 %	11,54 %	8,33 %	7,05 %	7,69 %
Viackrát za mesiac	9,62 %	4,49 %	16,67 %	12,18 %	7,69 %	5,13 %
Raz za mesiac	5,77 %	5,77 %	3,21 %	7,69 %	3,21 %	11,54 %
Menej ako raz za mesiac	12,82 %	9,62 %	3,85 %	7,05 %	3,21 %	18,59 %
Nikdy	29,49 %	31,41 %	5,13 %	21,80 %	12,82 %	24,36 %
Neviem	5,13 %	12,82 %	1,92 %	7,05 %	5,13 %	5,77 %
Neodpovedalo	12,18 %	12,18 %	7,69 %	10,26 %	7,69 %	11,54 %

Pre lepšie pochopenie preferencií našich respondentov, sme typy rozsiahlejších textov, ktoré mali naši respondenti ako alternatívne odpovede, vyhodnotili detailnejšie vo vzťahu k veku a k pohlaviu do jednotlivých tabuliek.

Tabuľka 31/A: intenzita čítania blogu

(dievčatá % z počtu dievčat v danej vekovej skupine / chlapci % z počtu chlapcov v danej vekovej skupine)

Blog	Denne	Viacrát za týždeň	Raz za týždeň	Viacrát za mesiac	Raz za mesiac	Menej ako raz za mesiac	Nikdy	Neviem	Neodpovedal
13 rokov	15,38 / 11,11 %	23,08 / 0,00 %	0,00 / 0,00 %	0,00 / 0,00 %	7,69 / 0,00 %	30,77 / 0,00 %	15,39 / 33,33 %	0,00 / 11,11 %	7,69 / 44,44 %
14 rokov	4,35 / 15,39 %	8,70 / 7,69 %	4,35 / 0,00 %	8,70 / 15,39 %	8,70 / 3,85 %	13,04 / 11,54 %	39,13 / 34,62 %	4,35 / 7,69 %	8,70 / 3,85 %
15 rokov	12,50 / 11,11 %	0,00 / 0,00 %	50,00 / 0,00 %	0,00 / 0,00 %	12,50 / 0,00 %	0,00 / 22,22 %	25,00 / 44,44 %	0,00 / 0,00 %	0,00 / 22,22 %
16 rokov	4,55 / 6,67 %	13,64 / 6,67 %	4,55 / 6,67 %	13,64 / 6,67 %	13,64 / 0,00 %	18,18 / 6,67 %	13,64 / 46,67 %	4,55 / 13,33 %	13,64 / 6,67 %
17 rokov	0,00 / 20,00 %	0,00 / 20,00 %	4,55 / 13,33 %	9,09 / 20,00 %	0,00 / 6,67 %	4,55 / 13,33 %	4,55 / 40,00 %	0,00 / 6,67 %	4,55 / 26,67 %
Spolu	6,94 / 11,91 %	11,11 / 7,14 %	9,72 / 3,57 %	9,72 / 9,52 %	9,72 / 2,38 %	15,58 / 9,52 %	23,61 / 34,52 %	2,78 / 7,14 %	9,72 / 14,28 %

Tabuľka 31/A: Z odpovedí je zrejmé, že najpočetnejšou skupinou sú tí, ktorí *nikdy* blogy na webe nečítajú. V danej skupine dominujú chlapci (34,52 % z počtu chlapcov), pričom najpočetnejšou skupinou z pohľadu veku sú 16 roční chlapci (46,67 % z počtu chlapcov v danej vekovej skupine). Pomerne vysoké percento bolo dosiahnuté vo všetkých vekových kategóriách medzi chlapcami. V skupine dievčat *nikdy* blogy na webe nečíta 23,61 % z počtu dievčat najpočetnejšia skupina dievčat, ktoré *nikdy* blogy na webe nečítajú, z pohľadu veku je skupina 14 ročných dievčat (39,13 % dievčat v danej vekovej skupine). Ak blogy vyhľadávajú, tak v prevažnej miere *menej ako raz za mesiac* (15,58 % z počtu dievčat).

Tabuľka 31/B: intenzita čítania fanfiction

(dievčatá % z počtu dievčat v danej vekovej skupine / chlapci % z počtu chlapcov v danej vekovej skupine)

Fanfiction	Denne	Viacrát za týždeň	Raz za týždeň	Viacrát za mesiac	Raz za mesiac	Menej ako raz za mesiac	Nikdy	Neviem	Neodpovedal
13 rokov	15,39 / 11,11 %	15,39 / 0,00 %	23,77 / 0,00 %	15,39 / 11,11 %	0,00 / 0,00 %	23,77 / 0,00 %	7,69 / 33,33 %	7,69 / 11,11 %	0,00 / 33,33 %
14 rokov	13,04 / 19,23 %	4,35 / 0,00 %	17,39 / 13,85 %	0,00 / 0,00 %	0,00 / 3,85 %	8,70 / 7,69 %	30,43 / 46,15 %	21,74 / 11,54 %	4,35 / 7,69 %
15 rokov	25,00 / 0,00 %	0,00 / 0,00 %	25,00 / 0,00 %	0,00 / 0,00 %	0,00 / 11,11 %	0,00 / 0,00 %	25,00 / 55,56 %	25,00 / 0,00 %	0,00 / 33,33 %
16 rokov	4,55 / 0,00 %	9,09 / 6,67 %	9,09 / 6,67 %	9,09 / 6,67 %	9,09 / 0,00 %	22,73 / 6,67 %	9,09 / 46,67 %	13,64 / 6,67 %	13,64 / 20,00 %
17 rokov	0,00 / 4,00 %	0,00 / 4,00 %	0,00 / 12,00 %	0,00 / 4,00 %	16,67 / 16,00 %	16,67 / 4,00 %	33,33 / 32,00 %	16,67 / 12,00 %	16,67 / 12,00 %
Spolu	11,11 / 8,33 %	2,78 / 2,38 %	15,28 / 5,95 %	5,56 / 3,57 %	4,17 / 7,14 %	15,28 / 4,76 %	19,44 / 41,67 %	16,67 / 9,52 %	2,78 / 16,67 %

Tabuľka 31/B: Fanfiction *nečíta* 41,67 % chlapcov z celkového počtu chlapcov a 19,45 % dievčat z celkového počtu dievčat. Najväčší nezáujem o tento typ rozsiahlych textov evidujeme opäť u 14 ročných respondentov, kde možnosť *nikdy* označilo 30,43 % dievčat z celkového počtu dievčat a až 46,15 % chlapcov, z celkového počtu chlapcov. Dievčatá, ktoré fanfiction čítajú najčastejšie zvolili možnosť *menej ako raz za mesiac* a *raz za týždeň* (zhodne 15,28 % dievčat z celkového počtu dievčat). Chlapci čítajú fanfiction v online priestore *menej ako dievčatá*, najčastejšou odpoveďou bola možnosť *denne* (8,33 % chlapcov z celkového počtu chlapcov) a *raz za mesiac* (7,14 % chlapcov, z celkového počtu chlapcov).

Tabuľka 31/C: intenzita čítania web stránok o téme, ktorá ma zaujíma*(dievčatá % z počtu dievčat v danej vekovej skupine / chlapci % z počtu chlapcov v danej vekovej skupine)*

Web stránky o téme, ktorá ma zaujíma	Denne	Viacrát za týždeň	Raz za týždeň	Viacrát za mesiac	Raz za mesiac	Menej ako raz za mesiac	Nikdy	Neviem	Neodpovedal
13 rokov	15,39 / 33,33 %	30,77 / 11,11 %	15,39 / 11,11 %	15,39 / 0,00 %	0,00 / 0,00 %	15,39 / 0,00 %	0,00 / 0,00 %	0,00 / 11,11 %	7,69 / 33,33 %
14 rokov	17,39 / 11,54 %	26,09 / 23,08 %	13,04 / 11,54 %	21,74 / 15,39 %	8,70 / 3,85 %	4,35 / 3,85 %	0,00 / 15,39 %	0,00 / 7,69 %	8,70 / 7,69 %
15 rokov	25,00 / 22,22 %	12,50 / 0,00 %	25,00 / 11,11 %	25,00 / 44,44 %	0,00 / 0,00 %	0,00 / 0,00 %	12,50 / 22,22 %	0,00 / 0,00 %	0,00 / 0,00 %
16 rokov	36,36 / 33,33 %	13,64 / 26,67 %	22,73 / 0,00 %	13,64 / 13,33 %	4,55 / 6,67 %	0,00 / 6,67 %	4,55 / 0,00 %	0,00 / 0,00 %	4,55 / 13,33 %
17 rokov	16,67 / 44,00 %	50,00 / 36,00 %	16,67 / 0,00 %	16,67 / 12,00 %	0,00 / 0,00 %	0,00 / 14,00 %	0,00 / 0,00 %	0,00 / 0,00 %	0,00 / 4,00 %
Spolu	23,61 / 28,57 %	23,61 / 23,81 %	18,06 / 5,95 %	18,06 / 15,48 %	34,17 / 2,38 %	4,17 / 3,57 %	2,78 / 7,14 %	0,00 / 3,57 %	5,56 / 9,52 %

Tabuľka 31/C: Webstránky o téme, ktorá našich respondentov zaujíma dosiahli v počte čitateľov takýchto stránok pomerne vysoké hodnoty v najdlhších časových pásmach. O tento typ textov je medzi mladými ľuďmi evidentne najväčší záujem. Vyvodzujeme ho z vysokých hodnôt pri *dennom intervale*, ktorý označilo s pomedzi dievčat 23,61 % z celkového počtu dievčat a až 28,57 % z celkového počtu chlapcov. Druhý najdlhší interval *viac krát za týždeň* zvolila necelá štvrtina respondentov, spomedzi dievčat to bolo 23,61 % z celkového počtu dievčat a medzi chlapcami 23,81 % z celkového počtu chlapcov. Iba 5,13 % z celkového počtu respondentov sa vyjadrilo, že tento typ elektronického textu *nikdy* nečíta.

Tabuľka 31/D: intenzita čítania článkov v elektronických novinách*(dievčatá % z počtu dievčat v danej vekovej skupine / chlapci % z počtu chlapcov v danej vekovej skupine)*

Články v elektronických novinách a časopisoch	Denne	Viacrát za týždeň	Raz za týždeň	Viacrát za mesiac	Raz za mesiac	Menej ako raz za mesiac	Nikdy	Neviem	Neodpovedal
13 rokov	0,00 / 11,11 %	23,08 / 0,00 %	7,69 / 11,11 %	15,38 / 0,00 %	0,00 / 0,00 %	7,69 / 0,00 %	30,77 / 33,33 %	7,69 / 11,11 %	7,69 / 33,33 %
14 rokov	14,35 / 15,38 %	13,04 / 3,85 %	4,35 / 11,54 %	21,74 / 3,85 %	13,04 / 11,54 %	8,70 / 7,69 %	21,74 / 23,08 %	4,35 / 15,38 %	8,70 / 7,69 %
15 rokov	12,50 / 0,00 %	12,50 / 0,00 %	12,50 / 11,11 %	12,50 / 11,11 %	0,00 / 11,11 %	0,00 / 11,11 %	37,50 / 44,44 %	12,50 / 0,00 %	0,00 / 11,11 %
16 rokov	18,18 / 26,67 %	13,64 / 0,00 %	13,64 / 0,00 %	13,64 / 13,33 %	4,55 / 20,00 %	9,09 / 0,00 %	13,64 / 33,33 %	9,09 / 0,00 %	4,55 / 6,67 %
17 rokov	16,67 / 16,00 %	50,00 / 24,00 %	0,00 / 8,00 %	16,67 / 12,00 %	0,00 / 4,00 %	0,00 / 12,00 %	0,00 / 4,00 %	0,00 / 4,00 %	16,67 / 16,00 %
Spolu	9,72 / 15,48 %	18,06 / 8,33 %	8,33 / 8,33 %	16,67 / 8,33 %	5,56 / 9,52 %	6,94 / 7,14 %	20,83 / 22,62 %	6,94 / 7,14 %	6,94 / 14,10 %

Tabuľka 31/D: Články v elektronických novinách a časopisoch vykazujú opäť nižšie hodnoty v intenzite ich čítania. O tento typ textu sa nezaujíma, resp. *nikdy* nečíta 20,83 dievčat % z celkového počtu dievčat a 22,62 % chlapcov z celkového počtu chlapcov. Najviac, 15,48 % chlapcov z celkového počtu chlapcov, číta články v elektronických novinách a časopisoch *denne* a najviac dievčat, 18,06 % dievčat z počtu dievčat, *viacrát za týždeň*. 14 roční respondenti opäť vyjadrili najväčší nezáujem o tento typ textov v online priestore.

Tabuľka 31/E: intenzita čítania rozsiahlych príspevkov na sociálnych sieťach

(dievčatá % z počtu dievčat v danej vekovej skupine / chlapci % z počtu chlapcov v danej vekovej skupine)

Rozsiahle príspevky na sociálnych sieťach	Denne	Viackrát za týždeň	Raz za týždeň	Viackrát za mesiac	Raz za mesiac	Menej ako raz za mesiac	Nikdy	Neviem	Neodpovedal
13 rokov	46,15 / 66,67 %	23,08 / 22,22 %	7,69 / 0,00 %	0,00 / 0,00 %	0,00 / 0,00 %	0,00 / 0,00 %	0,00 / 0,00 %	15,38 / 11,11 %	7,69 / 0,00 %
14 rokov	52,17 / 38,46 %	8,70 / 3,85 %	8,70 / 7,69 %	13,04 / 3,85 %	4,35 / 3,85 %	4,35 / 3,85 %	4,35 / 19,23 %	0,00 / 11,54 %	4,35 / 7,69 %
15 rokov	25,00 / 11,11 %	25,00 / 11,11 %	37,50 / 0,00 %	0,00 / 0,00 %	0,00 / 11,11 %	12,50 / 0,00 %	0,00 / 44,44 %	0,00 / 0,00 %	0,00 / 22,22 %
16 rokov	31,82 / 6,67 %	31,82 / 13,33 %	0,00 / 6,67 %	13,64 / 13,33 %	4,55 / 0,00 %	4,55 / 6,67 %	9,09 / 26,67 %	0,00 / 6,67 %	4,55 / 20,00 %
17 rokov	33,33 / 28,00 %	33,33 / 28,00 %	16,67 / 4,00 %	0,00 / 12,00 %	0,00 / 4,00 %	0,00 / 0,00 %	16,67 / 12,00 %	0,00 / 4,00 %	0,00 / 8,00 %
Spolu	40,28 / 29,76 %	22,22 / 15,48 %	9,72 / 4,76 %	8,33 / 8,33 %	2,78 / 3,57 %	4,17 / 2,38 %	5,56 / 19,05 %	2,78 / 8,33 %	4,17 / 10,71 %

Rozsiahle príspevky na sociálnych sieťach v krátkych intervaloch (*denne* a *viackrát za týždeň*) vykazujú u oboch pohlaví vyššie hodnoty. *Denne* číta rozsiahle texty na sociálnych sieťach 40,28 % dievčat z celkového počtu dievčat a 29,76 % chlapcov z celkového počtu chlapcov. Z vekového hľadiska najviac *denne* čítajú tieto texty na sociálnych sieťach 14 roční respondenti. Až 52,17 % z počtu v danej vekovej skupine sa stotožnilo s odpoveďou, že takéto príspevky číta *denne*. *Viackrát za týždeň* číta dlhšie texty na sociálnych sieťach 22,22 % dievčat z celkového počtu dievčat a 15,48 % chlapcov z celkového počtu chlapcov. Vzhľadom na spomenuté hodnoty a stále viac narastajúcu obľubu sociálnych sietí je prekvapujúce, že až 19,05 % chlapcov z celkového počtu chlapcov takéto texty *nikdy* nečíta. Stálo by za preskúmanie, či by sa preferencia v prípade krátkych textov na sociálnej sieti zvýšila.

Tabuľka 31/F: intenzita čítania povinnej / odporúčanej literatúry do školy

(dievčatá % z počtu dievčat v danej vekovej skupine / chlapci % z počtu chlapcov v danej vekovej skupine)

Povinná / odporúčaná literatúra do školy	Denne	Viackrát za týždeň	Raz za týždeň	Viackrát za mesiac	Raz za mesiac	Menej ako raz za mesiac	Nikdy	Neviem	Neodpovedal
13 rokov	0,00 / 22,22 %	7,69 / 0,00 %	7,69 / 11,11 %	0,00 / 11,11 %	23,08 / 0,00 %	23,08 / 0,00 %	30,77 / 11,11 %	0,00 / 11,11 %	7,69 / 33,33 %
14 rokov	0,00 / 3,85 %	21,74 / 11,54 %	4,35 / 11,54 %	4,35 / 0,00 %	17,39 / 7,69 %	13,04 / 3,85 %	30,43 / 30,77 %	0,00 / 15,38 %	8,70 / 15,38 %
15 rokov	12,50 / 11,11 %	25,00 / 11,11 %	0,00 / 0,00 %	12,50 / 0,00 %	0,00 / 0,00 %	0,00 / 22,22 %	37,50 / 33,33 %	12,50 / 0,00 %	0,00 / 22,22 %
16 rokov	4,55 / 6,67 %	4,55 / 6,67 %	13,64 / 6,67 %	9,09 / 6,67 %	13,64 / 6,67 %	36,36 / 33,33 %	4,55 / 26,67 %	4,55 / 0,00 %	9,09 / 6,67 %
17 rokov	0,00 / 0,00 %	16,67 / 8,00 %	0,00 / 8,00 %	0,00 / 8,00 %	33,33 / 12,00 %	16,67 / 24,00 %	16,67 / 24,00 %	0,00 / 8,00 %	16,67 / 8,00 %
Spolu	2,78 / 5,95 %	13,89 / 8,33 %	6,94 / 8,33 %	5,56 / 4,76 %	16,67 / 7,14 %	20,83 / 16,67 %	22,22 / 26,19 %	2,78 / 8,33 %	8,33 / 14,29 %

V prípade čítania odporúčanej literatúry na webe bola najčastejšou odpoveďou v kategórii dievčat odpoveď *nikdy* (22,22 % dievčat z celkového počtu dievčat), druhou najčastejšou odpoveďou bola možnosť *menej ako raz za mesiac* (20,83 % dievčat z celkového počtu dievčat). Podobné hodnoty boli dosiahnuté aj v prípade chlapcov, ktorí odporúčanú literatúru na webe nečítajú *nikdy* (26,19 % chlapcov z celkového počtu chlapcov), druhou najfrekvencovanejšou odpoveďou bola možnosť *menej ako raz za mesiac* (26,19 % chlapcov z celkového počtu chlapcov). Odpovede našich respondentov na zadanú otázku s prihliadnutím na typ školy, ktorú navštevujú sú takmer totožné s výsledkami s prihliadnutím na vek našich respondentov. Z výsledkov vyplýva, že *denne* čítajú blogy, Fanfiction a rozsiahle texty na sociálnych sieťach najmä žiaci ZŠ. Najmenší záujem vo všeobecnosti o čítanie v online prostredí majú 14 roční žiaci a študenti.

V nasledujúcej otázke sa zameriame na určitú interakciu našich respondentov v online priestore a teda na zapojenie sa respondentov do písania príspevkov na webe.

3.5 PRISPIEVANIE DO INTERNETU

(OTÁZKA Č.14: ČÍM A AKO ČASTO DO INTERNETU TY SÁM PRISPIEVAŠ?)

Po otázke, ktorá sa zameriavala na preferencie čítania dlhších textov v elektronickom prostredí sme sa zamerali na tvorbu textu v online priestore. Otázku sme koncipovali veľmi podobne, ako tú predošlú. Taktiež boli v otázke preddefinované odpovede z tematického a časového hľadiska. Z tematického hľadiska mohli respondenti vybrať z 5 možností a to *blog, fanfiction, web stránky o téme ktorá ma zaujíma, článok v elektornických novinách a časopisoch a rozsiahle príspevky na sociálnych sieťach*. K odpovediam, ktoré definovali frekvenciu aktívnej tvorby príspevkov v online priestore sme opäť ponúkli nasledovné možnosti: *denne, viackrát za týždeň, raz za týždeň, viackrát za mesiac, raz za mesiac, menej ako raz za mesiac, nikdy, neviem*.

Z hodnôt, ktoré sme zaznamenali pri odpovedi *nikdy* je evidentné, že respondenti nášho výskumu nezverejňujú svoje príspevky v online priestore. Tento trend sme zaznamenali pri všetkých 5 možnostiach. Všetky vykazujú enormne vysoké čísla.

- Do *blogu nikdy* neprispieva 66,67 % respondentov z celkového počtu respondentov,
- *fanfiction texty nepíše* 62,17 respondentov z celkového počtu respondentov,
- *príspevky na web stránky, ktoré sa venujú téme, ktorá respondentov zaujíma nepíše* 53,20 % respondentov z celkového počtu respondentov,
- *články do elektronických novin a časopisov nepíše* 64,75 % respondentov z celkového počtu respondentov,
- *rozsiahle príspevky na sociálnych sieťach nepíše* 40,38 % respondentov z celkového počtu respondentov.

Zo spomenutého je zrejmé, že mládež explicitne vyjadrila nezáujem o písanie dlhších textov na internete.

Do tabuľky 32 sme zaznamenali, všetky odpovede našich respondentov.

Tabuľka 32: Čím a ako často do internetu ty sám prispievaš? (% z celkového počtu respondentov)

	blog	Fanfiction	Webstránky o téme, ktorá ma zaujíma	Článok v elektronických médiách	Rozsiahle príspevky na sociálnych sieťach
Denne	2,56 %	1,92 %	4,49 %	2,56 %	6,41 %
Viackrát za týždeň	1,92 %	3,21 %	4,49 %	1,92 %	8,33 %
Raz za týždeň	3,85 %	2,56 %	4,49 %	1,92 %	5,13 %
Viackrát za mesiac	3,85 %	1,92 %	3,21 %	2,56 %	8,33 %
Raz za mesiac	2,56 %	3,21 %	5,76 %	6,41 %	9,62 %
Menej ako raz za mesiac	3,21 %	4,49 %	10,26 %	5,13 %	10,90 %
Nikdy	66,66 %	62,17 %	53,20 %	64,75 %	40,38 %
Neviem	3,21 %	10,26 %	5,77 %	3,85 %	3,21 %
Neodpovedalo	12,18 %	10,26 %	8,33 %	10,90 %	7,69 %

Ak opomenieme evidentný nezáujem o písanie rozsiahlych textov na webe, medzi respondentami, ktorí predsa len prispievajú svojimi textami v online prostredí, je najviac v obľube písanie rozsiahlejších príspevkov na sociálnych sieťach. 6,41 % respondentov z celkového počtu respondentov takto prispieva *denne*, 8,33 % respondentov z celkového počtu respondentov *viackrát za týždeň*, 5,13 % z celkového počtu respondentov *raz za týždeň*, 8,33 % respondentov z celkového počtu respondentov *viackrát za mesiac*, 9,62 % respondentov z celkového počtu respondentov *raz za mesiac* a 10,90 % respondentov z celkového počtu *menej ako raz za mesiac*. Mierne zvýšené hodnoty sme zaznamenali aj v prípade príspevkov písaných na internetovú stránku venovanú *téme, ktorá nášho respondenta zaujíma*. Tento typ rozsiahleho textu zverejňuje *menej ako raz za mesiac* 10,26 % respondentov z celkového počtu respondentov. Pre lepšie pochopenie preferencií zverejňovania rozsiahlych textov na webe, sme odpovede vyhodnotili aj vo vzťahu k pohlaviu a k veku a následne zaznamenali do jednotlivých tabuliek.

Tabuľka 32/A: intenzita príspevkov blogov našich respondentov do internetu*(dievčatá % z počtu dievčat v danej vekovej skupine / chlapci % z počtu chlapcov v danej vekovej skupine)*

Blog	Denne	Viacrát za týždeň	Raz za týždeň	Viacrát za mesiac	Raz za mesiac	Menej ako raz za mesiac	Nikdy	Neviem	Neodpovedal
13 rokov	0,00 / 0,00 %	7,69 / 0,00 %	7,69 / 22,22 %	7,69 / 0,00 %	0,00 / 0,00 %	0,00 / 0,00 %	69,23 / 44,44 %	0,00 / 0,00 %	7,69 / 33,33 %
14 rokov	0,00 / 3,85 %	0,00 / 0,00 %	0,00 / 0,00 %	4,35 / 3,85 %	0,00 / 7,69 %	0,00 / 3,85 %	52,17 / 57,69 %	0,00 / 7,69 %	8,70 / 15,38 %
15 rokov	0,00 / 0,00 %	12,50 / 0,00 %	0,00 / 0,00 %	12,50 / 0,00 %	0,00 / 0,00 %	0,00 / 0,00 %	75,00 / 66,67 %	0,00 / 22,22 %	0,00 / 11,11 %
16 rokov	0,00 / 6,67 %	0,00 / 0,00 %	0,00 / 0,00 %	9,09 / 0,00 %	4,55 / 0,00 %	13,64 / 0,00 %	63,64 / 73,33 %	0,00 / 0,00 %	9,09 / 20,00 %
17 rokov	0,00 / 24,00 %	0,00 / 4,00 %	0,00 / 12,00 %	0,00 / 0,00 %	0,00 / 4,00 %	16,67 / 0,00 %	66,67 / 60,00 %	16,67 / 0,00 %	0,00 / 12,00 %
Spolu	0,00 / 4,76 %	2,78 / 1,19 %	1,39 / 5,95 %	6,94 / 1,19 %	1,39 / 3,57 %	5,56 / 1,19 %	73,61 / 60,71 %	1,39 / 4,76 %	6,94 / 16,67 %

Tabuľka 32/A: Nezáujem o písanie blogov je skoro rovnocenný u oboch pohlaví. Najmenší záujem o písanie blogov z vekového hľadiska majú 15 ročné dievčatá (75,00 % dievčat z celkového počtu dievčat) a 16 roční chlapci (73,33 % chlapcov z celkového počtu chlapcov). *Denne* píšú blogy najmä 17 roční chlapci (24,00 % chlapcov z celkového počtu chlapcov), v ostatných vekových skupinách je počet v tomto časovom intervale veľmi nízky až nulový v prípade chlapcov, v prípade dievčat tento interval nevyužíva žiadna respondentka.

Tabuľka 32/B: intenzita príspevkov fanfiction našich respondentov do internetu*(dievčatá % z počtu dievčat v danej vekovej skupine / chlapci % z počtu chlapcov v danej vekovej skupine)*

Fanfiction	Denne	Viacrát za týždeň	Raz za týždeň	Viacrát za mesiac	Raz za mesiac	Menej ako raz za mesiac	Nikdy	Neviem	Neodpovedal
13 rokov	0,00 / 0,00 %	7,69 / 11,11 %	0,00 / 11,11 %	15,38 / 0,00 %	7,69 / 0,00 %	7,69 / 0,00 %	46,15 / 44,44 %	7,69 / 0,00 %	0,00 / 33,33 %
14 rokov	0,00 / 3,85 %	4,35 / 0,00 %	4,35 / 0,00 %	0,00 / 0,00 %	0,00 / 3,85 %	0,00 / 11,54 %	69,57 / 65,22 %	13,04 / 11,54 %	8,70 / 11,54 %
15 rokov	0,00 / 0,00 %	0,00 / 0,00 %	0,00 / 0,00 %	0,00 / 0,00 %	0,00 / 11,11 %	12,50 / 0,00 %	75,00 / 55,56 %	12,50 / 22,22 %	0,00 / 11,11 %
16 rokov	0,00 / 6,67 %	4,55 / 6,67 %	4,55 / 0,00 %	0,00 / 0,00 %	0,00 / 0,00 %	9,09 / 0,00 %	40,91 / 60,00 %	4,55 / 13,33 %	29,09 / 13,33 %
17 rokov	0,00 / 4,00 %	0,00 / 0,00 %	0,00 / 4,00 %	0,00 / 4,00 %	0,00 / 8,00 %	0,00 / 0,00 %	83,33 / 64,00 %	16,67 / 4,00 %	0,00 / 12,00 %
Spolu	0,00 / 3,57 %	4,17 / 2,38 %	2,78 / 2,38 %	2,78 / 1,19 %	1,39 / 4,76 %	5,56 / 3,57 %	66,67 / 58,33 %	11,11 / 9,52 %	5,56 / 14,29 %

Tabuľka 32/B: Rovnako ako v prípade blogov, nemajú naši respondenti záujem o uverejňovanie fanfiction na webe. *Nikdy* tento druh príspevkov neuverejňuje 66,67 % dievčat z celkového počtu dievčat a 58,33 % chlapcov z počtu chlapcov. Medzi dievčatami dosiahla najvyššie hodnoty skupina 17 ročných dievčat (83,33 % z počtu dievčat v danej vekovej skupine) a 15 ročných dievčat (75,00 % z počtu dievčat v danej vekovej skupine). Z dievčat sú najčastejšími prispievateľmi 13 ročné dievčatá, ktorých tento typ textov na webe uverejňuje 15,38 % z počtu dievčat v danej vekovej skupine s intenzitou prispievania *viacrát za mesiac*. V prípade chlapcov sú tieto čísla síce o niečo nižšie, ale tiež sa pohybujú v intervaloch nad 44 %. Odpoveď *nikdy* označili najčastejšie 14 roční chlapci (65,22 % z počtu v danej vekovej skupine) a 17 roční chlapci (64,00 % z počtu v danej vekovej skupine). Medzi chlapcami sú najväčšími prispievateľmi 14 roční chlapci (11,54 % z počtu v danej vekovej skupine) s intenzitou príspevkov *menej ako raz za mesiac*.

Tabuľka 32/C: intenzita príspevkov našich respondentov do web stránok, ktoré ich zaujímajú
(dievčatá % z počtu dievčat v danej vekovej skupine / chlapci % z počtu chlapcov v danej vekovej skupine)

Web stránky o téme, ktorá ma zaujíma	Denne	Viackrát za týždeň	Raz za týždeň	Viackrát za mesiac	Raz za mesiac	Menej ako raz za mesiac	Nikdy	Neviem	Neodpovedal
13 rokov	15,38 / 0,00 %	7,69 / 11,11 %	0,00 / 11,11 %	0,00 / 11,11 %	0,00 / 11,11 %	15,38 / 0,00 %	46,15 / 33,33 %	7,69 / 0,00 %	7,69 / 22,22 %
14 rokov	0,00 / 7,69 %	4,35 / 7,69 %	8,70 / 3,85 %	4,35 / 3,85 %	4,35 / 0,00 %	8,70 / 3,85 %	56,52 / 57,69 %	4,35 / 7,69 %	8,70 / 7,69 %
15 rokov	0,00 / 0,00 %	0,00 / 0,00 %	0,00 / 0,00 %	0,00 / 11,11 %	0,00 / 11,11 %	0,00 / 0,00 %	100,00 / 55,56 %	0,00 / 22,22 %	0,00 / 0,00 %
16 rokov	0,00 / 6,67 %	0,00 / 0,00 %	4,55 / 6,67 %	0,00 / 0,00 %	4,55 / 0,00 %	22,73 / 20,00 %	50,00 / 46,67 %	9,09 / 6,67 %	0,00 / 13,33 %
17 rokov	16,67 / 4,00 %	0,00 / 8,00 %	0,00 / 4,00 %	0,00 / 4,00 %	16,67 / 16,00 %	0,00 / 12,00 %	66,67 / 44,00 %	0,00 / 0,00 %	0,00 / 8,00 %
Spolu	4,17 / 4,76 %	2,78 / 5,95 %	4,17 / 4,76 %	1,39 / 4,76 %	4,17 / 7,14 %	12,50 / 8,33 %	58,33 / 48,81 %	5,56 / 5,95 %	6,94 / 9,52 %

Tabuľka 32/C: Rozsiahle texty na stránky, ktoré našich respondentov zaujímajú *nikdy* nepíše 58,33 % dievčat z počtu dievčat a 48,81 % chlapcov z počtu chlapcov. Z tých, ktorí takéto texty v online priestore uverejňujú v časovej frekvencii *denne* je spomedzi dievčat najvyššie percento 17 ročných (16,67 % z počtu dievčat v danej vekovej skupine) a 13 ročných (15,38 % z počtu dievčat v danej vekovej skupine). Pomerné vysoké hodnoty boli zaznamenané aj v časovej frekvencii *menej ako raz za mesiac* v prípade 16 ročných dievčat (22,73 % z počtu dievčat v danej vekovej skupine) a 13 ročných dievčat (15,38 % z počtu dievčat v danej vekovej skupine). V prípade chlapcov je intenzita prispievania v online priestore rozsiahlymi textami výrazne nižšia, ako v prípade dievčat. Vyššie hodnoty boli dosiahnuté len pri časovom intervale *raz za mesiac* v skupine 17 ročných chlapcov (16,67 % z počtu chlapcov v danej vekovej skupine) v časovom intervale *menej ako raz za mesiac* v skupine 16 ročných chlapcov (20,00 % z počtu chlapcov v danej vekovej skupine). Najnižšie percento prispievateľov je v skupine 15 ročných respondentov. Kým dievčatá neprispievajú týmto typom príspevkov na internet vôbec, v prípade chlapcov je to len 22,22 % z počtu chlapcov v danej vekovej skupine v nižších časových intervaloch (*viackrát za mesiac* a *raz za mesiac*).

Tabuľka 32/D: intenzita príspevkov našich respondentov do elektronických novín a časopisov
(dievčatá % z počtu dievčat v danej vekovej skupine / chlapci % z počtu chlapcov v danej vekovej skupine)

Články v elektronických novinách a časopisoch	Denne	Viackrát za týždeň	Raz za týždeň	Viackrát za mesiac	Raz za mesiac	Menej ako raz za mesiac	Nikdy	Neviem	Neodpovedal
13 rokov	7,69 / 0,00 %	0,00 / 0,00 %	7,69 / 0,00 %	0,00 / 0,00 %	15,38 / 11,11 %	7,69 / 0,00 %	53,85 / 55,55 %	0,00 / 0,00 %	7,69 / 33,33 %
14 rokov	0,00 / 3,85 %	0,00 / 3,85 %	4,35 / 0,00 %	0,00 / 3,85 %	0,00 / 3,85 %	4,35 / 3,85 %	69,57 / 61,54 %	4,35 / 7,69 %	17,39 / 11,54 %
15 rokov	0,00 / 0,00 %	0,00 / 0,00 %	0,00 / 0,00 %	0,00 / 11,11 %	12,50 / 11,11 %	12,50 / 0,00 %	75,00 / 55,56 %	0,00 / 22,22 %	0,00 / 0,00 %
16 rokov	0,00 / 0,00 %	0,00 / 0,00 %	0,00 / 6,67 %	4,55 / 0,00 %	4,55 / 6,67 %	9,09 / 6,67 %	72,73 / 66,67 %	0,00 / 0,00 %	9,09 / 13,33 %
17 rokov	16,67 / 4,00 %	0,00 / 8,00 %	0,00 / 0,00 %	0,00 / 4,00 %	0,00 / 8,00 %	0,00 / 4,00 %	83,33 / 60,00 %	0,00 / 4,00 %	0,00 / 8,00 %
Spolu	2,78 / 2,38 %	0,00 / 3,57 %	2,78 / 1,19 %	1,39 / 3,57 %	5,56 / 7,14 %	6,94 / 3,57 %	69,44 / 60,71 %	1,39 / 5,95 %	9,72 / 11,90 %

Tabuľka 32/D: Podobný trend v intenzite príspevkov ako v predošlom tematickom okruhu bol dosiahnutý aj v prípade prispievania do elektronických novín a časopisov. Približne dve tretiny respondentov tento typ príspevkov v online priestore neuverejňuje *nikdy* (69,44 % dievčat z celkového počtu dievčat a 60,71 % chlapcov z celkového počtu chlapcov). Medzi dievčatami sú najčastejšími prispievateľkami 17 ročné dievčatá, z ktorých zvolilo časový interval *denne* 16,67 % z počtu v danej vekovej skupine a 13 ročné dievčatá v časovom intervale *raz za mesiac* (15,38 % z počtu v danej vekovej skupine). V prípade chlapcov je intenzita opäť výrazne nižšia, najčastejšie prispievajú do internetových novín a časopisov v časovom intervale *viackrát za mesiac* 15 roční chlapci (11,11 % z počtu v danej vekovej skupine) a v časovom intervale *raz za mesiac* 13 roční a 15 roční chlapci (zhodne po 11,11 % chlapcov v danej vekovej skupine).

Tabuľka 32/E: intenzita prispievania rozsiahlymi príspevkami na sociálnych sieťach
 dievčatá % z počtu dievčat v danej vekovej skupine / chlapci % z počtu chlapcov v danej vekovej skupine

Rozsiahle príspevky na sociálnych sieťach	Denne	Viacrát za týždeň	Raz za týždeň	Viacrát za mesiac	Raz za mesiac	Menej ako raz za mesiac	Nikdy	Neviem	Neodpovedal
13 rokov	7,69 / 0,00 %	23,08 / 0,00 %	0,00 / 22,22 %	15,38 / 22,22 %	1,39 / 0,00 %	15,38 / 0,00 %	23,08 / 44,44 %	0,00 / 0,00 %	7,69 / 11,11 %
14 rokov	8,70 / 11,54 %	17,37 / 3,85 %	13,04 / 3,85 %	13,04 / 3,85 %	13,04 / 3,8 %	8,70 / 0,00 %	26,09 / 42,31 %	0,00 / 7,69 %	0,00 / 7,69 %
15 rokov	0,00 / 11,11 %	0,00 / 0,00 %	0,00 / 0,00 %	1,39 / 0,00 %	0,00 / 11,11 %	1,39 / 0,00 %	75,00 / 33,33 %	0,00 / 33,33 %	0,00 / 11,11 %
16 rokov	0,00 / 6,67 %	0,00 / 6,67 %	0,00 / 6,67 %	0,00 / 0,00 %	13,64 / 0,00 %	18,18 / 26,67 %	59,09 / 40,00 %	0,00 / 0,00 %	9,09 / 12,50 %
17 rokov	16,67 / 4,00 %	0,00 / 16,00 %	16,67 / 0,00 %	16,67 / 4,00 %	0,00 / 16,00 %	16,67 / 12,00 %	33,33 / 36,00 %	0,00 / 0,00 %	0,00 / 12,00 %
Spolu	5,56 / 7,15 %	9,72 / 7,15 %	5,56 / 4,76 %	9,72 / 7,15 %	9,72 / 9,52 %	13,89 / 8,33 %	41,67 / 39,29 %	0,00 / 5,95 %	4,17 / 10,71 %

Tabuľka 32/E: Najintenzívnejšie hodnoty prispievania do internetu boli dosiahnuté pri rozsiahlych príspevkoch do sociálnych sietí. Skoro všetky časové intervaly ponúknuté v odpovediach dosiahli hodnoty vyššie ako 5 % z celkového počtu respondentov. Aj v tomto prípade zostalo zachované relatívne vysoké percento tých, ktorí *nikdy* tento typ príspevkov v online priestore neuvěřňujú. V prípade dievčat to je 41,67 % z počtu dievčat a u chlapcov 39,29 % z počtu chlapcov. V prípade chlapcov sú najčastejšími prispievateľmi 13 roční chlapci, ktorí najčastejšie prispievajú týmto typom príspevkov v časovom intervale *raz za týždeň* a *viacrát za mesiac* (zhodne 22,22 % z počtu chlapcov v danej vekovej skupine). Druhými najčastejšími prispievateľmi sú 17 roční chlapci, ktorí prispievajú v časových intervaloch *viacrát za týždeň* a *raz za mesiac* tiež zhodne (16,00 % z počtu chlapcov v danej vekovej skupine).

3.6 ČÍTANIE BELETRIE

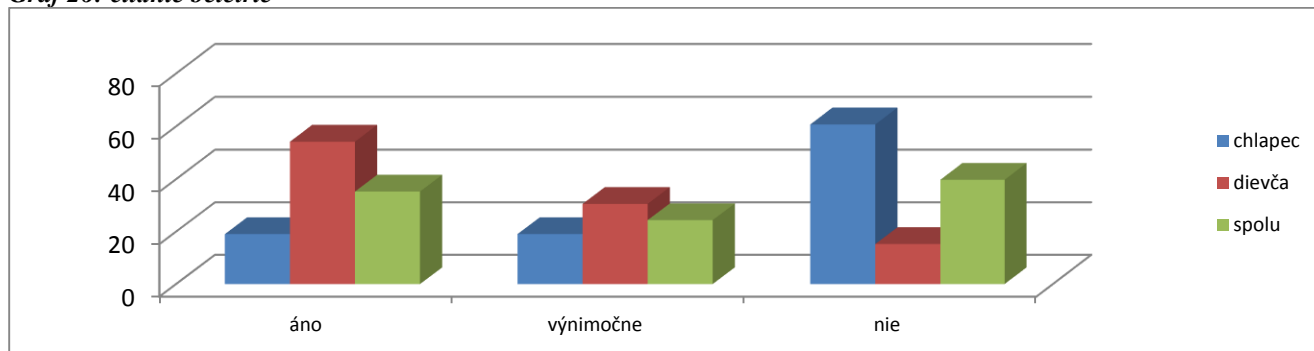
(OTÁZKA Č. 15: ČITAŠ BELETRIU?)

Otázka č. 15 bola zameraná na čítanie beletrie. Respondenti si mohli vybrať z troch odpovedí – *áno* / *výnimočne* / *nie*. Z celkového počtu respondentov *číta* beletriu len 35,26 % respondentov, *výnimočne* číta 24,36 % a *nečíta* 39,74 % mladých ľudí. Získané výsledky potvrdzujú, že čítanie ako voľnočasová aktivita, je bližšia skôr dievčatám ako chlapcom. Z celkového počtu dievčat odpoveď *áno* zvolilo 54,17 % dievčat, z celkového počtu chlapcov si túto odpoveď zvolilo len 19,05 % chlapcov. (Tabuľka 33 a graf 26).

Tabuľka 33: čítanie beletrie

	Dievčatá	Chlapci	Spolu
	% z počtu dievčat	% z počtu chlapcov	% z celkového počtu
Áno	54,17 %	19,05 %	35,26 %
Výnimočne	30,55 %	19,05 %	24,36 %
Nie	15,28 %	60,71 %	39,74 %
Neodpovedalo	0 %	1,19 %	0,64 %

Graf 26: čítanie beletrie

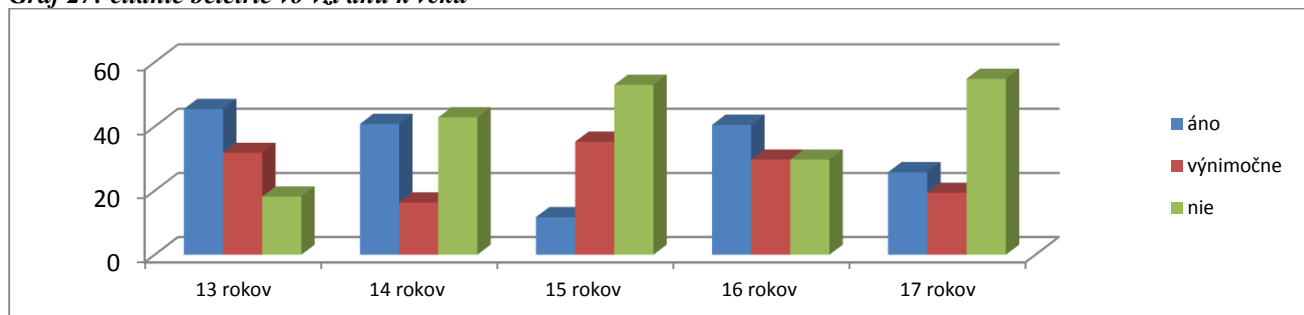
Z pohľadu vekového zloženia respondentov vyplýva, že najviac *čitateľov* beletrie je vo vekovej kategórii 13 ročných respondentov (45,46 % z počtu v danej vekovej skupine), v tejto skupine je zároveň aj najmenší počet *nečitateľov* beletrie (18,18 % z počtu v danej vekovej skupine). Za najkritickejšiu skupinu v našom výskume

z pohľadu veku môžeme označiť skupinu 15 ročných respondentov, kde je len 11,77 % čitateľov beletrie z počtu v danej vekovej skupine a viac ako polovica respondentov tejto skupiny označila, že beletriu *nečíta vôbec* (52,94 % z počtu v danej vekovej skupine). (Tabuľka 34 a graf 27).

Tabuľka 34: čítanie beletrie vo vzťahu k veku (% z počtu v danej vekovej skupine)

	Áno	Výnimočne	Nie
13 rokov	45,46 %	31,82 %	18,18 %
14 rokov	40,82 %	16,33 %	42,86 %
15 rokov	11,77 %	35,29 %	52,94 %
16 rokov	40,54 %	29,73 %	29,73 %
17 rokov	25,81 %	19,36 %	54,84 %

Graf 27: čítanie beletrie vo vzťahu k veku

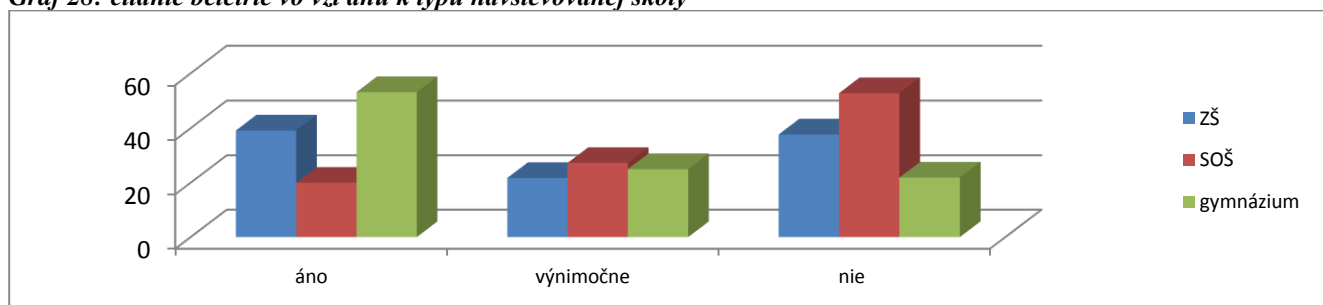

Pri pohľade na výsledky podľa typu navštevovanej školy je zrejmé, že tento typ literatúry *čítajú* v najvyššej miere gymnazisti (53,13 % z počtu žiakov gymnázií) a v tejto skupine je aj najnižší počet „*nečitateľov*“ beletrie (21,87 % z počtu žiakov gymnázií). Najmenej sa čítaniu beletrie venujú žiaci SOŠ, kde len 20 % respondentov z počtu žiakov SOŠ označilo možnosť *áno* a až 52,73 % z počtu žiakov SOŠ beletriu *nečíta* vôbec. (Tabuľka 35, graf 28).

Tabuľka 35: čítanie beletrie vo vzťahu k typu navštevovanej školy

	Základná škola % z počtu žiakov ZŠ	Stredná odborná škola % z počtu žiakov SOU	Gymnázium % z počtu žiakov gym.
Áno	39,13 %	20,00 %	53,13 %
Výnimočne	21,74 %	27,27 %	25,00 %
Nie	37,68 %	52,73 %	21,87 %
Neodpovedalo	1,45 %	0 %	0 %

Graf 28: čítanie beletrie vo vzťahu k typu navštevovanej školy

3.7 VÝBER BELETRIE

(OTÁZKA Č.16: *PODLA ČOHO SI VYBERÁŠ BELETRIU?*)

Respondentov, ktorí v predchádzajúcej otázke odpovedali, že beletriu čítajú, alebo čítajú výnimočne, sme sa spýtali na spôsob výberu beletristických titulov. Označiť bolo možné max. 3 odpovede. Odpovedalo 93 respondentov, ktorí v predchádzajúcej otázke odpovedali *áno*, alebo *výnimočne*.

Najčastejšie označenou možnosťou bol výber beletrie podľa *žánru*. Túto možnosť označilo 65,59 % respondentov, ktorí beletriu čítajú. Druhým najčastejším spôsobom výberu beletrie je podľa našich respondentov *odporúčanie priateľov alebo spolužiakov* (46,24 % z počtu respondentov, ktorí beletriu čítajú). Pomerne vysoké percento respondentov označilo aj možnosť výberu *podľa autora* (37,63 % z počtu respondentov, ktorí beletriu čítajú). Z celkových výsledkov vyplýva, že výber beletrie najmenej ovplyvňuje

literárna výchova v škole (7,53 % z počtu respondentov, ktorí beletriu čítajú). Dievčatá pri výbere titulov beletrie jednoznačne preferujú *žáner* (70,49 % z počtu dievčat, ktoré beletriu čítajú) alebo *odporúčanie kamarátov a spolužiakov* (54,10 % z počtu dievčat, ktoré beletriu čítajú). Najmenej frekventovanou odpoveďou v tejto skupine bola možnosť výberu *podľa literárnej výchovy v škole* (4,92 % z počtu dievčat) a možnosť *podľa odporúčaní pedagóga*, ktorú označilo len 9,48 % z počtu dievčat, ktoré beletriu čítajú. Chlapci sa pri výbere beletrie najčastejšie rozhodujú podľa *žánru* (56,25 % z počtu chlapcov, ktorí beletriu čítajú) a *podľa autora* (46,88 % z počtu chlapcov, ktorí beletriu čítajú). Najmenší podiel predstavuje možnosť *podľa odporúčaní rodičov, príbuzných*. Túto možnosť označilo 9,38 % respondentov z počtu chlapcov, ktorí beletriu čítajú. Podrobné údaje sú zhrnuté v tabuľke 36 a graficky znázornené v grafe 29.

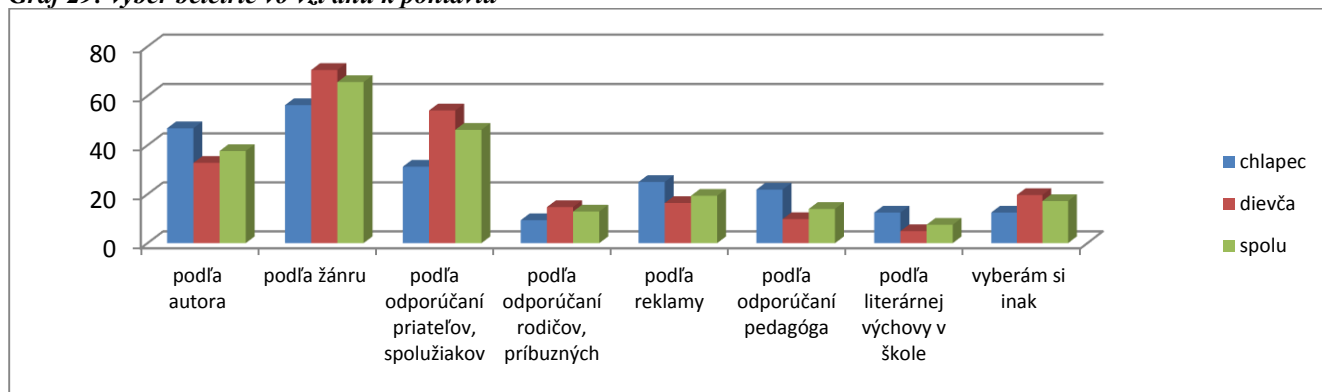
Vyberám si inak – najčastejšie odpovede:

- Obsah (4)
- Obal (3)
- Názov (3)
- Téma
- Recenzia
- Titulná strana

Tabuľka 36: výber beletrie vo vzťahu k pohlaviu

	Dievča	Chlapec	Spolu
	% z počtu dievčat	% z počtu chlapcov	% z celkového počtu
Podľa autora	32,79 %	46,88 %	37,63 %
Podľa žánru	70,49 %	56,25 %	65,59 %
Podľa odporúčaní priateľov, spolužiakov	54,10 %	31,25 %	46,24 %
Podľa odporúčaní rodičov, príbuzných	14,75 %	9,38 %	12,90 %
Podľa reklamy	16,39 %	25,00 %	19,36 %
Podľa odporúčaní pedagóga	9,84 %	21,88 %	13,98 %
Podľa literárnej výchovy v škole	4,92 %	12,50 %	7,53 %
Vyberám si inak	19,67 %	12,50 %	17,20 %

Graf 29: výber beletrie vo vzťahu k pohlaviu

Z pohľadu vekového zloženia respondentov dominuje vo všetkých vekových kategóriách možnosť výberu beletrie *podľa žánru*. Túto možnosť zvolila viacej ako polovica respondentov v každej vekovej skupine, pričom najčastejšie bola označená v skupine 16 ročných respondentov (76,92 % z počtu v danej vekovej skupine, ktorí beletriu čítajú). Druhou najčastejšie označenou možnosťou bol výber beletrie *podľa autora*, treťou najčastejšie označenou možnosťou bol výber beletrie *podľa odporúčania priateľov a spolužiakov*. Porovnanie výsledkov týchto dvoch odpovedí naznačuje, že:

1. *výber podľa autora* – nárast počtu respondentov súvisí so zvyšujúcim sa vekom. Kým v skupine 13 a 14 ročných respondentov využíva túto možnosť menej ako 36 % respondentov v danej vekovej skupine, vo zvyšných vekových kategóriách (15 – 17 rokov) predstavuje táto možnosť viacej ako 46 %.
2. *výber podľa odporúčaní priateľov a spolužiakov* má opačnú (klesajúcu) tendenciu ako výber podľa autora. Kým v prípade 13 ročných respondentov označilo túto možnosť 52,94 % respondentov, ktorí beletriu čítajú v danej vekovej skupine, v skupine 17 ročných respondentov predstavuje táto možnosť 35,71 % respondentov, ktorí beletriu čítajú z počtu v danej vekovej skupine. V skupine 16 ročných respondentov sice túto možnosť uviedlo až 53,85 % tých ktorí beletriu čítajú z počtu v danej vekovej

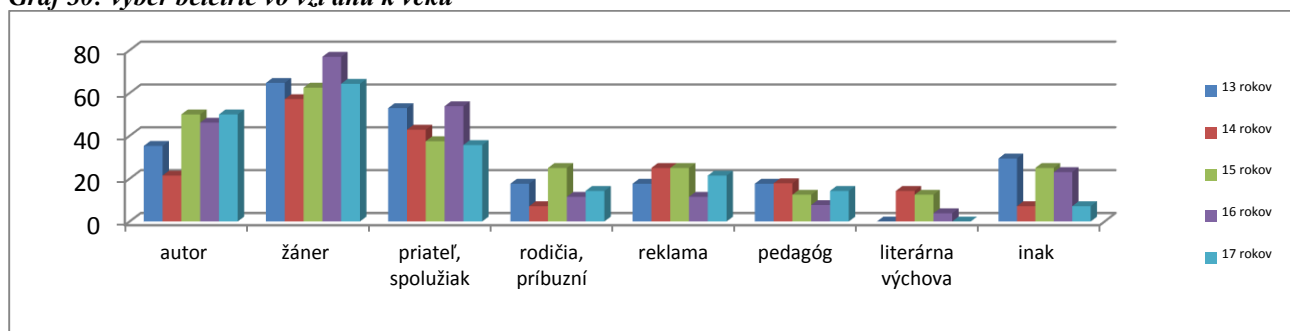
kategórii, avšak komplexný pohľad na získané výsledky naznačuje, že s narastajúcim vekom sa výber beletrie mení smerom k samostatnejšiemu výberu beletrie s orientáciou na obľúbeného autora.

Podrobný prehľad je uvedený v tabuľke 37 a graficky znázornený v grafe 30.

Tabuľka 37: výber beletrie vo vzťahu k veku

	% z počtu 13 ročných	% z počtu 14 ročných	% z počtu 15 ročných	% z počtu 16 ročných	% z počtu 17 ročných
Podľa autora	35,29 %	21,43 %	50 %	46,15 %	50 %
Podľa žánru	64,71 %	57,14 %	62,5 %	76,92 %	64,29 %
Podľa odporúčani priateľov, spolužiakov	52,94 %	42,86 %	37,5 %	53,85 %	35,71 %
Podľa odporúčani rodičov, príbuzných	17,65 %	7,14 %	25 %	11,54 %	14,29 %
Podľa reklamy	17,65 %	25 %	25 %	11,54 %	21,43 %
Podľa odporúčani pedagóga	17,65 %	17,85 %	12,5 %	7,69 %	14,29 %
Podľa literárnej výchovy v škole	0 %	14,29 %	12,5 %	3,85 %	0 %
Vyberám si inak	29,41 %	7,14 %	25 %	23,08 %	7,14 %

Graf 30: výber beletrie vo vzťahu k veku

V kategórii respondentov základných škôl dominujú možnosti výberu beletrie *podľa žánru* (34,78 % žiakov ZŠ ktorí beletriu čítajú), *podľa odporúčani priateľov, spolužiakov* (26,09 % žiakov ZŠ, ktorí beletriu čítajú) a *podľa autora* (21,74 % žiakov ZŠ, ktorí beletriu čítajú). Pomerne vysoký počet respondentov označilo aj možnosť výberu beletrie *podľa odporúčani pedagóga* (18,84 % žiakov ZŠ, ktorí beletriu čítajú). Najmenej častou odpoveďou boli možnosti výberu *beletrie podľa odporúčani rodičov, príbuzných* a *podľa literárnej výchovy v škole*. Tieto dve možnosti zhodne označilo 5,80 % žiakov ZŠ, ktorí beletriu čítajú.

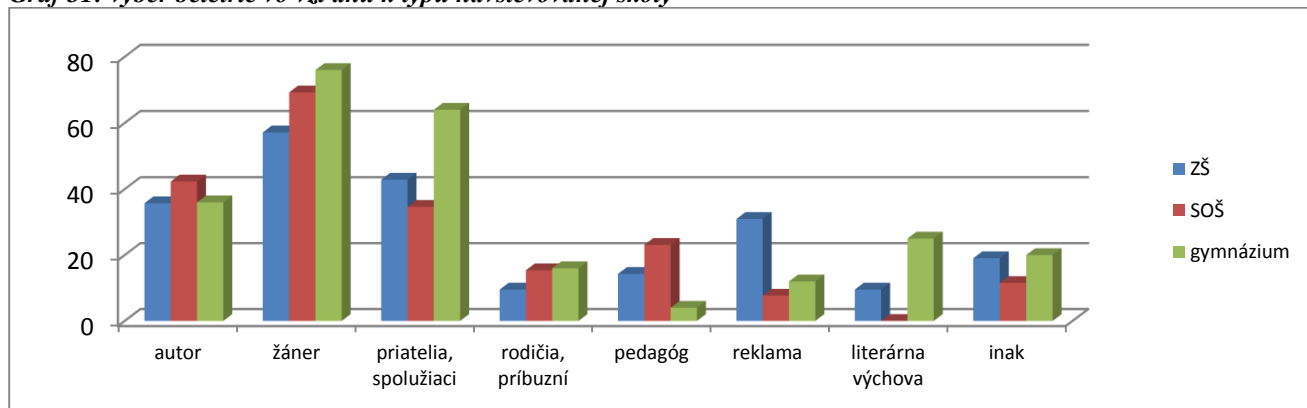
Podobné výsledky boli zistené aj v kategórii respondentov stredných odborných škôl, ktorí preferujú pri výbere beletrie najčastejšie *žáner* (32,73 % z počtu žiakov SOŠ, ktorí beletriu čítajú), druhou najčastejšou možnosťou je výber *podľa autora* (20 % z počtu žiakov SOŠ, ktorí beletriu čítajú) a *podľa odporúčani priateľov, spolužiakov* volí výber beletrie 16,36 % respondentov z počtu žiakov SOŠ, ktorí beletriu čítajú. Možnosť výberu beletrie *podľa literárnej výchovy v škole* nezvolil ani jeden z respondentov.

Aj pri gymnazistoch zostáva trojica najčastejšie označených odpovedí zhodná s vyššie uvedenými typmi škôl, mení sa len pomer počtu respondentov, ktorí dané možnosti zvolili a to výraznejším nárastom. Podľa *žánru* si beletriu vyberá až 59,38 % respondentov z počtu gymnazistov, ktorí beletriu čítajú, *podľa odporúčani priateľov, spolužiakov* si vyberá beletriu presná polovica (50 % respondentov z počtu gymnazistov, ktorí beletriu čítajú). Treťou najčastejšou odpoveďou je výber beletrie *podľa autora* (28,13 % respondentov z počtu gymnazistov, ktorí beletriu čítajú). Výsledky ukazujú, že táto kategória respondentov je najmenej ovplyvnená reklamou (3,13 % respondentov z počtu gymnazistov, ktorí beletriu čítajú). Podrobný prehľad je uvedený v tabuľke 38 a graficky znázornený v grafe 31.

Tabuľka 38: výber beletrie vo vzťahu k typu navštevovanej školy

	Základná škola	Stredná odborná škola	Gymnázium
	% z počtu žiakov ZŠ	% z počtu žiakov SOU	% z počtu gymnazistov
Podľa autora	21,74 %	20,00 %	28,13 %
Podľa žánru	34,78 %	32,73 %	59,38 %
Podľa odporúčani priateľov, spolužiakov	26,09 %	16,36 %	50,00 %
Podľa odporúčani rodičov, príbuzných	5,80 %	7,27 %	12,50 %
Podľa reklamy	8,70 %	10,91 %	3,13 %
Podľa odporúčani pedagóga	18,84 %	3,64 %	9,38 %
Podľa literárnej výchovy v škole	5,80 %	0 %	9,38 %
Vyberám si inak	11,59 %	5,45 %	15,62 %

Graf 31: výber beletrie vo vzťahu k typu navštevovanej školy

3.7.1 NAJOBLÚBENEJŠIE TITULY

(OTÁZKA Č. 27: AKÁ JE TVOJA NAJOBLÚBENEJŠIA KNIHA? UVEĎ AUTORA A NÁZOV (NAJVIAC 5 KNÍH))

Posledná otázka bloku zameraného na čítanie sa týkala najobľúbenejších titulov kníh, ktoré respondenti čítali. Na rozdiel od výskumu z roku 2012, kde respondenti mali možnosť výberu z 11 titulov, otázka v našom výskume bola otvorená. Respondenti teda mohli napísať obľúbené tituly kníh. Maximálny počet uvádzaných titulov bol obmedzený na 5. Aj vďaka takto koncipovanej otázke uviedli respondenti veľmi rozsiahly a rozmanitý zoznam obľúbených titulov. Respondenti uviedli spolu 187 najobľúbenejších titulov. Rozmanitosť a množstvo rozličných titulov sú prekvapujúce v porovnaní s odpoveďami respondentov v otázke č. 16, ktorá skúmala, podľa čoho si respondenti vyberajú beletriu. Skoro polovica respondentov (46,24 % z celkového počtu) uviedlo, že si vyberajú beletriu podľa odporúčaní priateľov a spolužiakov. V uvedenom prípade musíme brať do úvahy, že respondenti môžu byť spolužiaci a zároveň aj kamaráti. Knižné tituly si môžu odporúčať navzájom medzi sebou a teda počet titulov by mal byť nižší a počet respondentov, ktorí čítali konkrétny titul, by mal byť vyšší. Jednotlivé tituly, ktoré sa v odpovediach objavili iba raz sú pritom v počte 163 titulov (až 87,2 % z celkového počtu uvedených titulov). Tituly kníh, ktoré boli v odpovediach uvedené 2 a viackrát sú v počte 24 titulov (len 12,8 % z celkového počtu titulov). Tento nesúlad medzi výsledkami v otázkach číslo 16 a číslo 27 môžeme zdôvodniť len možnosťou, že respondenti si odporúčajú knižné tituly navzájom, avšak otázka bola orientovaná na „najobľúbenejšie knihy“. V tomto prípade môže byť vnímanie prečítaných titulov rozdielne.

Najčastejšie uvádzaným titulom je jednoznačne séria románov *J. K. Rowlingovej Harry Potter*, ktorý uviedlo ako najobľúbenejší titul 11 dievčat a 5 chlapcov a ako jediný z knižných titulov bol uvedený vo všetkých sledovaných vekových kategóriách. Druhým najčastejšie uvádzaným titulom je séria románov *Georga R. R. Martina Hra o tróny*. Tento titul uviedlo ako najobľúbenejší 10 respondentov (2 dievčatá a 8 chlapcov) vo veku 14 – 17 rokov. Z uvedeného počtu respondentov uviedlo tento titul v anglickom názve (*A Games of Thrones*) 5 respondentov. Z toho môžeme predpokladať, že títo respondenti čítali knihu v anglickom jazyku.

Tretím najčastejšie uvádzaným titulom je *Malý princ od Antoine de Saint-Exupéryho*. Tento titul uviedlo ako obľúbený 5 dievčat a 2 chlapci vo veku 14 – 17 rokov.

Ďalšie tituly, ktoré sa vo výskume vyskytli 2 a viackrát:

John Green – Na vine sú hviezdy (5 respondentov)

Cassandra Clare – Nástroje smrteľníkov (5 respondentov)

J. R. R. Tolkien – Hobbit (5 respondentov)

John Green – Papierové mestá (4 respondenti)

J. R. R. Tolkien – Pán prsteňov (4 respondenti)

Abigail Gibbsová – Temná hrdinka (3 respondenti)

Zuzana Šulajová – Džínový denník (3 respondenti)

Daniel Štrauch – GoGo chalan z internetu (3 respondenti)

Andrzej Sapkowski – Zaklínač I. – posledné želanie (2 respondenti)

Dmitrij Gluchovsky – Metro 2033 (2 respondenti)

Dmitrij Gluchovsky – Metro 2034 (2 respondenti)

Margita Figuli – Tri gaštanové kone (2 respondenti)

Veronica Roth – Divergencia (2 respondenti)

Cassandra Clare – Mesto z kostí (2 respondenti)

Adolf Hitler – Main Kampf (2 respondenti)

Životopisy – (2 respondenti)

Richelle Mead – Upírská akadémia (2 respondenti)

Aj keď respondenti uvádzali v prevažnej miere beletristické diela, v 9 prípadoch boli uvedené aj tituly z odbornej literatúry rôznych žánrov (encyklopédie, šport, prvá svetová vojna, pestovanie rastlín, príručky chovateľstva). Uvedených bolo 9 titulov alebo okruhov záujmu z odbornej literatúry, ktoré uviedli chlapci vo veku 16 a 17 rokov.

4 MLADÍ ĽUDIA A NÁVŠTEVNOSŤ KNIŽNÍC

V nasledujúcom bloku otázok sme zamerali pozornosť na návštevnosť knižníc. Vplyv na čitateľskú gramotnosť a čitateľské zručnosti majú vo veľkej miere školské a mestské alebo obecné knižnice. Zaujímalo nás preto, či naši respondenti navštevujú školskú alebo mestskú / obecnú knižnicu, ako často ju navštevujú a aké služby knižnice využívajú. Posledná otázka je nasmerovaná na respondentov, ktorí nenavštevujú ani jednu z uvedeného typu knižníc. Pýtali sme sa ich na dôvod, prečo knižnice nenavštevujú.

4.1 NÁVŠTEVNOSŤ ŠKOLSKÝCH KNIŽNÍC

(OTÁZKA Č. 17: NAVŠTEVUJEŠ ŠKOLSKÚ KNIŽNICU?)

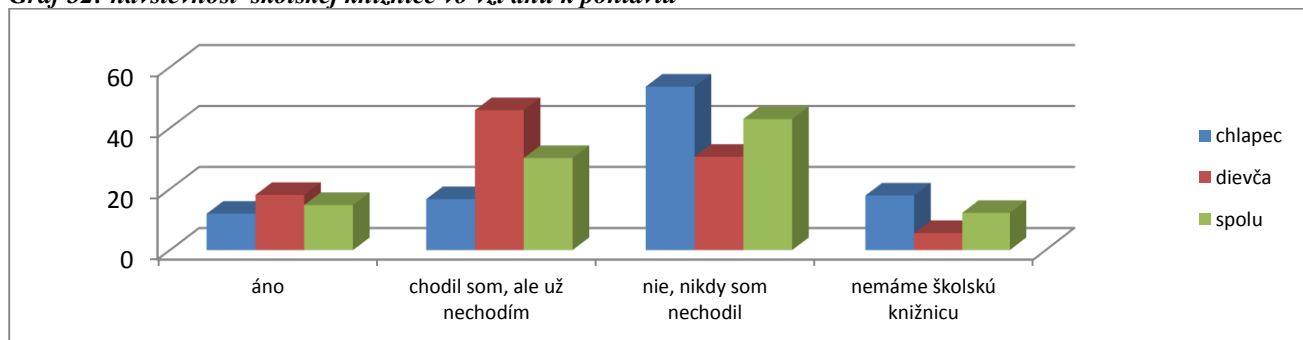
Pod pojmom školská knižnica rozumieme knižnicu, ktorá je svojim zameraním profilovaná pre potreby žiakov a učiteľov základných a stredných škôl. Jej primárnym poslaním, je zabezpečiť knižnično – informačné služby potrebné k vyučovaciemu procesu. V nasledujúcej otázke výskumu čítania sme sa respondentov pýtali, či navštevujú školskú knižnicu, prípadne, či majú v edukačnom zariadení, ktoré navštevujú, vytvorenú knižnicu a majú tak zabezpečené knižnično – informačné služby. Z celkového počtu zúčastnených respondentov 12,18 % uviedlo, že ich škola *nedisponuje* školskou knižnicou. Vzhľadom na fakt, že zvyšok spolužiakov z rovnakej školy odpovedalo na otázku kladne a teda ich škola knižnicou disponuje, môžeme konštatovať, že títo respondenti s najväčšou pravdepodobnosťou nevedeli, že v ich škole je možnosť navštevovať takéto zariadenie.

V súčasnosti *navštevuje školskú knižnicu* 14,74 % z celkového počtu opýtaných respondentov. Nasledujúca tabuľka charakterizuje odpovede žiakov vo vzťahu na pohlavie respondenta. Najčastejšími používateľmi školských knižníc sú dievčatá, z ktorých *školskú knižnicu navštevuje* 18,05 % z počtu dievčat. Chlapci v odpovediach vyjadrili vysoký nezáujem o školskú knižnicu. Z odpovedí vyplýva, že *školskú knižnicu navštevuje* len 11,90 % z počtu chlapcov a viac ako polovica z nich (53,57 % z počtu chlapcov) *nikdy školskú knižnicu nenavštívilo*. Podrobné prepočty sú uvedené v tabuľke 39 a graficky znázornené v grafe 32.

Tabuľka 39: návštevnosť školských knižníc vo vzťahu k pohlaviu

	Dievča	Chlapec	Spolu
	% z počtu dievčat	% z počtu chlapcov	% z celkového počtu
Áno	18,05 %	11,90 %	14,74 %
Chodil som, ale už nechodím	45,83 %	16,67 %	30,13 %
Nie, nikdy som nechodil	30,56 %	53,57 %	42,95 %
Nemáme školskú knižnicu	5,56 %	17,86 %	12,18 %

Graf 32: návštevnosť školskej knižnice vo vzťahu k pohlaviu

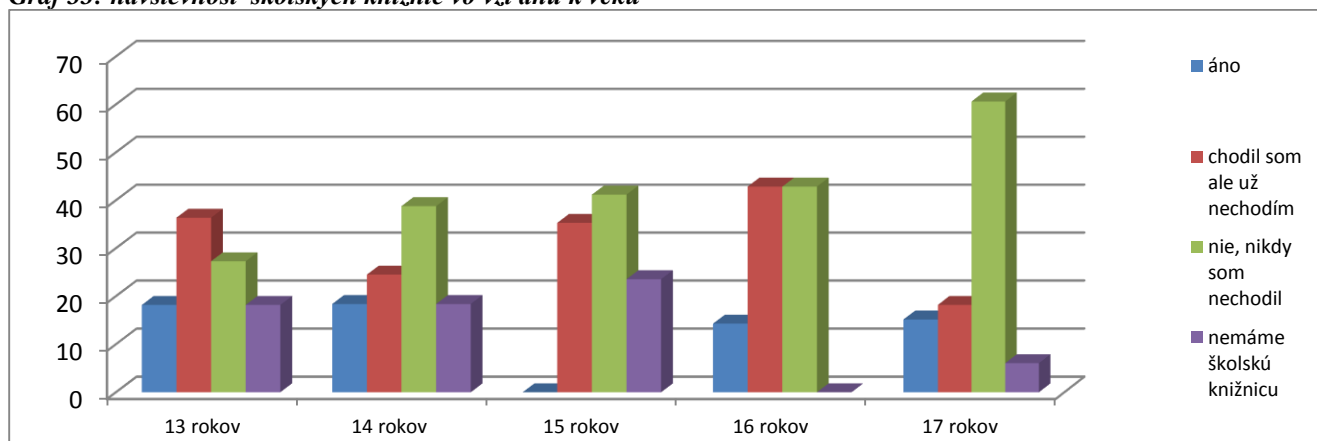
Nech už sa na výsledky z rodového hľadiska pozeráme akokoľvek, stojí za zamyslenie, aké sú motivačné aspekty žiakov pre návštevu školskej knižnice. Je primárnou motiváciou návštevy získanie informácií k vyučovaciemu procesu, prípadne k plneniu domácich úloh a zadaní? Alebo je motivačným aspektom vlastný záujem o získanie informácií k voľnočasovým aktivitám, prípadne záujem o beletriu? V predchádzajúcej tabuľke sme mohli vidieť, že naozaj len malé percento zúčastnených respondentov v súčasnosti navštevuje školskú knižnicu. Respondentov, ktorí toto zariadenie navštevovalo v minulosti je dvojnásobne viac. Bolo by vhodné, aby sa jednotlivé školské knižnice, začali zaoberať motivačnými činiteľmi návštev žiakov v ich zariadení a zefektívnilu spoluprácu s učiteľmi jednotlivých predmetov. Nedovoľíme si hodnotiť fungovanie jednotlivých školských knižníc, pretože nemáme podklady koľko z nich disponuje profesionalizovanými knihovníkmi a do akej miery sú aktualizované ich knižničné fondy. Veľká časť školských knižníc v súčasnosti funguje len v obmedzenom režime (cez prestávky) a pod dohľadom jedného z učiteľov.

Najčastejšími návštevníkmi školských knižníc v rámci vekového rozhrania, ktorým sa výskum zaoberal, boli 13 a 14 roční žiaci. Naopak, vysoké percento najstarších respondentov uviedlo, že služby školskej knižnice nikdy nevyužilo. V skupine 15 ročných respondentov, ani jeden školskú knižnicu nenavštevuje. Podrobné prepočty sú uvedené v tabuľke 40 a graficky znázornené v grafe 33.

Tabuľka 40: návštevnosť školských knižníc vo vzťahu k veku (% z počtu v danej vekovej skupine)

	Áno	Chodil som ale už nechodím	Nie, nikdy som nechodil	Nemáme školskú knižnicu
13 rokov	18,18 %	36,36 %	27,28 %	18,18 %
14 rokov	18,36 %	24,49 %	38,78 %	18,37 %
15 rokov	0 %	35,29 %	41,18 %	23,53 %
16 rokov	14,29 %	42,86 %	42,86 %	0 %
17 rokov	15,15 %	18,18 %	60,61 %	6,06 %

Graf 33: návštevnosť školských knižníc vo vzťahu k veku

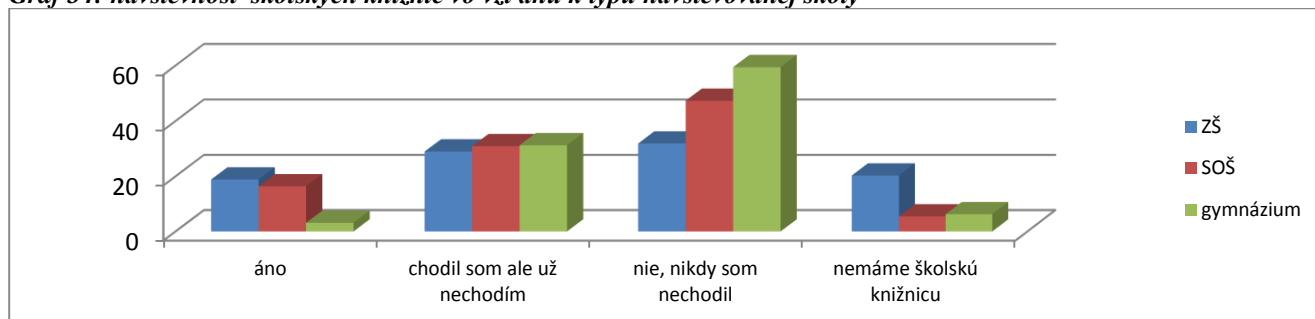

Tabuľka 41 a graf 34 demonštrujú návštevnosť školských knižníc vo vzťahu k typu navštevovanej školy. Pre všetky typy sledovaných školských zariadení platí, že najnižšie hodnoty boli namerané pri odpovedi *áno*, teda že respondent školskú knižnicu navštevuje. Zároveň platí, že s vyšším typom navštevovanej školy, je počet respondentov navštevujúcich školskú knižnicu nižší, alarmujúce percento bolo dosiahnuté pri gymnazistoch (len 3,13 % z počtu gymnazistov). Pri druhej odpovedi *chodil som, ale už nechodím* sa percento respondentov, ktorí sa s touto odpoveďou stotožnili zvyšuje, túto možnosť si zvolila asi tretina respondentov vo všetkých typoch škôl. Aj pre túto odpoveď je charakteristický mierny nárast respondentov vo vzťahu k vyššiemu typu navštevovanej školy. Najvyššie hodnoty boli preto namerané opäť u gymnazistov (31,25 % z počtu gymnazistov). Najvyššie hodnoty boli namerané pri možnosti *nie, nikdy som do školskej knižnice nechodil*. Aj v tomto prípade sa počet respondentov zvyšuje vo vzťahu k typu navštevovanej školy, oproti predchádzajúcej možnosti ide však už o zásadný nárast. Kým z respondentov základných škôl zvolila túto možnosť asi tretina respondentov (31,88 % z počtu žiakov ZŠ), počet respondentov stredných odborných škôl vzrástol skoro na polovicu (47,14 % z počtu žiakov SOŠ). Najvýraznejší nárast bol zaznamenaný pri gymnazistoch, z ktorých túto možnosť označilo až 59,38 % z nich.

Tabuľka 41: návštevnosť školských knižníc vo vzťahu k typu navštevovanej školy

	Základná škola	Stredná odborná škola	Gymnázium
	% z počtu žiakov ZŠ	% z počtu žiakov SOŠ	% z počtu gymnazistov
Áno	18,84 %	16,36 %	3,13 %
Chodil som ale už nechodím	28,99 %	30,91 %	31,25 %
Nie, nikdy som nechodil	31,88 %	47,27 %	59,38 %
Nemáme školskú knižnicu	20,29 %	5,46 %	6,25 %

Graf 34: návštevnosť školských knižníc vo vzťahu k typu navštevovanej školy

4.1.1 FREKVENCIA NÁVŠTEV

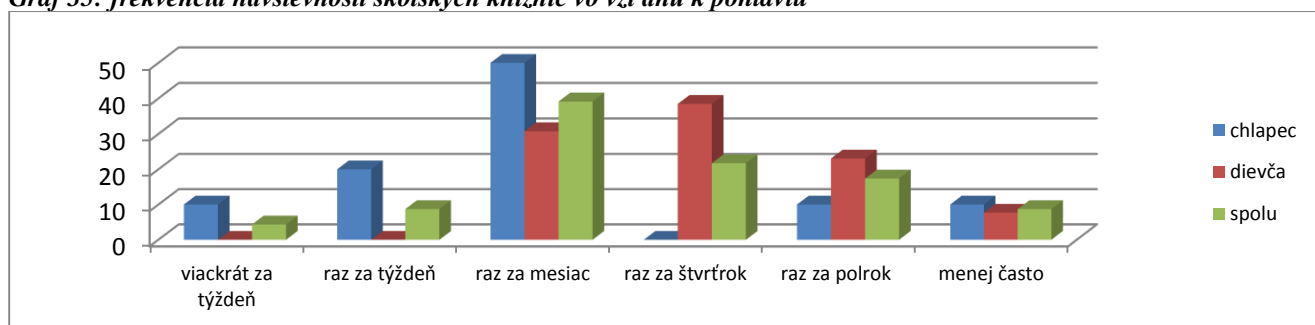
(OTÁZKA Č. 18: AKO ČASTO NAVŠTEVUJEŠ ŠKOLSKÚ KNIŽNICU?)

Ako sme už spomínali vyššie, v súčasnosti navštevuje školské knižnice len 23 respondentov výskumu čítania v Trnavskom samosprávnom kraji. Z celkového počtu zúčastnených je to len 14,74 %. V nasledujúcich dvoch otázkach budeme preto vychádzať len z tejto množiny odpovedí. Z rodového hľadiska navštevujú mesačne školskú knižnicu viac chlapci. Chlapci uviedli zvýšenú frekvenciu návštev aj pri *týždennom intervale*. Tabuľka 42 a graf 35 demonštruje, že dievčatá uprednostňujú dlhšie intervaly návštev školskej knižnice, a to najmä *štvrtročné*.

Tabuľka 42: frekvencia návštevnosti školskej knižnice vo vzťahu k pohlaviu

	Dievča	Chlapec	Spolu
	% z počtu dievčat ktoré do školskej knižnice chodia	% z počtu chlapcov ktorí do školskej knižnice chodia	% z celkového počtu návštevníkov školskej knižnice
Viacrát za týždeň	0 %	10,00 %	4,34 %
Aspoň raz za týždeň	0 %	20,00 %	8,70 %
Aspoň raz za mesiac	30,77 %	50,00 %	39,13 %
Aspoň raz za štvrtrok	38,46 %	0 %	21,74 %
Aspoň raz za polrok	23,08 %	10,00 %	17,39 %
Menej často	7,69 %	10,00 %	8,70 %
Nikdy	0 %	0 %	0 %

Graf 35: frekvencia návštevnosti školských knižníc vo vzťahu k pohlaviu

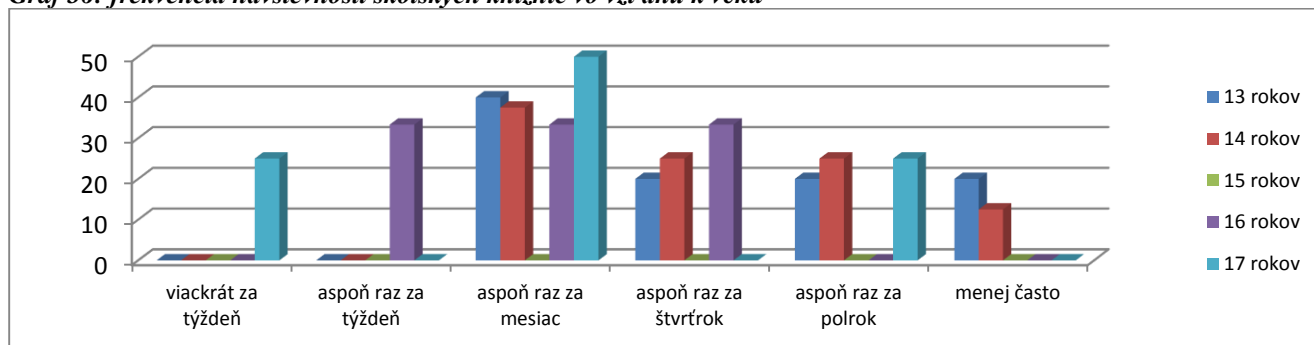
Návštevnosť školských knižníc podľa veku respondentov ukazuje, že najčastejšími používateľmi sú 16 a 17 roční respondenti. *Viac ako raz za týždeň* ju navštevuje 25% z počtu 17 ročných respondentov, ktorí navštevujú školské knižnice. Kým 13 a 14 roční respondenti vôbec nevyužívajú najkratšie časové pásma návštevnosti školskej knižnice (tj. *viacrát za týždeň* a *aspoň raz za týždeň*), v skupine 16 a 17 ročných respondentov je situácia presne opačná. Častejšie sú využívané vyššie časové frekvencie (tabuľka 43, graf 36).

Tabuľka 43: frekvencia návštevnosti školskej knižnice vo vzťahu k veku

(% z počtu v danej vekovej skupine, ktorí do školskej knižnice chodia)

	Viacrát za týždeň	Aspoň raz za týždeň	Aspoň raz za mesiac	Aspoň raz za štvrťrok	Aspoň raz za polrok	Menej často	Nikdy
13 rokov	0 %	0 %	40 %	20 %	20 %	20 %	0 %
14 rokov	0 %	0 %	37,5 %	25 %	25 %	12,5 %	0 %
15 rokov	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
16 rokov	0 %	33,33 %	33,33 %	33,33 %	0 %	0 %	0 %
17 rokov	25 %	0 %	50 %	0 %	25 %	0 %	0 %

Graf 36: frekvencia návštevnosti školských knižníc vo vzťahu k veku

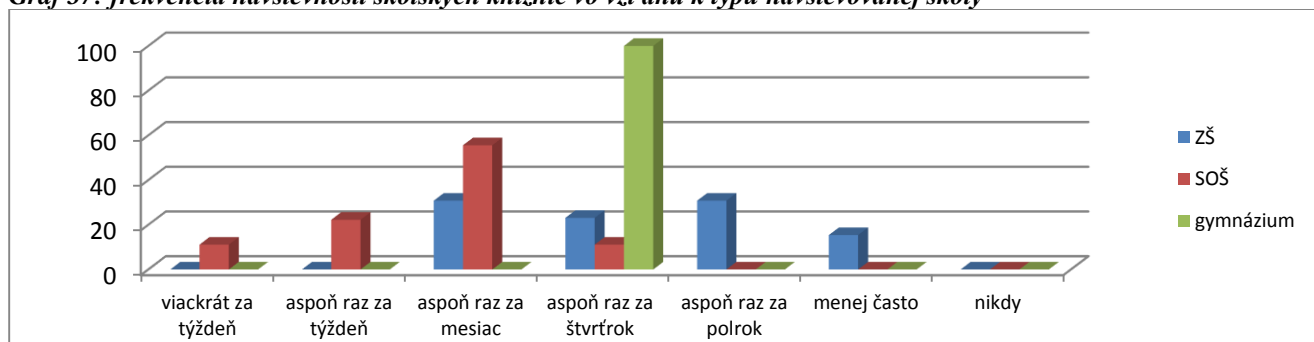

Účastníci výskumu zo základných škôl, navštevujú školské knižnice najviac v *mesačnom intervale*. Obdobne sa vyjadrili aj respondenti stredných odborných škôl, z ktorých až 55,55 % respondentov uviedlo, že chodí do školskej knižnice *aspoň raz za mesiac*. Jediný respondent z gymnázia, ktorý aktuálne navštevuje knižnicu, využíva jej služby *aspoň raz za štvrťrok*. Podrobné informácie z pohľadu typu navštevovanej školy sú uvedené v tabuľke 44 a graficky znázornené v grafe 37.

Tabuľka 44: frekvencia návštevnosti školskej knižnice vo vzťahu k typu navštevovanej školy

	Základná škola	Stredná odborná škola	Gymnázium
	% z počtu žiakov ZŠ ktorí do školskej knižnice chodia	% z počtu žiakov SOŠ ktorí do školskej knižnice chodia	% z počtu žiakov gym ktorí do školskej knižnice chodia
Viacrát za týždeň	0 %	11,11 %	100,00 %
Aspoň raz za týždeň	0 %	22,22 %	0 %
Aspoň raz za mesiac	30,77 %	55,55 %	0 %
Aspoň raz za štvrťrok	23,08 %	11,11 %	100,00 %
Aspoň raz za polrok	30,77 %	0 %	0 %
Menej často	15,39 %	0 %	0 %
Nikdy	0 %	0 %	0 %

Graf 37: frekvencia návštevnosti školských knižníc vo vzťahu k typu navštevovanej školy

4.1.2 VYUŽÍVANIE SLUŽIEB ŠKOLSKÝCH KNIŽNÍC

(OTÁZKA Č. 19: NA ČO VYUŽÍVAŠ ŠKOLSKÚ KNIŽNICU NAJČASTEJŠIE?)

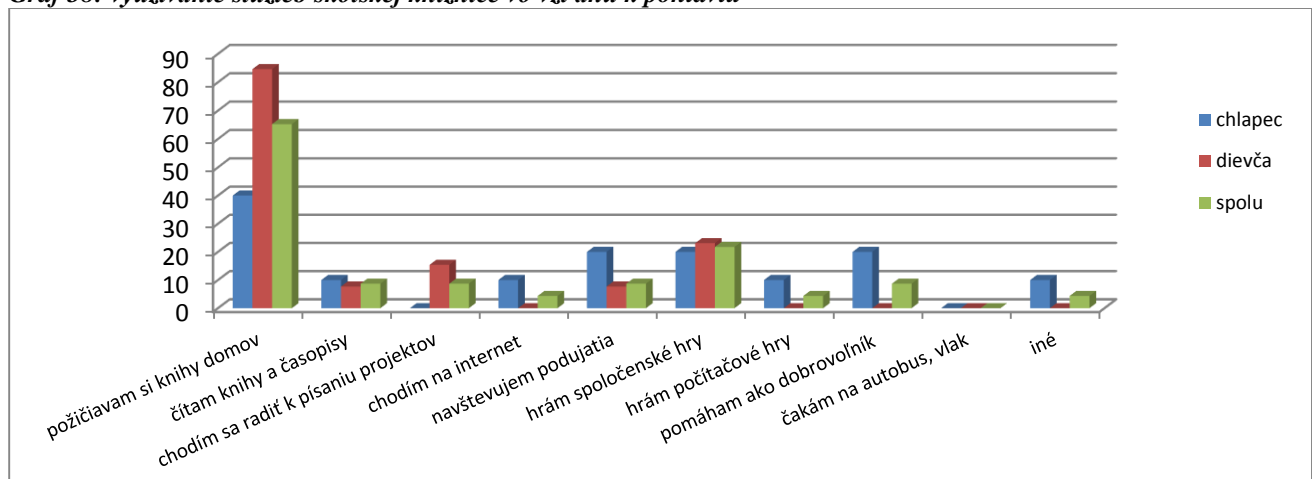
Pri tejto otázke bolo možné označiť viac odpovedí. Jednoznačne najpreferovanejšou službou sú *absenčné výpožičné služby*, ktoré využíva 65,22 % z počtu návštevníkov školských knižníc. Z odpovedí vyjadrených v tabuľke 45 vidíme, že častejšími používateľmi *absenčných výpožičiek* sú dievčatá (84,62 % z počtu dievčat), v prípade chlapcov je to 40 % z počtu chlapcov. *Prezenčné výpožičné služby* mali naopak len malé zastúpenie u oboch pohlaví (8,70 % z celkového počtu návštevníkov školských knižníc). Rovnaký počet respondentov

využíva aj *referenčné služby k vypracovaniu projektov a úloh*, pričom chlapci túto službu nevyužívajú vôbec. Rovnaký počet respondentov využíva aj službu *Internet*, nie je však zjavné, či všetky školské knižnice, ktoré naši respondenti navštevujú, túto službu aj ponúkajú. *Podujatia* v školských knižniciach navštevuje len 8,70 % respondentov, preto predpokladáme, že podujatia nie sú organizované hromadne pre jednotlivé triedy. Školskú knižnicu využívajú naši respondenti aj ako voľnočasové centrum, kde môžu stráviť čas *hraním spoločenských hier* (21,74 % z celkového počtu). Možnosť *hrania počítačových hier* v školskej knižnici, využíva len 4,35 % z celkového počtu respondentov, ktorí navštevujú školskú knižnicu. Záver otázky bol otvorený, respondenti mohli dopísať aj iné možnosti. Odpovedal len jeden chlapec, ktorý uviedol, že v školskej knižnici *pozerá televízor* (tabuľka 45, graf 38).

Tabuľka 45: využívanie služieb školskej knižnice vo vzťahu k pohlaviu

	Dievča	Chlapec	Spolu
	% z počtu dievčat ktoré do školskej knižnice chodia	% počtu chlapcov ktorí do školskej knižnice chodia	% z celkového počtu ktorí do školskej knižnice chodia
Požičiavam si knihy domov	84,62 %	40,00 %	65,22 %
Čítam knihy a časopisy	7,69 %	10,00 %	8,70 %
Chodím sa radiť k písaniu projektov	15,39 %	0 %	8,70 %
Chodím na internet	0 %	10,00 %	4,35 %
Navštevujem podujatia	7,69 %	20,00 %	8,70 %
Hrám spoločenské hry	23,08 %	20,00 %	21,74 %
Hrám počítačové hry	0 %	10,00 %	4,35 %
Pomáham ako dobrovoľník	0 %	20,00 %	8,70 %
Čakám na autobus, vlak	0 %	0 %	0 %
Iné	0 %	10,00 %	4,35 %

Graf 38: využívanie služieb školskej knižnice vo vzťahu k pohlaviu

13 roční respondenti využívajú v školskej knižnici len *absenčné výpožičky* (100 % z počtu v danej vekovej skupine) a štvrtina z nich *sa chodí radiť k projektom*.

V skupine 14 ročných respondentov je stále relatívne vysoký podiel tých, ktorí využívajú *absenčné výpožičné služby* (77,77 % z počtu v danej vekovej skupine). Zhodne po 11,11 % z počtu v danej vekovej skupine využíva aj možnosť *poradiť sa k projektom* a tiež *hrajú počítačové hry*.

15 roční respondenti školskú knižnicu nenavštevujú, preto aj hodnoty pri jednotlivých službách sú nulové.

16 roční respondenti najčastejšie zvolili možnosť *hrám spoločenské hry* (80,00 % z počtu v danej vekovej skupine). Ďalšími najčastejšie využívanými službami v rámci tejto vekovej skupiny sú *absenčné výpožičky* a *návšteva podujatí* (zhodne 40,00 % z počtu v danej vekovej skupine). 20,00 % z nich využíva *prezenčné výpožičky kníh a časopisov*.

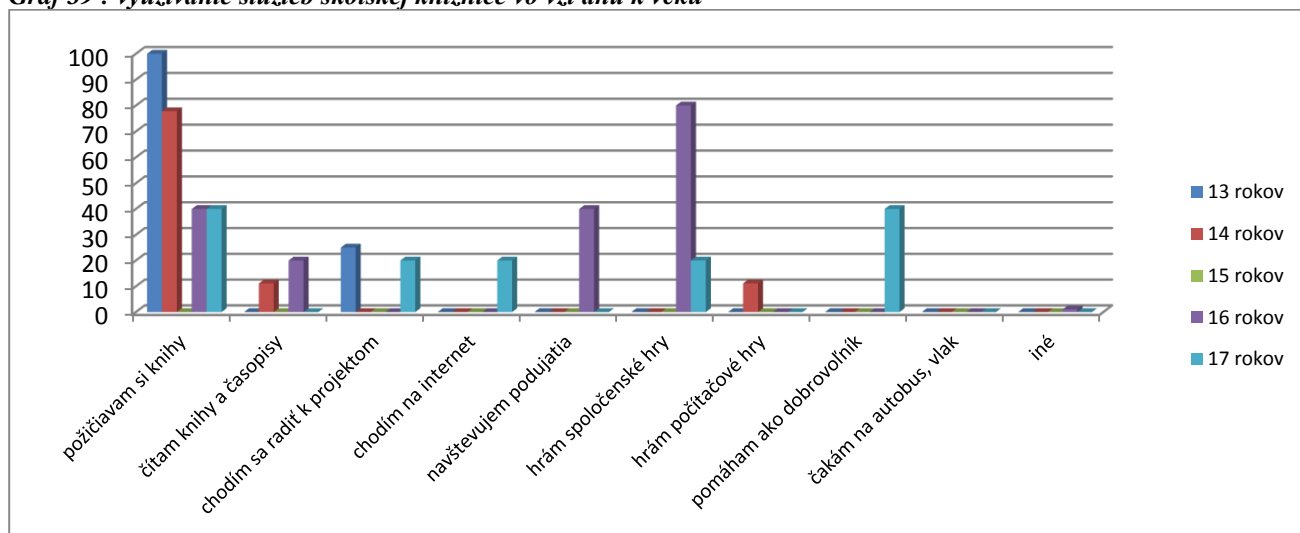
Rovnaký počet služieb využívajú v školskej knižnici aj 17 roční respondenti, ktorí najčastejšie využívajú *absenčné výpožičné služby* (40,00 % z počtu v danej vekovej skupine), *referenčné služby k projektom*, *verejný internet* a *hranie spoločenských hier* (zhodne 20,00 % z počtu v danej vekovej skupine).

Ďalšie odpovede našich respondentov vyhodnotených podľa vekových skupín demonštruje tabuľka 46 a graficky znázorňuje graf 39.

Tabuľka 46: využívanie služieb školskej knižnice vo vzťahu k veku
(% z danej vekovej skupiny, ktorí do školskej knižnice chodia)

	Požívam si knihy domov	Čítam knihy a časopisy	Chodím sa radiť k projektom	Chodím na internet	Navštevujem podujatia	Hrám spoločenské hry	Hrám počítačové hry	Pomáham ako dobrovoľník	Čakám na autobus, vlak	Iné
13 rokov	100 %	0 %	25,00 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
14 rokov	77,77 %	11,11 %	0 %	0 %	0 %	0 %	11,11 %	0 %	0 %	0 %
15 rokov	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
16 rokov	40,00 %	20,00 %	0 %	0 %	40,00 %	80,00 %	0 %	0 %	0 %	20,00 %
17 rokov	40,00 %	0 %	20,00 %	20,00 %	0 %	20,00 %	0 %	40,00 %	0 %	0 %

Graf 39 : využívanie služieb školskej knižnice vo vzťahu k veku

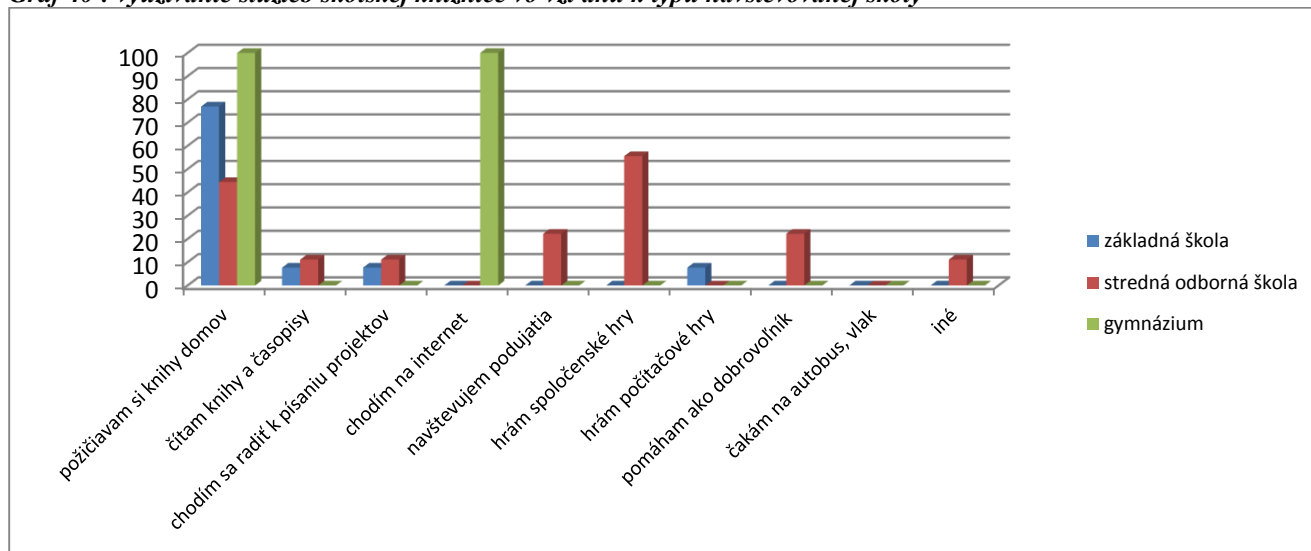

Návštevnosť školských knižníc z pohľadu typu navštevovanej školy naznačuje, že školské knižnice najviac využívajú žiaci základných škôl, ktorí najčastejšie vyhľadávajú *absenčné výpožičné služby* (76,92 % z počtu žiakov ZŠ). Stredoškolský respondenti najčastejšie vyhľadali školskú knižnicu za účelom socializácie s rovesníkmi v podobe *hrania spoločenských hier* (55,55 % z počtu žiakov SOŠ). Podrobné prepočty sú v tabuľke 47 a graficky znázornené v grafe 40.

Tabuľka 47: využívanie služieb školskej knižnice vo vzťahu k typu navštevovanej školy

	Základná škola	Stredná odborná škola	Gymnázium
	% z počtu žiakov zš ktorí do školskej knižnice chodia	% z počtu žiakov sou ktorí do školskej knižnice chodia	% z počtu žiakov gym ktorí do školskej knižnice chodia
Požívam si knihy domov	76,92 %	44,44 %	100 %
Čítam knihy a časopisy v študovni	7,69 %	11,11 %	0 %
Chodím sa radiť k projektom	7,69 %	11,11 %	0 %
Chodím na internet	0 %	0 %	100 %
Navštevujem podujatia	0 %	22,2 %	0 %
Hráam spoločenské hry	0 %	55,55 %	0 %
Hráam počítačové hry	7,69 %	0 %	0 %
Pomáham ako dobrovoľník	0 %	22,22 %	0 %
Čakám na autobus, vlak	0 %	0 %	0 %
iné	0 %	11,11 %	0 %

Graf 40 : využívanie služieb školskej knižnice vo vzťahu k typu navštevovanej školy

Je potrebné zamyslieť sa nad tým, prečo školské knižnice aktuálne navštevuje len 14,74 % všetkých respondentov nášho výskumu. Ako môžeme študentov motivovať aby navštevovali školské knižnice? Je v kompetencii školského knihovníka motivovať študentov k čítaniu prostredníctvom služieb a podujatí? Na relevantné odpovede na vystávajúce otázky by bolo potrebné vykonať hlbší výskum na väčšej skúmanej vzorke respondentov.

4.2 NAVŠTEVOVANIE VEREJNÝCH KNIŽNÍC

(OTÁZKA Č. 20: NAVŠTEVUJEŠ MESTSKÚ, OBECNÚ KNIŽNICU?)

Mestská / obecná knižnica je knižnica verejného charakteru, ktorá zabezpečuje uspokojovanie knižnično-informačných potrieb občanov daného mesta alebo obce. Pomenovanie mestská / obecná knižnica bolo v našom výskume použité z dôvodu lepšieho pochopenia typu knižnice zo strany našich respondentov. Pri vyhodnotení budeme používať jednotný termín „verejné knižnice“. Zriaďovateľom týchto knižníc je mesto, obec alebo VÚC. Z celkového počtu našich respondentov žije 14,10 % z nich v menších obciach do 999 obyvateľov. Pokiaľ v takýchto menších obciach je obecná knižnica zriadená, spravidla funguje s menším rozsahom knižničného fondu s pomerne nízkou mierou jeho aktualizácie. Rovnako je obmedzený aj prevádzkový čas na 1 – 2 hodiny týždenne. O niečo lepšie sú na tom obce s počtom obyvateľov od 1 000 do 4 999, v ktorých žije približne štvrtina našich respondentov (25,64 % z celkového počtu). Činnosť týchto knižníc je vzhľadom na lepšiu finančnú situáciu obcí v tejto veľkostnej kategórii o niečo lepšie podporovaná zriaďovateľom. Prevádzkové hodiny sú spravidla lepšie prispôbené požiadavkám obyvateľov, aktualizácia knižničného fondu je tiež na lepšej úrovni. Vo väčšine prípadov však ponúkajú len základné knižnično-informačné služby, teda prevažne absenčné výpožičky, prípadne pomoc pri vyhľadávaní literatúry potrebnej do školy. V prípade vhodného personálneho zabezpečenia sú obecné knižnice vo väčších obciach schopné zabezpečovať aj informačnú prípravu žiakov miestnej materskej a základnej školy. Tento typ verejných knižníc navštevujú spravidla nižšie vekové kategórie našich respondentov, resp. žiaci základných škôl.

Viac ako polovica našich respondentov (53,20 % z celkového počtu respondentov) žije v obciach a mestách od 5 000 do 49 999 obyvateľov, v ktorých vykonávajú činnosť väčšie obecné alebo mestské knižnice. Pre nižšie vekové skupiny našich respondentov (a teda aj pre žiakov základných škôl), je to rovnako, ako v prípade menších obcí, jediná možnosť využívania knižnično-informačných služieb. Tieto knižnice však už fungujú na profesionálnejšej úrovni, prevádzkové hodiny sú vo väčšine z nich rovnomerne rozložené počas celého týždňa a to aj v poobedňajších hodinách a prístupnosť služieb knižnice je teda pre väčšinu obyvateľov na dobrej úrovni. Okrem poskytovania základných knižnično-informačných služieb poskytujú tieto knižnice aj ďalšie služby, ako napr. prístup na verejný internet, medziknižničnú výpožičnú službu, organizovanie rôznych typov podujatí a dobrú spoluprácu s miestnymi materskými a základnými školami pri zabezpečovaní systematickej informačnej prípravy. V tejto veľkostnej kategórii sú zahrnuté aj regionálne knižnice, ktorých zriaďovateľom je Trnavský samosprávny kraj (ďalej len „TTSK“). Ide o Galantskú knižnicu v Galante, Záhorskú knižnicu v Senici

a Žitnoostrovskú knižnicu v Dunajskej Strede. Tieto knižnice poskytujú základné aj špecializované knižnično-informačné služby od 49 do 54 hodín týždenne. V sídlach regionálnych knižníc sú zriadené aj rôzne typy stredných škôl, a teda častými návštevníkmi regionálnych knižníc sú aj žiaci, ktorí žijú v menších obciach, ale navštevujú školu v sídle regionálnej knižnice.

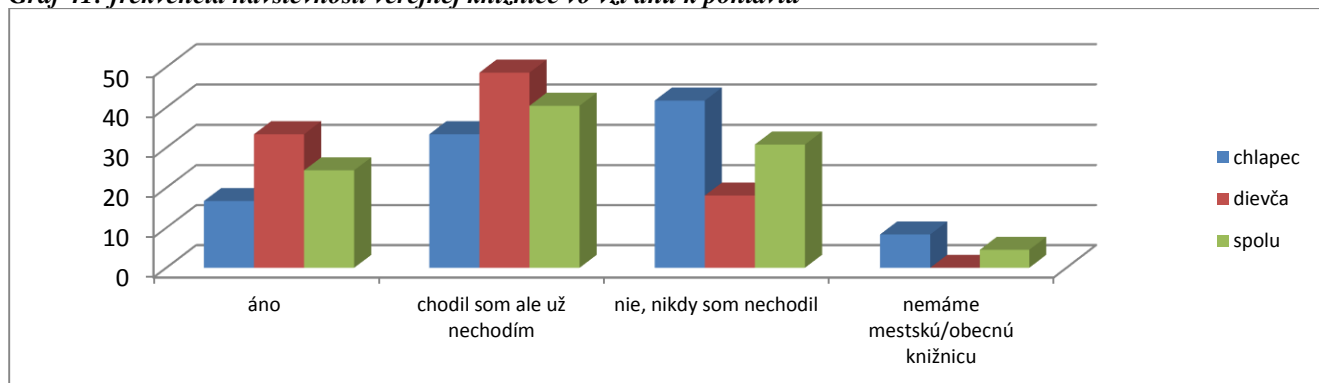
Najmenší počet respondentov žije v meste nad 50 000 obyvateľov (7,06 % z celkového počtu). V prípade TTSK ide o mesto Trnava, v ktorom pôsobí najväčšia verejná knižnica v kraji – Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave. V rámci verejných knižníc TTSK disponuje najväčším rozsahom knižničného fondu, poskytuje najširšie spektrum špecializovaných knižnično-informačných služieb a organizuje najvyšší počet rozmanitých podujatí pre širokú verejnosť, vrátane systematickej informačnej prípravy pre žiakov všetkých typov školských zariadení.

Verejnú knižnicu *navštevuje* len necelá štvrtina našich respondentov (24,36% z celkového počtu). Častejšími návštevníkmi sú dievčatá (33,33 % z počtu dievčat), počet chlapcov je alarmujúco nízky (len 16,67 % z počtu chlapcov). Pomerne vysoké percento respondentov označilo možnosť *chodil som, ale už nechodím* (40,39 % z celkového počtu respondentov). Túto odpoveď zvolila skoro polovica dievčat (48,61 % z počtu dievčat). Približne tretina respondentov sa vyslovila, že do verejnej knižnice *nikdy nechodili* (30,77 % z celkového počtu). Túto odpoveď najčastejšie označili chlapci (41,67 % z počtu chlapcov). 4,49 % z celkového počtu respondentov sa vyjadrilo, že *mestskú / obecnú knižnicu nemajú*. Podrobné údaje sú uvedené v tabuľke 48 a graficky znázornené v grafe 41.

Tabuľka 48: frekvencia návštevnosti verejnej knižnice vo vzťahu k pohlaviu

	Dievča	Chlapec	Spolu
	% z počtu dievčat	% z počtu chlapcov	% z celkového počtu
Áno	33,33 %	16,67 %	24,36 %
Chodil som, ale už nechodím	48,61 %	33,33 %	40,39 %
Nie, nikdy som nechodil	18,06 %	41,67 %	30,77 %
Nemáme mestskú / obecnú knižnicu	0 %	8,33 %	4,49 %

Graf 41: frekvencia návštevnosti verejnej knižnice vo vzťahu k pohlaviu

Ak sa zameriame na odpovede podľa vekových skupín zistíme, že najčastejšími návštevníkmi verejných knižníc sú najmladší účastníci nášho výskumu. V skupine 13 ročných respondentov je zhodný počet tých, ktorí verejnú knižnicu *navštevujú*, aj tých, ktorí verejnú knižnicu *nikdy nenavštevovali* (31,82 % z danej vekovej skupiny). Najviac respondentov, až 36,36 % z danej vekovej skupiny, označilo možnosť, že do knižnice *chodili, ale už nechodia*.

Zo skupiny 14 ročných respondentov *navštevuje* verejnú knižnicu 34,69 % respondentov z danej vekovej skupiny. V tejto vekovej skupine sa nachádza najviac návštevníkov verejných knižníc zo všetkých vekových skupín. Pomerne vysoké je však aj percento tých, ktorí do verejnej knižnice *chodili, ale už nechodia* (38,78 % z danej vekovej skupiny).

Kým v nižších vekových kategóriách (13 a 14 roční respondenti) sú počty respondentov, ktorí do verejnej knižnice *chodia*, tých, ktorí *chodili ale už nechodia* a tých, ktorí *nikdy do verejnej knižnice nechodili*, pomerne rovnomerne rozložený, vo vekových skupinách 15 až 17 ročných respondentov vidíme zásadnú zmenu. Počty respondentov, ktorí do verejnej knižnice *chodia* prudko poklesli a ani v jednej z týchto vekových skupín nebolo dosiahnuté viac ako 19 % z jednotlivých vekových skupín. V skupine 15 ročných respondentov je to skoro polovica respondentov (47,06 % z počtu v danej vekovej skupine). V skupine 16 ročných respondentov je

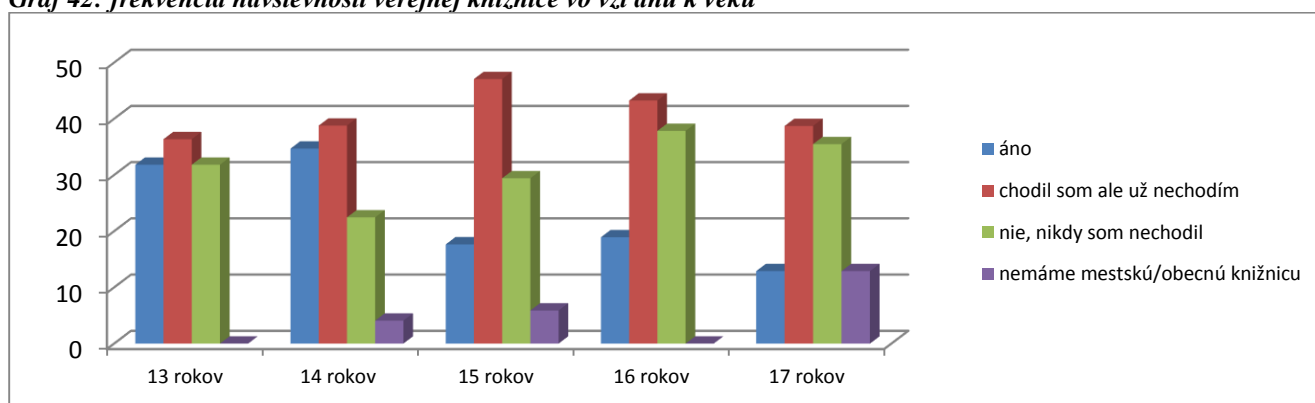
najvyššie percento tých, ktorí do verejnej knižnice *nikdy nechodili* (37,84 % z počtu v danej vekovej skupine). Najmenej respondentov, ktorí do verejnej knižnice *chodia* je v skupine 17 ročných respondentov (12,90 % z počtu v danej vekovej skupine), zároveň je tu najviac tých, ktorí tvrdia, že verejnú knižnicu *nemajú* (12,90 % z počtu v danej vekovej skupine).

Podrobné údaje sú uvedené v tabuľke 49 a graficky znázornené v grafe 42.

Tabuľka 49: frekvencia návštevnosti verejnej knižnice vo vzťahu k veku
(% z počtu v danej vekovej skupine, ktorí navštevujú verejnú knižnicu)

	Áno	Chodil som ale už nechodím	Nie, nikdy som nechodil	Nemáme verejnú knižnicu
13 rokov	31,82 %	36,36 %	31,82 %	0 %
14 rokov	34,69 %	38,78 %	22,45 %	4,08 %
15 rokov	17,65 %	47,06 %	29,41 %	5,88 %
16 rokov	18,92 %	43,24 %	37,84 %	0 %
17 rokov	12,90 %	38,72 %	35,48 %	12,90 %

Graf 42: frekvencia návštevnosti verejnej knižnice vo vzťahu k veku

Výsledky podľa typu navštevovanej školy ukazujú, že najväčší záujem o služby verejných knižníc prejavujú žiaci základných škôl, čo korešponduje s výsledkami získanými v rámci vekovej štruktúry. Až 36,23 % respondentov z počtu žiakov ZŠ sa vyjadrilo, že verejnú knižnicu *navštevujú*. Skoro rovnaký počet respondentov (39,13 % z počtu žiakov ZŠ) do verejnej knižnice *chodilo, ale už nechodí*. Asi štvrtina respondentov základných škôl sa vyjadrila, že do verejnej knižnice *nikdy nechodili*.

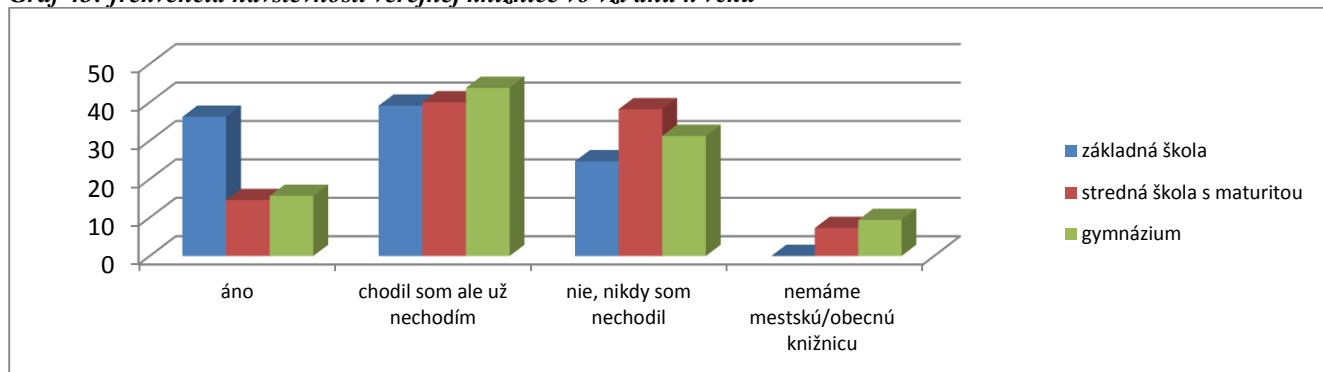
Aj v prípade žiakov stredných odborných škôl a gymnázií je situácia obdobná ako pri vekovej štruktúre. Počet tých, ktorí verejnú knižnicu *navštevujú* prudko klesol (14,55 % respondentov z počtu žiakov SOŠ a 15,63 % respondentov z počtu gymnazistov). Vysoké počty boli vykázané v prípade možnosti *chodil som, ale už nechodím*. Túto možnosť označilo 40 % žiakov SOŠ z celkového počtu žiakov SOŠ a až 43,75 % gymnazistov z celkového počtu gymnazistov.

Podrobné výsledky sú uvedené v tabuľke 50 a graficky znázornené v grafe 43.

Tabuľka 50: frekvencia návštevnosti verejnej knižnice vo vzťahu k typu navštevovanej školy

	Základná škola	Stredná odborná škola	Gymnázium
	% z počtu žiakov ZŠ	% z počtu žiakov SOŠ	% z počtu gymnazistov
Áno	36,23 %	14,55 %	15,63 %
Chodil som ale už nechodím	39,13 %	40,00 %	43,75 %
Nie, nikdy som nechodil	24,64 %	38,18 %	31,25 %
Nemáme mestskú / obecnú knižnicu	0 %	7,27 %	9,38 %

Graf 43: frekvencia návštevnosti verejnej knižnice vo vzťahu k veku

4.2.1 FREKVENCIA NÁVŠTEV

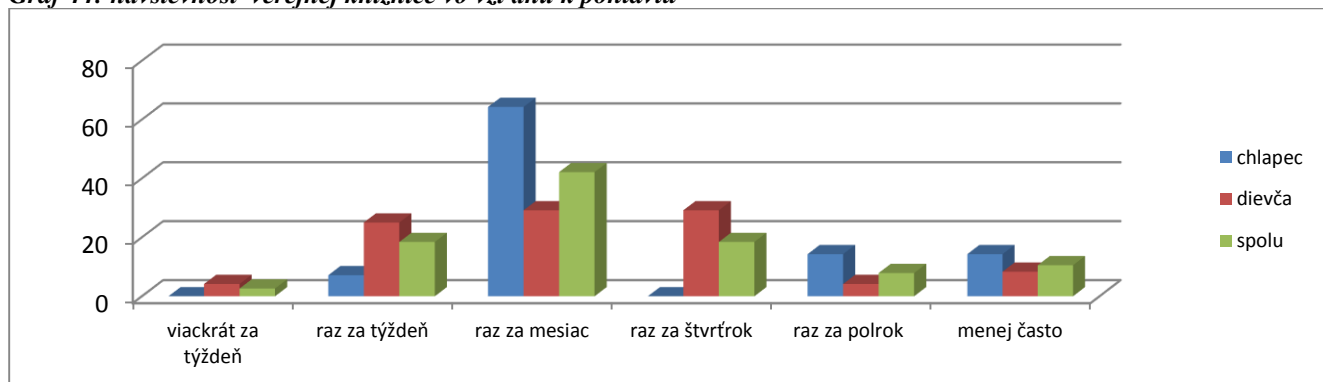
(OTÁZKA Č. 21: AKO ČASTO NAVŠTEVUJEŠ MESTSKÚ / OBEČNÚ KNIŽNICU?)

Najčastejšie naši respondenti uviedli *mesačnú periodicitu* návštev. Zo všetkých respondentov ktorí verejnú knižnicu navštevujú, preferuje túto periodicitu 42,11% respondentov z celkového počtu, pričom výraznejšie je to v prípade chlapcov (64,29 % z počtu chlapcov, ktorí verejnú knižnicu navštevujú). V prípade dievčat je periodicitu návštevnosti pomerne rovnomerne rozložená medzi tri časové frekvencie – *aspoň raz za týždeň* verejnú knižnicu navštívi 25 % dievčat z počtu dievčat, ktoré verejnú knižnicu navštevujú, v prípade časových frekvencií *aspoň raz za mesiac* a *aspoň raz za štvrtrok* bola dosiahnutá rovnaká hodnota (29,17 % dievčat z počtu tých, ktoré verejné knižnice navštevujú). Podrobné údaje sú uvedené v tabuľke 51 a graficky znázornené v grafe 44.

Tabuľka 51: frekvencia návštevnosti verejnej knižnice vo vzťahu k pohlaviu

	Dievča % z počtu dievčat, ktoré navštevujú verejnú knižnicu	Chlapec % z počtu chlapcov, ktorí navštevujú verejnú knižnicu	Spolu % z počtu tých, ktorí navštevujú verejnú knižnicu
Viacrát za týždeň	4,17 %	0 %	2,63 %
Aspoň raz za týždeň	25,00 %	7,14 %	18,42 %
Aspoň raz za mesiac	29,17 %	64,29 %	42,11 %
Aspoň raz za štvrtrok	29,17 %	0 %	18,42 %
Aspoň raz za polrok	4,17 %	14,29 %	7,89 %
Menej často	8,33 %	14,29 %	10,53 %
Nikdy	0 %	0 %	0 %

Graf 44: návštevnosť verejnej knižnice vo vzťahu k pohlaviu

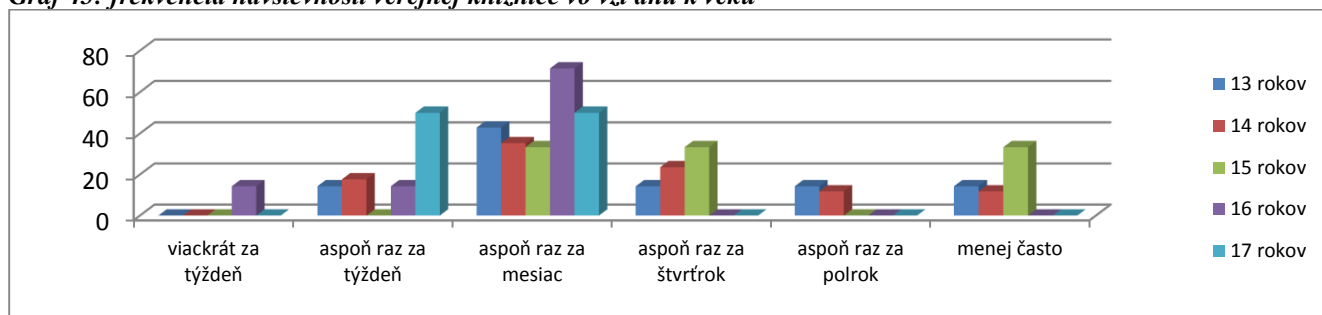
Napriec všetkými vekovými skupinami respondentov bola najčastejšie zvolená frekvencia návštevnosti verejnej knižnice *aspoň raz za mesiac*. Najčastejšie ju označili respondenti vo veku 16 rokov (71,42 % z počtu v danej vekovej skupine, ktorí verejnú knižnicu navštevujú) a 17 rokov (50,00 % z počtu v danej vekovej skupine, ktorí verejnú knižnicu navštevujú). Dlhšie časové intervaly medzi návštevou verejnej knižnice uprednostňujú hlavne nižšie vekové skupiny (13 a 14 roční a čiastočne aj 15 roční respondenti). Vyššie vekové skupiny navštevujú verejnú knižnicu častejšie, najdlhší interval je v skupine 16 a 17 ročných respondentov uvedený *aspoň raz za mesiac*. Dlhšie časové intervaly nezvolil ani jeden respondent v týchto vekových skupinách. Podrobné údaje sú uvedené v tabuľke 52 a graficky znázornené v grafe 45.

Tabuľka 52: frekvencia návštevnosti verejnej knižnice („vk“) vo vzťahu k veku

(% z danej vekovej skupiny, ktorí verejnú knižnicu navštevujú)

	Viacrát za týždeň	Aspoň raz za týždeň	Aspoň raz za mesiac	Aspoň raz za štvrťrok	Aspoň raz za polrok	Menej často	Nikdy
13 r	0 %	14,29 %	42,84 %	14,29 %	14,29 %	14,29 %	0 %
14 r	0 %	17,65 %	35,29 %	23,54 %	11,76 %	11,76 %	0 %
15 r	0 %	0 %	33,33 %	33,33 %	0 %	33,33 %	0 %
16 r	14,29 %	14,29 %	71,42 %	0 %	0 %	0 %	0 %
17 r	0 %	50,00 %	50,00 %	0 %	0 %	0 %	0 %

Graf 45: frekvencia návštevnosti verejnej knižnice vo vzťahu k veku

Aj v prípade výsledkov podľa typu navštevovanej školy, zostáva najčastejšie označenou časovou frekvenciou vo všetkých typoch škôl časová frekvencia *raz mesiac*. Až 40 % respondentov zo základných škôl uviedlo práve túto periodicitu. Frekvenciu návštevnosti *aspoň raz za týždeň* uvádza 20 % respondentov z počtu žiakov ZŠ, ktorí verejnú knižnicu navštevujú, a frekvenciu *aspoň raz za štvrťrok* uviedlo 16 % z nich. Treťou najčastejšie uvádzanou odpoveďou bola časová frekvencia *aspoň raz za polrok* (12 % z počtu žiakov ZŠ, ktorí verejnú knižnicu navštevujú).

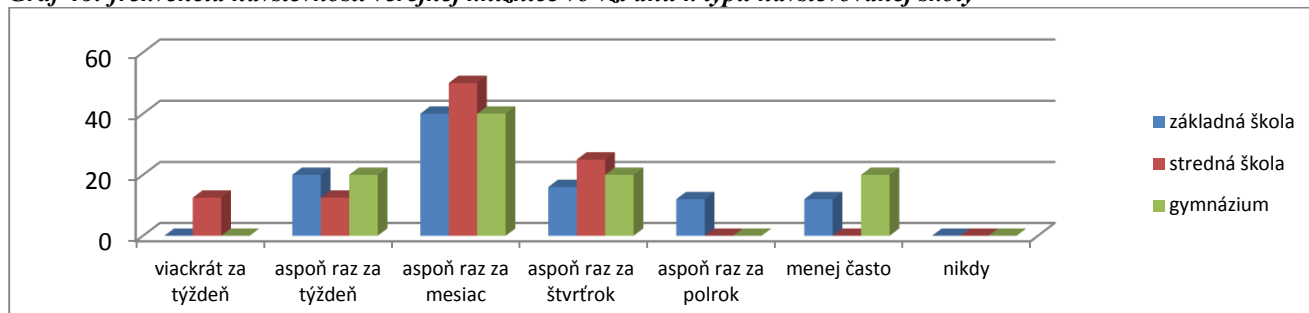
V skupine žiakov stredných odborných škôl až 50 % z počtu žiakov SOŠ, ktorí verejnú knižnicu navštevujú, využíva najfrekvencovanejší interval návštevnosti *aspoň raz za mesiac*. *Aspoň raz za štvrťrok* navštívi verejnú knižnicu 25 % z nich, a *viacrát za týždeň* alebo *aspoň raz za týždeň* navštívi verejnú knižnicu zhodne po 12,50 % z nich. Ani jeden zo žiakov SOŠ neuviedol interval návštevnosti verejnej knižnice dlhší ako *aspoň raz za štvrťrok*.

Tak ako v predošlých dvoch kategóriách respondentov, aj v skupine gymnazistov, sme spozorovali väčší záujem o mesačné intervaly návštevy knižnice. Až 40 % aktívnych používateľov knižnice z radov gymnazistov takto charakterizovalo periodicitu svojich návštev v knižnici. Zvyšné percentá tvorili odpovede o preferovaní *týždennej, štvrťročnej a menej častej periodicite*, pričom každá z týchto odpovedí predstavovala 20 % z celkového počtu aktívnych používateľov knižnic z radov gymnazistov. (Tabuľka 53 a graf 46).

Tabuľka 53: frekvencia návštevnosti verejnej knižnice vo vzťahu k typu navštevovanej školy

	Základná škola	Stredná odborná škola	Gymnázium
	% z počtu žiakov ZŠ ktorí chodia do verejnej knižnice	% z počtu žiakov SOŠ ktorí chodia do verejnej knižnice	% z počtu gymnazistov, ktorí chodia do verejnej knižnice
Viacrát za týždeň	0 %	12,50 %	0 %
Aspoň raz za týždeň	20,00 %	12,50 %	20,00 %
Aspoň raz za mesiac	40,00 %	50,00 %	40,00 %
Aspoň raz za štvrťrok	16,00 %	25,00 %	20,00 %
Aspoň raz za polrok	12,00 %	0 %	0 %
Menej často	12,00 %	0 %	20,00 %
Nikdy	0 %	0 %	0 %

Graf 46: frekvencia návštevnosti verejnej knižnice vo vzťahu k typu navštevovanej školy

4.2.2 VYUŽÍVANIE SLUŽIEB VEREJNÝCH KNIŽNÍC

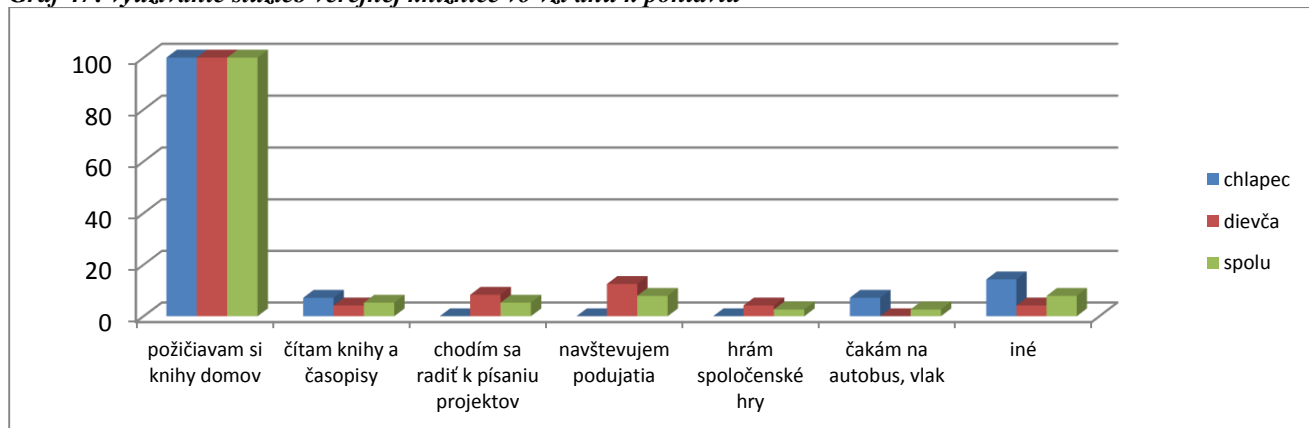
(OTÁZKA Č. 22: NA ČO VYUŽÍVAŠ MESTSKÚ, OBECNÚ KNIŽNICU NAJČASTEJŠIE?)

Zameriame sa na služby, ktoré naši respondenti najčastejšie využívajú vo verejných knižniciach. Respondenti mali možnosť označiť viac odpovedí. Jednoznačne najväčší záujem je o *absenčné výpožičky*. Túto možnosť označili všetci respondenti, ktorí verejnú knižnicu navštevujú. *Prezenčné výpožičky* využíva len 5,26 % respondentov, ktorí uviedli, že navštevujú verejné knižnice, vo väčšej miere chlapci (7,14 % chlapcov, ktorí navštevujú verejnú knižnicu). *Referenčné služby k jednotlivým projektom a úlohám* využívajú len dievčatá (8,33 % dievčat, ktoré navštevujú verejnú knižnicu). *Verejný internet v knižnici* nevyužil ani jeden náš respondent. Evidentný nezáujem o verejný internet v knižniciach medzi mládežou môže byť ovplyvnený dostupnosťou internetu v domácnostiach, ako i na verejných priestranstvách prostredníctvom voľnej wifi siete. *Podujatia* vo verejných knižniciach navštevujú len dievčatá (12,50 % dievčat, ktoré navštevujú verejnú knižnicu), rovnako ako možnosť *hrať spoločenské hry* (4,17 % dievčat, ktoré navštevujú verejnú knižnicu). Jeden respondent navštevuje knižnicu z dôvodu čakania na autobus alebo vlak. Medzi možnosťami návštevy verejnej knižnice, sme respondentom umožnili vyjadriť aj iné dôvody, prečo navštívili knižnicu. Tu sa vyjadrili 3 respondenti, ako dôvod uviedli návštevu sociálneho zariadenia a chodenie na kávu (tabuľka 54, graf 47).

Tabuľka 54: využívanie služieb verejnej knižnice vo vzťahu k pohlaviu

	Dievča	Chlapec	Spolu
	% z počtu dievčat, ktoré navštevujú verejnú knižnicu	% z počtu chlapcov, ktorí navštevujú verejnú knižnicu	% z celkového počtu tých, ktorí navštevujú verejnú knižnicu
Požičiavam si knihy domov	100 %	100 %	100 %
Čítam knihy a časopisy	4,17 %	7,14 %	5,26 %
Chodím sa radiť k písaniu projektov	8,33 %	0 %	5,26 %
Chodím na internet	0 %	0 %	0 %
Navštevujem podujatia	12,5 %	0 %	7,90 %
Hráam spoločenské hry	4,17 %	0 %	2,63 %
Hráam počítačové hry	0 %	0 %	0 %
Pomáham ako dobrovoľník	0 %	0 %	0 %
Čakám na autobus, vlak	0 %	7,14 %	2,63 %
Iné	4,17 %	14,29 %	7,90 %

Graf 47: využívanie služieb verejnej knižnice vo vzťahu k pohlaviu

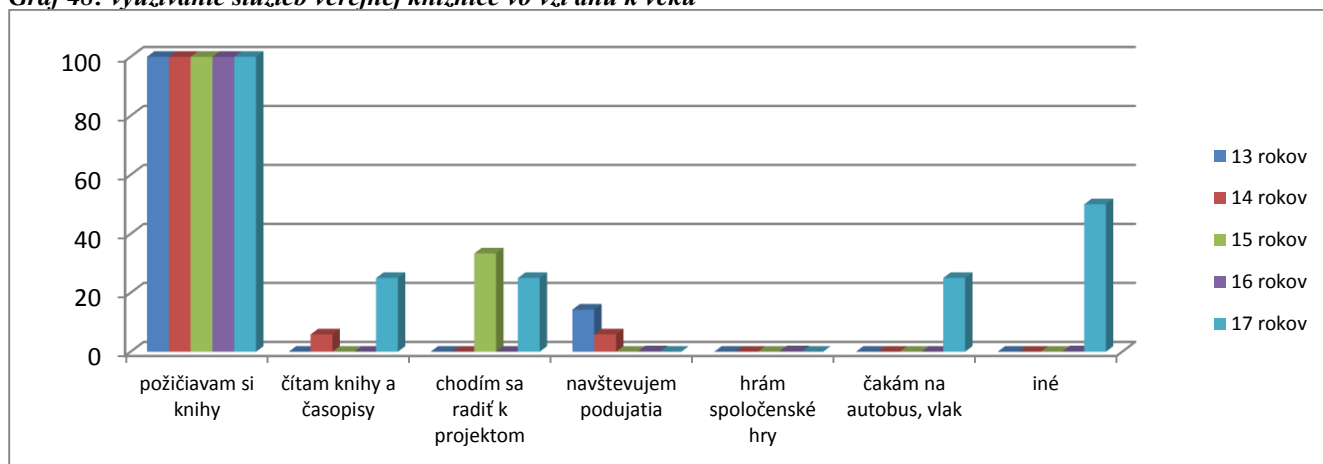
Ako sme už spomínali, všetci aktívni používatelia verejných knižníc z pomedzi našich respondentov, využívajú *absenčné výpožičné služby*. Najširšie spektrum služieb využívajú staršie vekové skupiny, tj. 16 a 17 roční

respondenti. 13 roční respondenti využívajú len dve z ponúkaných služieb. Okrem *absenčných výpožičiek*, ktoré využívajú všetci respondenti v tejto vekovej skupine, 14,29 % z nich uviedlo, že *navštevuje aj podujatia organizované knižnicou*. 15 roční respondenti sa vyjadrili, že v knižnici využívajú len *absenčné výpožičky a referenčné služby ku školským projektom*. Respondenti z kategórie 14 ročných používateľov verejných knižníc uviedli, že okrem *absenčných výpožičiek* využívajú aj *prezenčné výpožičky kníh a časopisov* (5,88 % z počtu respondentov, ktorí verejné knižnice navštevujú) a *navštevujú podujatia* (5,88 % z počtu respondentov, ktorí navštevujú verejné knižnice). Podrobné údaje sú uvedené v tabuľke 55 a graficky znázornené v grafe 48.

Tabuľka 55: využívanie služieb verejnej knižnice vo vzťahu k veku
(% z počtu v danej vekovej skupine, ktorí verejnú knižnicu navštevujú)

	13 rokov	14 rokov	15 rokov	16 rokov	17 rokov
Požičiavam si knihy domov	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Čítam knihy a časopisy	0 %	5,88 %	0 %	0 %	25,00 %
Chodím sa radiť k projektom	0 %	0 %	33,33 %	0 %	25,00 %
Chodím na internet	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Navštevujem podujatia	14,29 %	5,88 %	0 %	14,29 %	0 %
Hráam spoločenské hry	0 %	0 %	0 %	14,29 %	0 %
Hráam počítačové hry	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Pomáham ako dobrovoľník	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Čakám na autobus, vlak	0 %	0 %	0 %	0 %	25,00 %
Iné	0 %	0 %	0 %	14,29 %	50,00 %

Graf 48: využívanie služieb verejnej knižnice vo vzťahu k veku

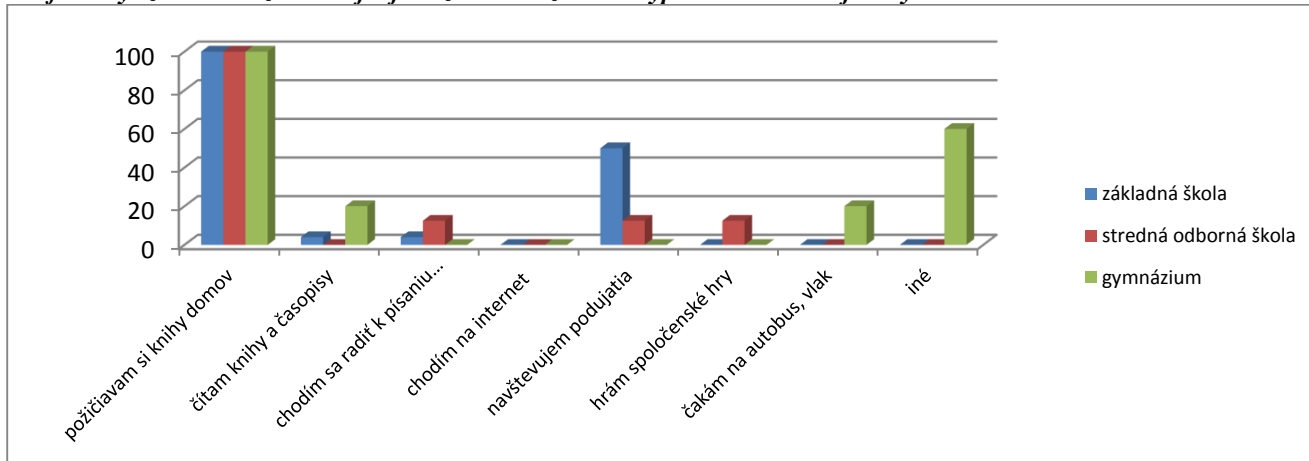

Obdobné výsledky sme získali aj pri kategorizácii podľa typu škôl. Gymnazisti okrem *absenčných a prezenčných výpožičiek*, navštevujú knižnicu aj v čase *čakania na autobus alebo vlak*, prípadne z iných dôvodov (ktoré neboli zahrnuté v ponuke odpovedí). Stredoškooláci okrem *absenčných a referenčných služieb* navštevujú v knižnici *podujatia* a jeden študent sa chodí do knižnice *hrať spoločenské hry*. Žiaci základných škôl využívajú *absenčné výpožičky, prezenčné výpožičky, referenčné služby a navštevujú podujatia*. Podrobnejšie údaje sú uvedené v tabuľke 56 a graficky znázornené v grafe 49.

Tabuľka 56: využívanie služieb verejnej knižnice vo vzťahu k typu navštevovanej školy

	Základná škola	Stredná odborná škola	Gymnázium
	% z počtu žiakov ZŠ, ktorí verejnú knižnicu navštevujú	% z počtu žiakov SOŠ, ktorí verejnú knižnicu navštevujú	% z počtu žiakov gymnázií, ktorí verejnú knižnicu navštevujú
Požičiavam si knihy domov	100 %	100 %	100 %
Čítam knihy a časopisy v študovni	4,00 %	0 %	20,00 %
Chodím sa radiť k projektom	4,00 %	12,50 %	0 %
Chodím na internet	0 %	0 %	0 %
Navštevujem podujatia	50,00 %	12,50 %	0 %
Hráam spoločenské hry	0 %	12,50 %	0 %
Hráam počítačové hry	0 %	0 %	0 %
Pomáham ako dobrovoľník	0 %	0 %	0 %
Čakám na autobus, vlak	0 %	0 %	20,00 %
iné	0 %	0 %	60,00 %

Graf 49: využívanie služieb verejnej knižnice vo vzťahu k typu navštevovanej školy

4.3 DÔVODY NEZÁUJMU O NÁVŠTEVU KNIŽNICE

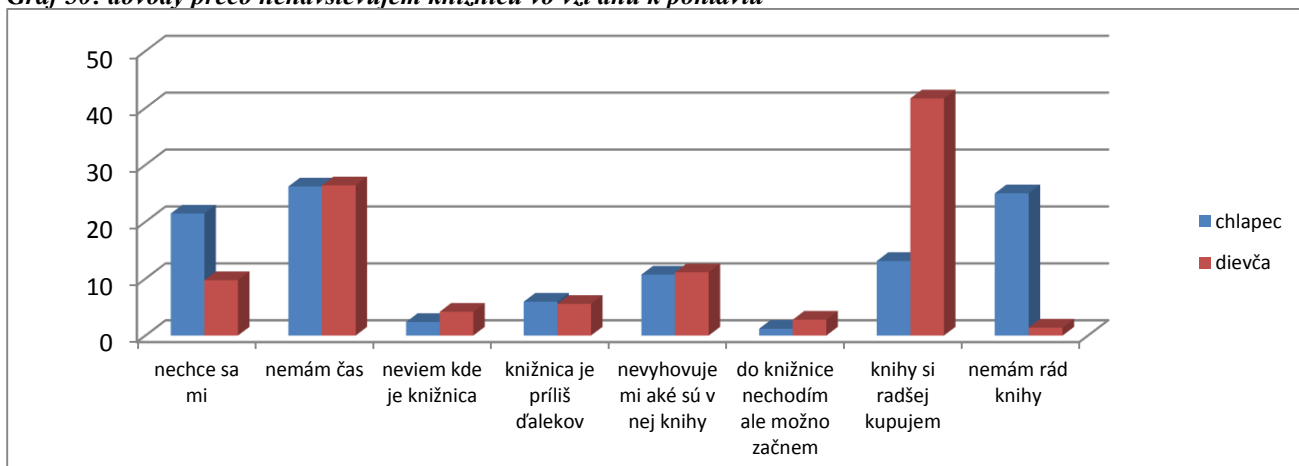
(OTÁZKA Č. 23: AK NECHODÍŠ DO KNIŽNICE, UVEĎ PREČO)

V nasledujúcej časti sme sa zamerali na dôvody, prečo žiaci a študenti nenavštevujú knižnice. Do odpovedí sme zahrnuli respondentov, ktorí nenavštevujú školskú ani verejnú knižnicu. Označiť bolo možné viac odpovedí, v otázke sa teda nachádza viac odpovedí ako je počet respondentov – celkom 163. Štyria respondenti na danú otázku neodpovedali vôbec. Najčastejšie uvádzaným dôvodom bolo, že na návštevu knižnice *nemajú čas*. S týmto vyjadrením sa stotožnilo 26,28 % z celkového počtu respondentov, počet chlapcov aj dievčat je pomerne vyrovnaný. Rovnaké percento respondentov sa vyjadrilo, že *knihy si radšej kupuje*. S týmto tvrdením sa stotožňujú viac dievčatá (41,67 % z počtu dievčat) ako chlapci (13,10 % z počtu chlapcov). Tretím najčastejším dôvodom prečo naši respondenti nenavštevujú knižnicu je *nechce sa mi* (16,03 % z celkového počtu). Medzi pomerne preferovanými odpoveďami medzi oboma pohlaviami bola aj možnosť, že respondentom *nevyhovuje, aké sú v knižnici knihy*. Z dievčat zvolilo túto možnosť 11,11 % z počtu dievčat a z chlapcov 10,71 % z počtu chlapcov. Pomerne vysoké percento chlapcov uviedlo možnosť *nemám rád knihy* (25,00 % z počtu chlapcov). Z dievčat označilo túto možnosť len 1,39 % z počtu dievčat. Podrobné výsledky sú uvedené v tabuľke 57 a graficky znázornené v grafe 50.

Tabuľka 57: dôvody prečo nenavštevujem knižnicu vo vzťahu k pohlaviu

	Dievča	Chlapec	Spolu
	% z počtu dievčat	% z počtu chlapcov	% z celkového počtu
Nechce sa mi	9,72 %	21,43 %	16,03 %
Nemám čas	26,39 %	26,19 %	26,28 %
Neviem kde je knižnica	4,17 %	2,38 %	3,21 %
Knižnica je príliš ďaleko	5,56 %	5,95 %	5,77 %
Nevyhovuje mi aké sú v nej knihy	11,11 %	10,71 %	10,90 %
Nechodím ale možno začnem	2,78 %	1,19 %	1,92 %
Knihy si radšej kupujem	41,67 %	13,10 %	26,28 %
Nemám rád knihy	1,39 %	25,00 %	14,10 %

Graf 50: dôvody prečo nenavštevujem knižnicu vo vzťahu k pohlaviu

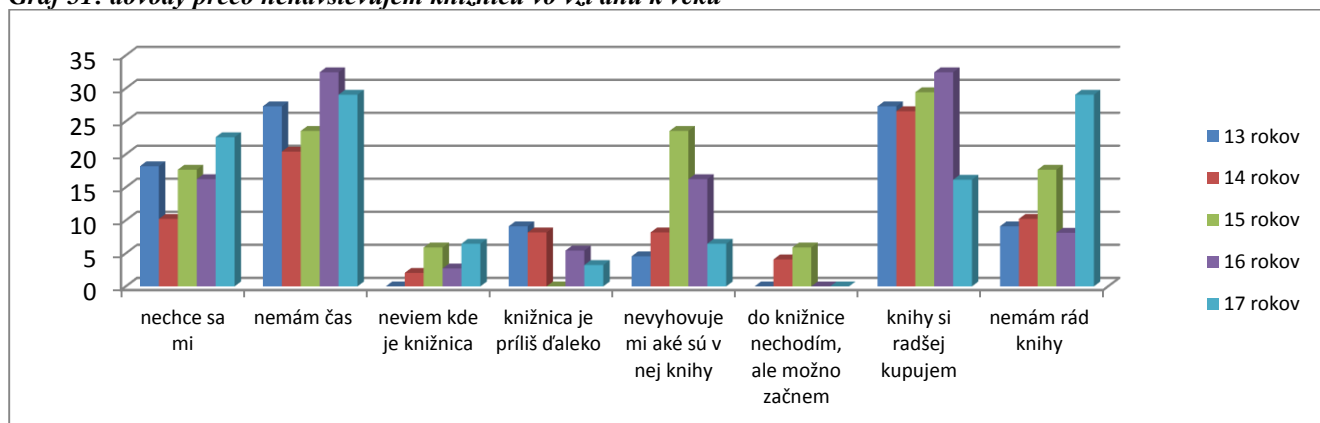
Zamerajme sa trochu viac na jednotlivé vekové skupiny a ich odpovede. Najčastejšie označenou odpoveďou naprieč všetkými vekovými skupinami bola možnosť *nemám čas* (od 20,40 % po 32,40 %) a možnosť *knihy si radšej kupujem* (od 16,10 % po 32,40 %). Necelá štvrtina 15 ročných respondentov uviedla, že im *nevyhovuje, aké sú v nej knihy*. Možnosť *do knižnice nechodím, ale možno začnem* označilo len veľmi nízke percento 14 ročných respondentov (4,00 % z danej vekovej skupiny) a 15 ročných respondentov (5,90 % z danej vekovej skupiny). Respondenti zvyšných vekových skupín teda ani neuvažujú o tom, že by knižnicu mohli začať navštevovať.

Podrobné výsledky sú uvedené v tabuľke 58 a graficky znázornené v grafe 51.

Tabuľka 58: dôvody prečo nenavštevujem knižnicu vo vzťahu k veku (% z počtu v danej vekovej skupine)

	Nechce sa mi	Nemám čas	Neviem kde je knižnica	Knižnica je príliš ďaleko	Nevyhovuje mi, aké sú v nej knihy	Do knižnice nechodím ale možno začnem	Knihy si radšej kupujem	Nemám rád knihy
13 rokov	18,18 %	27,27 %	0,00 %	9,09 %	4,55 %	0,00 %	27,27 %	9,09 %
14 rokov	10,20 %	20,41 %	2,04 %	8,16 %	8,16 %	4,08 %	26,53 %	10,20 %
15 rokov	17,65 %	23,53 %	5,88 %	0,00 %	23,53 %	5,88 %	29,41 %	17,65 %
16 rokov	16,22 %	32,43 %	2,70 %	5,41 %	16,22 %	0,00 %	32,43 %	8,11 %
17 rokov	22,58 %	29,03 %	6,45 %	3,23 %	6,45 %	0,00 %	16,13 %	29,03 %

Graf 51: dôvody prečo nenavštevujem knižnicu vo vzťahu k veku

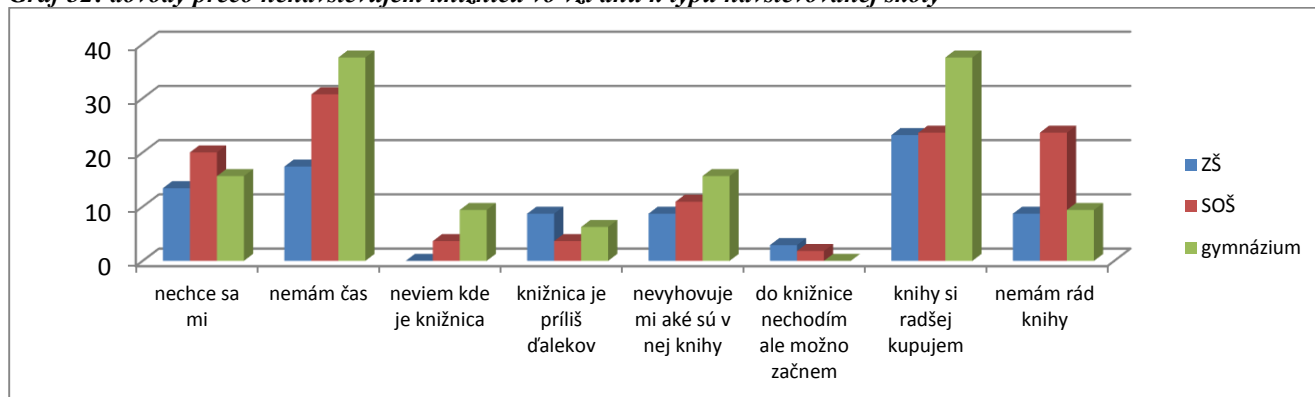

Podľa typu navštevovanej školy môžeme zhodnotiť výsledky nasledovne. Medzi žiakmi základných škôl je najčastejšie označeným dôvodom, prečo nenavštevujú knižnicu, možnosť *knihy si radšej kupujem* (23,19 % z počtu žiakov ZŠ). Druhým najčastejším dôvodom je *nedostatok času* (17,39 % z počtu žiakov ZŠ). *Nemám čas* je najčastejšie označenou možnosťou aj v prípade žiakov stredných odborných škôl (30,91 % z počtu žiakov SOŠ). Druhým najčastejším dôvodom v tejto skupine respondentov je dôvod *knihy si radšej kupujem* a možnosť *nemám rád knihy* (zhodne 23,64 % z počtu žiakov SOŠ). Pomerne vysoké percento gymnazistov si *knihy radšej kupuje* (37,50 % z počtu gymnazistov). Rovnaký počet gymnazistov zvolilo aj možnosť *nemám čas*. Gymnazisti sú jedinou skupinou, v ktorej žiadny respondent nezvažuje návštevu knižnice ani v budúcnosti, teda nebola označená možnosť *nechodím ale možno začnem*. Podrobné údaje sú uvedené v tabuľke 59 a graficky znázornené v grafe 52.

Tabuľka 59: dôvody prečo nenavštevujem knižnicu vo vzťahu k typu navštevovanej školy

	Základná škola	Stredná odborná škola	Gymnázium
	% z počtu žiakov ZŠ	% z počtu žiakov SOŠ	% z počtu gymnazistov
Nechce sa mi	13,04 %	20,00 %	15,63 %
Nemám čas	17,39 %	30,91 %	37,50 %
Neviem kde je knižnica	0 %	3,64 %	9,38 %
Knižnica je príliš ďaleko	8,70 %	3,64 %	6,25 %
Nevyhovuje mi aké sú v nej knihy	8,70 %	10,91 %	15,63 %
Nechodím ale možno začnem	2,90 %	1,82 %	0 %
Knihy si radšej kupujem	23,19 %	23,64 %	37,50 %
Nemám rád knihy	8,70 %	23,64 %	9,38 %

Graf 52: dôvody prečo nenavštevujem knižnicu vo vzťahu k typu navštevovanej školy

5 SOCIALIZÁCIA ČÍTANIA

Zodpovednosť za to, čo a ako čítajú mladí ľudia, nemajú len vzdelávacie inštitúcie a knižnice, ale aj rodina a širšia sociálna sieť. Čitateľské návyky sa budujú už od útleho detstva, preto najzásadnejší vplyv na rozvoj čitateľstva má práve rodina. V rodine, v ktorej sa číta málo alebo vôbec, absentuje pozitívny vzor, ktorý by podporoval rozvoj čitateľstva u jej najmladších členov. Pravidelné čítanie, v predškolskom veku predčítavanie, podporuje zdravý intelektuálny a emocionálny vývin detí, rozširuje ich slovnú zásobu a teda aj spôsob ich vyjadrovania. Má zásadný vplyv na rozvoj ich fantázie a budovanie kreativity. Podľa L. Hrdinákovej je čítanie podmienené sociálnym učením. Ak dieťa nevidí vo svojom okolí, že čítanie je potrebné, nevidí čítať svojich rodičov, rovesníkov, tiež nemá dôvod čítať. Je potrebné, aby si dieťa v sebe potrebu čítania vybudovalo od útleho detstva ako nevyhnutnú aktivitu.⁵ Významným faktorom takéhoto vnímania knihy je aj to, či sa v domácom prostredí knihy nachádzajú ako bežná súčasť domácnosti, a či je pre našich respondentov prirodzené dostať knihu ako darček alebo pozornosť od ľudí zo svojho najbližšieho sociálneho prostredia (od rodičov a kamarátov).

Táto skupina otázok nášho výskumu sa zhodovala s otázkami výskumu z roku 2012, preto bolo možné čiastočne porovnať výsledky a zhodnotiť trend vývoja s odstupom 5 rokov.

5.1 KNIHY Z RODINNÉHO PROSTREDIA

(OTÁZKA Č. 24: DOSTÁVAŠ OD RODIČOV ALEBO PRÍBUZNÝCH KNIHY?)

Odpovede naznačujú, že v rodinách našich respondentov je najbežnejšie dostávať knihy *len zriedkavo*. Túto možnosť označilo až 49,36 % z celkového počtu respondentov, pričom rozdiely medzi dievčatami a chlapcami sú len minimálne. Možnosť *áno, často* označilo 29,49 % z celkového počtu respondentov a možnosť *nie, nikdy* 19,87 % z celkového počtu respondentov. Pri týchto dvoch odpovediach však už vidíme zásadný rozdiel vo vzťahu k pohlaviu respondentov. Dievčatá vo väčšej miere knihy od rodičov alebo príbuzných dostávajú *často* (43,06 % z počtu dievčat), možnosť *nie, nikdy* označilo len malé percento dievčat (4,17 % z počtu dievčat). U chlapcov je tento pomer presne opačný. Možnosť *áno, často* označilo 15,48 % z počtu chlapcov, možnosť *nie, nikdy* označila až jedna tretina respondentov (33,33 % z počtu chlapcov). Ako môžeme vidieť, v chlapčenskej základni respondentov je nielen evidentný nezáujem o knihy (viď výsledky v predošlých otázkach), ale aj podnety na čítanie prostredníctvom daru kníh, sú v ich primárnom sociálnom prostredí obmedzenejšie než u dievčat.

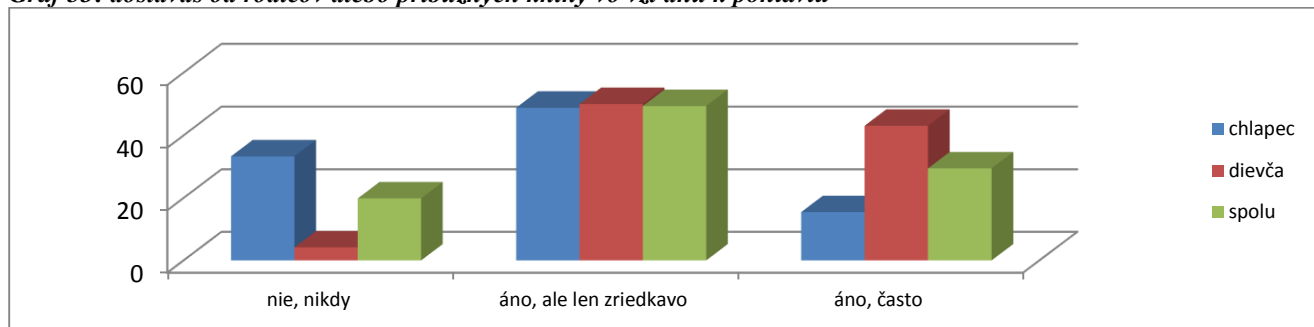
Podrobné údaje sú uvedené v tabuľke 60 a graficky znázornené v grafe 53.

Tabuľka 60: dostávaš od rodičov alebo príbuzných knihy vo vzťahu k pohlaviu

	Dievča	Chlapec	Spolu
	% z počtu dievčat	% z počtu chlapcov	% z celkového počtu
Nie, nikdy	4,17 %	33,33 %	19,87 %
Áno, ale len zriedkavo	50,00 %	48,81 %	49,36 %
Áno, často	43,06 %	15,48 %	29,49 %

⁵ Gránska, Z.: *Ludmila Hrdináková o psychológii čítania.: Čítanie rozvíja mozog dieťaťa jedinečným spôsobom. Zverejnené na <https://eduworld.sk/cd/zuzana-granska/4508/ludmila-hrdinakova-o-psychologii-citania-detom> [2.1.2019].*

Graf 53: dostávaš od rodičov alebo príbuzných knihy vo vzťahu k pohlaviu

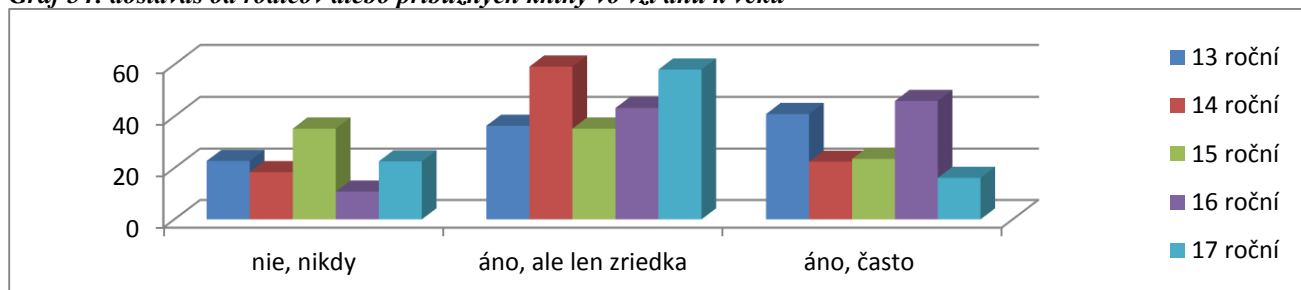

Z hľadiska vekových kategórií sme zistili, že najčastejšie dostávajú knihy 16 roční respondenti (45,95 % z počtu v danej vekovej skupine) a 13 roční respondenti (40,91 % z počtu v danej vekovej skupine). Najnižšie percento bolo dosiahnuté v skupine 17 ročných respondentov (16,13 % z počtu v danej vekovej skupine), v tejto skupine respondentov však bolo dosiahnuté skoro najvyššie percento tých, ktorí dostávajú knihy zriedka (58,06 % z počtu v danej vekovej skupine). Veľmi podobné hodnoty boli pri tejto možnosti dosiahnuté aj v skupine 14 ročných respondentov (59,18 % z počtu v danej vekovej skupine). Pri možnosti odpovede *nie, nikdy* boli získané najvyššie hodnoty v skupine 15 ročných respondentov (35,29 % z počtu v danej vekovej skupine). Vo zvyšných vekových skupinách sa percento respondentov, ktorí nikdy knihy od rodičov ani príbuzných nedostávajú, pohybuje od 10,81 % z počtu 16 ročných respondentov až po 22,73 % z počtu 13 ročných respondentov. Podrobné výsledky sú uvedené v tabuľke 61 a graficky znázornené v grafe 54.

Tabuľka 61: dostávaš od rodičov alebo príbuzných knihy vo vzťahu k veku

	Nie, nikdy	Áno, ale len zriedka	Áno, často
	% z počtu v danej vekovej skupine	% z počtu v danej vekovej skupine	% z celkového počtu
13 rokov	22,73 %	36,36 %	40,91 %
14 rokov	18,37 %	59,18 %	22,45 %
15 rokov	35,29 %	35,29 %	23,53 %
16 rokov	10,81 %	43,24 %	45,95 %
17 rokov	22,58 %	58,06 %	16,13 %

Graf 54: dostávaš od rodičov alebo príbuzných knihy vo vzťahu k veku

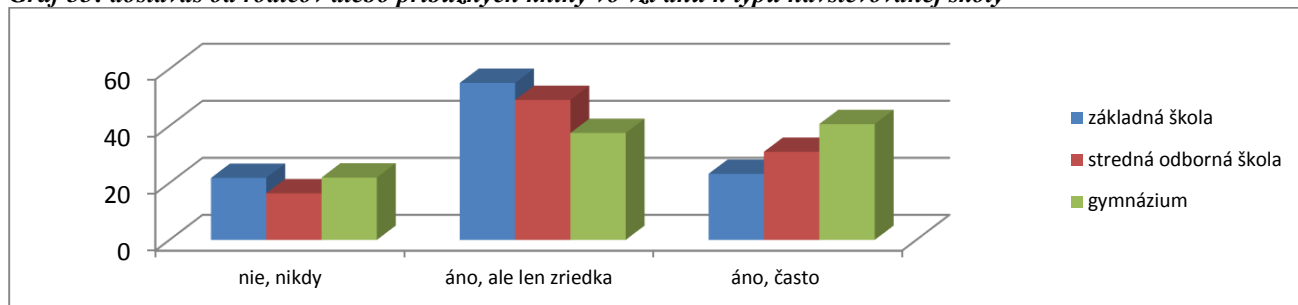

Výsledky vo vzťahu k typu navštevovanej školy naznačujú, že najčastejšie dostávajú knihy od svojich rodičov, alebo príbuzných, žiaci gymnázií (40,63 % z počtu žiakov gymnázií), najmenej žiaci základných škôl (23,19 % z počtu žiakov ZŠ). Pomerne vysoké hodnoty boli namerané pri odpovedi *áno, ale len zriedka* (od 37,50 % gymnazistov po 55,07 % žiakov základných škôl). Možnosť *nie, nikdy* zvolili približne na rovnakej úrovni žiaci základných škôl (21,74 % z počtu žiakov ZŠ) a gymnázií (21,88 % z počtu žiakov gymnázií). Túto odpoveď najmenej často označili žiaci stredných odborných škôl (16,36 % z počtu žiakov SOŠ). Podrobné výsledky sú uvedené v tabuľke 62 a graficky znázornené v grafe 55.

Tabuľka 62: dostávaš od rodičov alebo príbuzných knihy vo vzťahu k typu navštevovanej školy

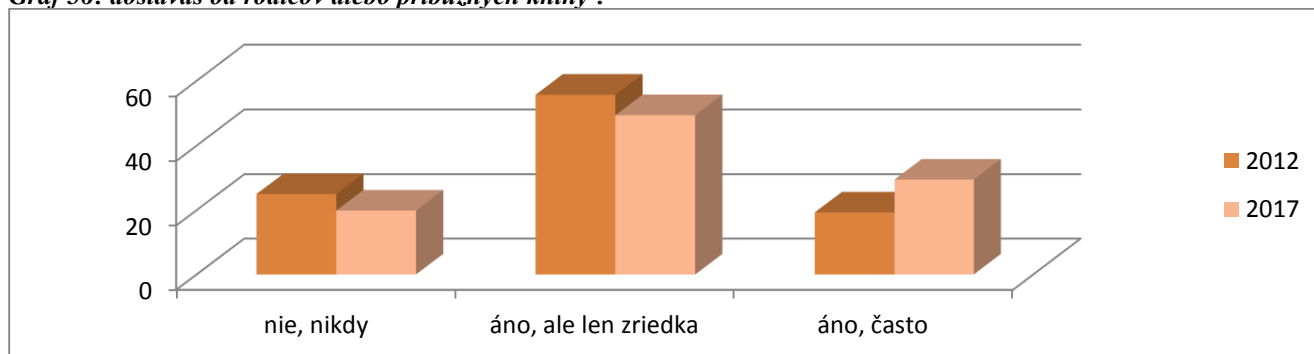
	Základná škola	Stredná odborná škola	Gymnázium
	% z počtu žiakov ZŠ	% z počtu žiakov SOŠ	% z počtu žiakov gymnázií
Nie, nikdy	21,74 %	16,36 %	21,88 %
Áno, ale len zriedkavo	55,07 %	49,09 %	37,50 %
Áno, často	23,19 %	30,91 %	40,63 %

Graf 55: dostávaš od rodičov alebo príbuzných knihy vo vzťahu k typu navštevovanej školy

Pri porovnaní získaných údajov s výsledkami predchádzajúceho výskumu vidíme v tejto otázke mierne optimistický trend vývoja. Kým v predchádzajúcom výskume z roku 2012 uviedlo, že knihy od rodičov a príbuzných dostáva často 19,3 % z celkového počtu respondentov, v predkladanom výskume je to až 29,49 % z celkového počtu respondentov. Nárast počtu odpovedí pri tejto možnosti zodpovedá poklesu hodnot aktuálneho výskumu v ďalších dvoch možnostiach. Odpoveď *áno, ale len zriedka* označilo v roku 2012 spolu 55,70 % z celkového počtu respondentov. Vo výskume z roku 2017 klesla táto hodnota na 49,36 % z celkového počtu respondentov. Podobne je to aj pri odpovedi *nie, nikdy*, ktorú vo výskume v roku 2012 označila štvrtina respondentov (25,00 % z celkového počtu), v roku 2017 poklesla táto hodnota na 19,87 % z celkového počtu respondentov (graf 56).

Graf 56: dostávaš od rodičov alebo príbuzných knihy ?

5.2 KNIHY OD ROVESNÍKOV

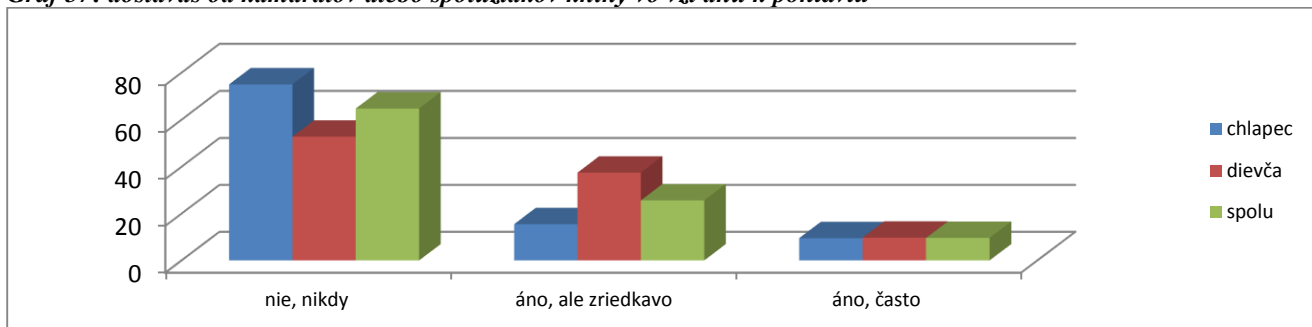
(OTÁZKA Č. 25: DOSTÁVAŠ OD KAMARÁTOV ALEBO SPOLUŽIAKOV KNIHY?)

Naším respondentom sme položili rovnakú otázku ako v predchádzajúcom prípade, zamerali sa však na inú dôležitú sociálnu skupinu, a to na kamarátov a spolužiakov. Podľa výsledkov uvedených v tabuľke 63 a graficky znázornených v grafe 57, je dostávať knihy od kamarátov a spolužiakov pre našich respondentov pomerne vzácnu záležitosťou. Odpoveď *áno, často* zvolilo v tomto prípade len 9,62 % z celkového počtu respondentov. Zásadné rozdiely vo vzťahu k pohlaviu v tomto prípade nie sú. Menší posun z pohľadu pohlavia vidíme v nasledujúcich dvoch odpovediach. Možnosť *áno, ale len zriedka* zvolila približne štvrtina respondentov (25,64 % z celkového počtu), pričom častejšie túto možnosť označili dievčatá (37,50 % z počtu dievčat) ako chlapci (15,48 % z počtu chlapcov). Možnosť *nie, nikdy* označilo až 64,74 % respondentov z celkového počtu, pričom v prípade dievčat ide o približne polovicu z nich (52,78 % z počtu dievčat), v prípade chlapcov až tri štvrtiny respondentov (75,00 % z počtu chlapcov). Podrobné výsledky sú uvedené v tabuľke 63 a graficky znázornené v grafe 57.

Tabuľka 63: dostávaš od kamarátov alebo spolužiakov knihy vo vzťahu k pohlaviu

	Dievča	Chlapec	Spolu
	% z počtu dievčat	% z počtu chlapcov	% z celkového počtu
Nie, nikdy	52,78 %	75,00 %	64,74 %
Áno, ale len zriedkavo	37,50 %	15,48 %	25,64 %
Áno, často	9,72 %	9,52 %	9,62 %

Graf 57: dostávaš od kamarátov alebo spolužiakov knihy vo vzťahu k pohlaviu

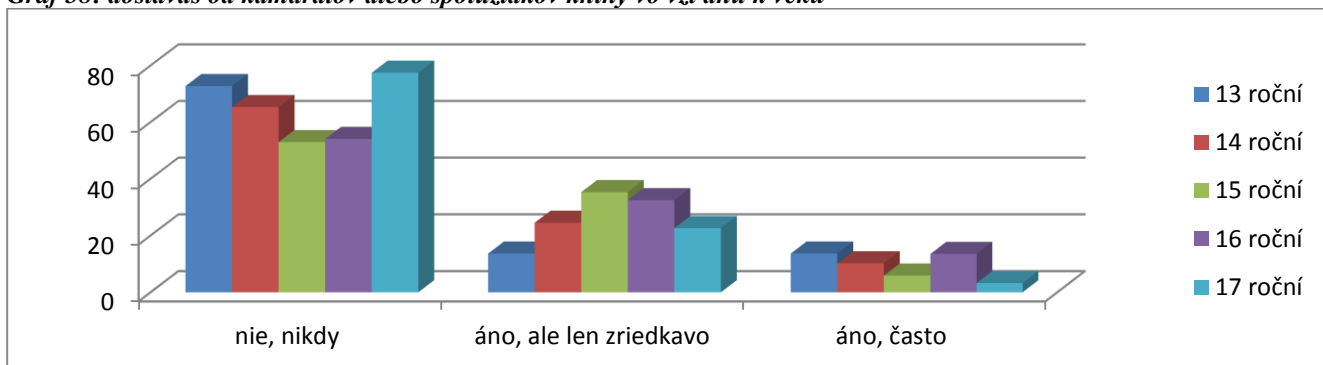

Pri hodnotení výsledkov vo vzťahu k veku našich respondentov môžeme skonštatovať, že odpoveď *áno, často* zvolili v najväčšom počte 13 roční respondenti (13,64 % z danej vekovej skupiny) a 16 roční respondenti (13,51 % z danej vekovej skupiny). Najmenej preferovaná bola táto odpoveď v skupine 15 ročných respondentov (5,88 % z danej vekovej skupiny). Druhú hraničnú odpoveď *nie, nikdy* zvolili najčastejšie 17 roční respondenti (77,42 % z danej vekovej skupiny) a 13 roční respondenti (72,73 % z danej vekovej skupiny). Vo všetkých vekových skupinách označilo túto odpoveď viacej ako polovica respondentov v každej vekovej skupine. Podrobné výsledky sú uvedené v tabuľke 64 a graficky znázornené v grafe 58.

Tabuľka 64: dostávaš od kamarátov alebo spolužiakov knihy vo vzťahu k veku

	Nie, nikdy	Áno, ale len zriedka	Áno, často
	% z danej vekovej skupiny	% z danej vekovej skupiny	% z danej vekovej skupiny
13 rokov	72,73 %	13,64 %	13,64 %
14 rokov	65,31 %	24,49 %	10,20 %
15 rokov	52,94 %	35,29 %	5,88 %
16 rokov	54,05 %	32,43 %	13,51 %
17 rokov	77,42 %	22,58 %	3,23 %

Graf 58: dostávaš od kamarátov alebo spolužiakov knihy vo vzťahu k veku

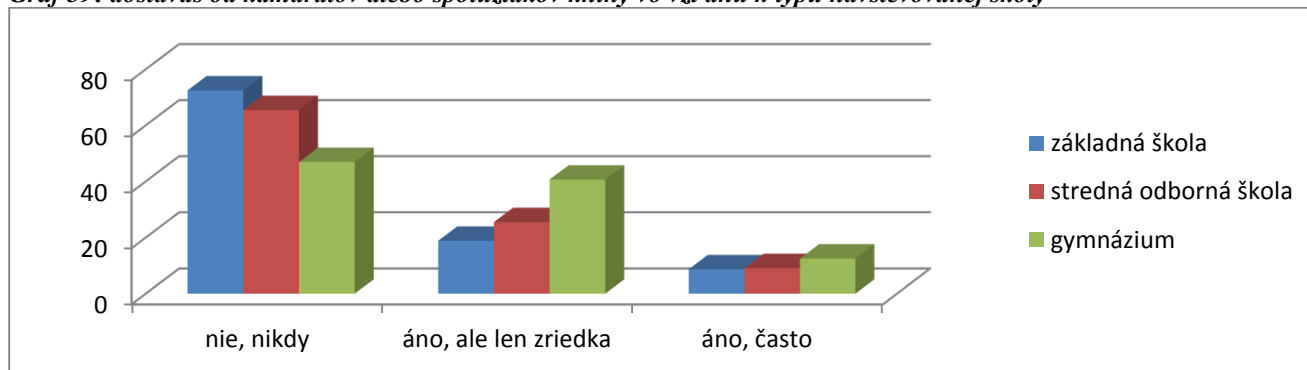

V rámci hodnotenia získaných výsledkov podľa typu navštevovanej školy vidíme, že možnosť *áno, často* je vo všetkých troch typoch škôl veľmi podobná, pohybuje sa na veľmi nízkej úrovni od 8,70 % v prípade žiakov základných škôl po 12,50 % v prípade žiakov gymnázií. O niečo lepšia situácia je pri odpovedi *áno, ale len zriedka* v prípade žiakov gymnázií, z ktorých túto možnosť označilo 40,62 % z počtu žiakov gymnázií. Viac ako polovica respondentov základných škôl (72,46 % z počtu žiakov ZŠ) a stredných odborných škôl (65,45 % z počtu žiakov SOŠ) označilo odpoveď *nie, nikdy*. Podrobné údaje sú uvedené v tabuľke 65 a graficky znázornené v grafe 59.

Tabuľka 65: dostávaš od kamarátov alebo spolužiakov knihy vo vzťahu k typu navštevovanej školy

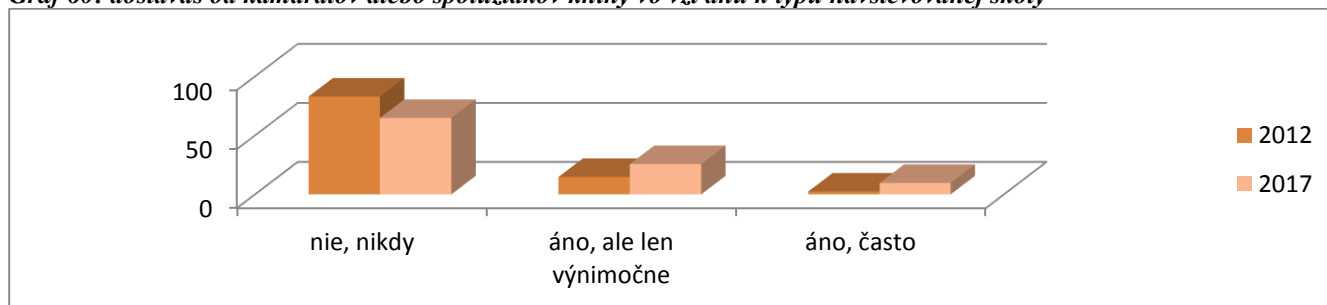
	Základná škola	Stredná odborná škola	Gymnázium
	% z počtu žiakov ZŠ	% z počtu žiakov SOŠ	% z počtu gymnazistov
Nie, nikdy	72,46 %	65,45 %	46,88 %
Len zriedkavo	18,84 %	25,46 %	40,62 %
Áno, často	8,70 %	9,09 %	12,50 %

Graf 59: dostávaš od kamarátov alebo spolužiakov knihy vo vzťahu k typu navštevovanej školy

Aj v prípade otázky, či dostávajú naši respondenti knihy od kamarátov, alebo spolužiakov prišlo v porovnaní s výskumom v roku 2012 k mierne optimistickému posunu. Kým v roku 2012 zvolilo možnosť *áno, často* len 2,40 % z celkového počtu respondentov, vo výskume v roku 2017 sa táto hodnota posunula na 9,62 % z celkového počtu respondentov. Nárast bol zaznamenaný aj v prípade odpovede *áno, ale len výnimočne*. V roku 2012 túto možnosť označilo 14,70 % z celkového počtu respondentov, vo výskume v roku 2017 to bolo štvrtina respondentov (25,64 % z celkového počtu). Potešujúce je, že pokles v aktuálnom výskume bol vykázaný len v prípade možnosti *nie, nikdy*. V predchádzajúcom výskume túto možnosť zvolilo 82,90 % z celkového počtu respondentov, v aktuálnom výskume táto hodnota klesla na 64,74 % z celkového počtu respondentov (graf 60).

Graf 60: dostávaš od kamarátov alebo spolužiakov knihy vo vzťahu k typu navštevovanej školy

5.3 ČITATELSKÉ POČIATKY V RODINE

(OTÁZKA Č. 26: KTO TI V DETSTVE ČÍTAL KNIHY?)

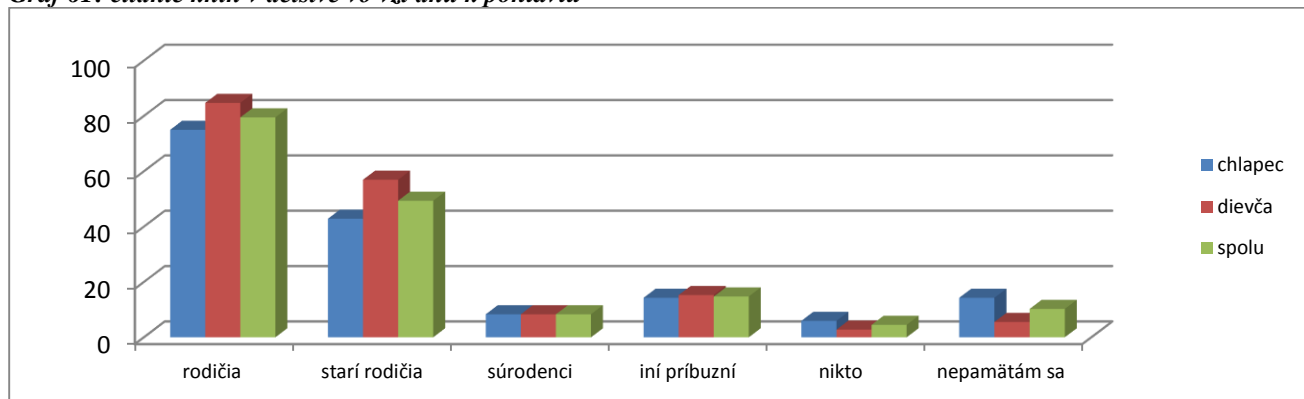
V závere nášho výskumu sme sa zamerali na pozadie vzniku potenciálneho vzťahu respondenta ku knihám. Účastníkom nášho výskumu, sme položili otázku, kto im v detstve čítal. Respondenti mohli označiť viac odpovedí.

Naši respondenti najčastejšie uviedli, že im v detstve knihy čítali *rodičia*. Tento fakt uvádzalo 79,49 % respondentov z celkového počtu. Častejšie túto odpoveď označili dievčatá (84,72 % z počtu dievčat) v prípade chlapcov je početnosť o niečo nižšia (75,00 % z počtu chlapcov). Druhou najčastejšou odpoveďou boli *starí rodičia*. Z celkového počtu respondentov uviedla túto odpoveď skoro polovica z nich (49,36 % z celkového počtu). Aj v tomto prípade je počet dievčat vyšší (56,94 % z počtu dievčat) ako v prípade chlapcov (42,86 % z počtu chlapcov). Treťou najčastejšie označenou odpoveďou bola možnosť *iní príbuzní* (14,74 % z celkového počtu), pričom rozdiel v početnosti odpovedí dievčat a chlapcov je len minimálny. Podrobné údaje sú uvedené v tabuľke 66 a graficky znázornené v grafe 61.

Tabuľka 66: čítanie kníh v detstve vo vzťahu k pohlaviu

	Dievčatá	Chlapci	Spolu
	% z počtu dievčat	% z počtu chlapcov	% z celkového počtu
Rodičia	84,72 %	75,00 %	79,49 %
Starí rodičia	56,94 %	42,86 %	49,36 %
Súrodenci	8,33 %	8,33 %	8,33 %
Iní príbuzní	15,28 %	14,29 %	14,74 %
Nikto	2,78 %	5,95 %	4,49 %
Nepamätám sa	5,56 %	14,29 %	10,26 %

Graf 61: čítanie kníh v detstve vo vzťahu k pohlaviu

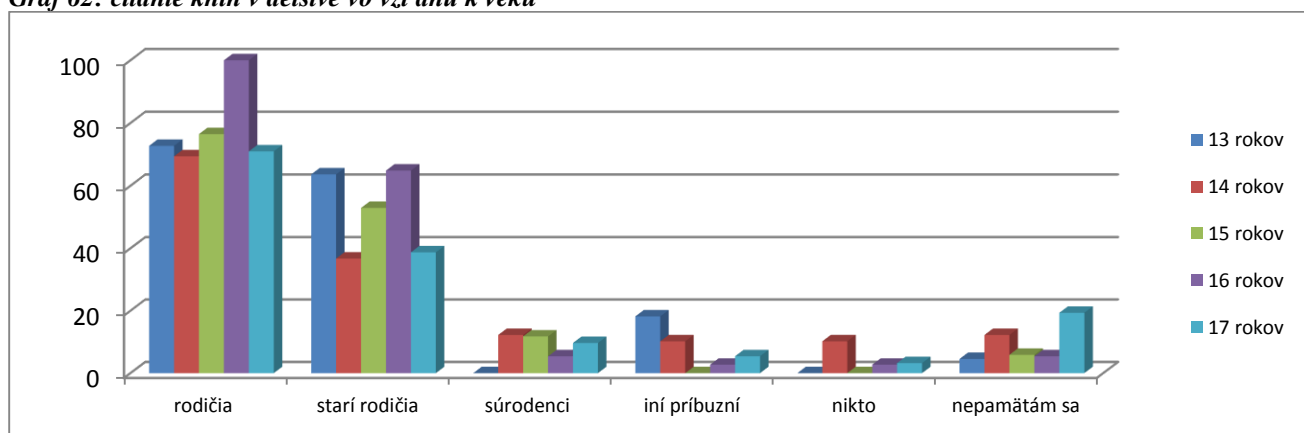

Aj z vekového hľadiska sú naprieč všetkými vekovými skupinami najpreferovanejšie odpovede *rodičia* a *starí rodičia*. Hodnoty sa pohybujú od 69,39 % z vekovej skupiny 14 ročných respondentov až po 100 % z vekovej skupiny 16 ročných respondentov v prípade odpovede *rodičia* a od 36,73 % z vekovej skupiny 14 ročných respondentov po 64,86 % z vekovej skupiny 16 ročných respondentov v prípade odpovede *starí rodičia*. Odpoveď *nikto* nezvolil ani jeden 13 a 15 ročný respondent. Podrobné údaje sú uvedené v tabuľke 67 a graficky znázornené v grafe 62.

Tabuľka 67: čítanie kníh v detstve vo vzťahu k veku (% z počtu v danej vekovej skupine)

	Rodičia	Starí rodičia	Súrodenci	Iní príbuzní	Nikto	Nepamätám sa
13 rokov	72,73 %	63,64 %	0 %	18,18 %	0 %	4,55 %
14 rokov	69,39 %	36,73 %	12,24 %	10,20 %	10,20 %	12,24 %
15 rokov	76,47 %	52,94 %	11,76 %	35,29 %	0 %	5,88 %
16 rokov	100 %	64,86 %	5,41 %	10,81 %	2,70 %	5,41 %
17 rokov	70,97 %	38,71 %	9,68 %	12,90 %	3,23 %	19,35 %

Graf 62: čítanie kníh v detstve vo vzťahu k veku

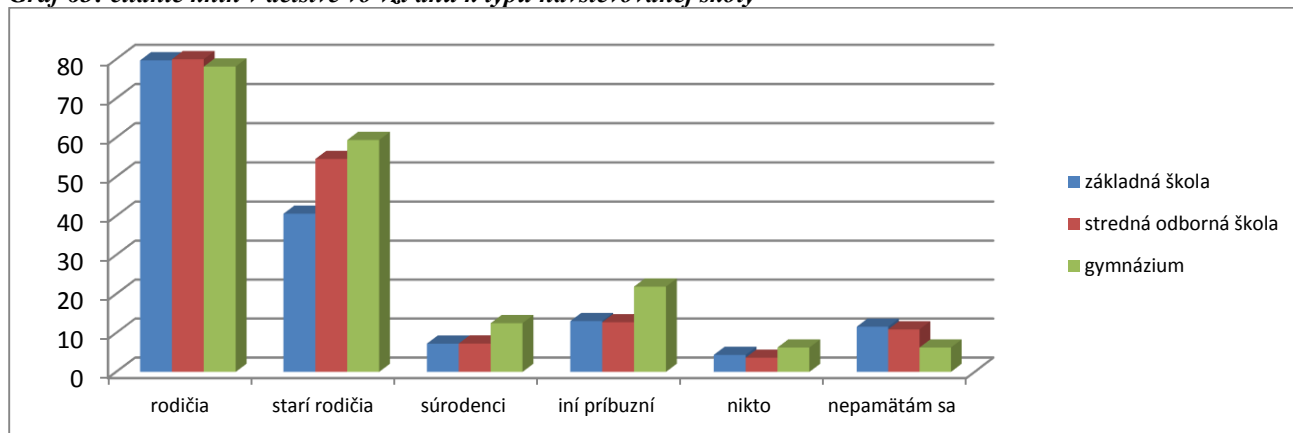

Obdobné výsledky ako pri kategorizácii podľa veku vidíme aj pri kategorizácii podľa typu navštevovanej školy. Tak žiaci základných škôl ako aj žiaci stredných odborných škôl a gymnázií najčastejšie uvádzali, že im v detstve čítali *rodičia* a hneď po nich *starí rodičia*. Odpoveď *nikto* označilo 6,25 % respondentov z počtu žiakov gymnázií, 10,91 % respondentov z počtu žiakov stredných odborných škôl a až 11,59 % respondentov z počtu žiakov základných škôl. Podrobné údaje sú uvedené v tabuľke 68 a graficky znázornené v grafe 63.

Tabuľka 68: čítanie kníh v detstve vo vzťahu k typu navštevovanej školy

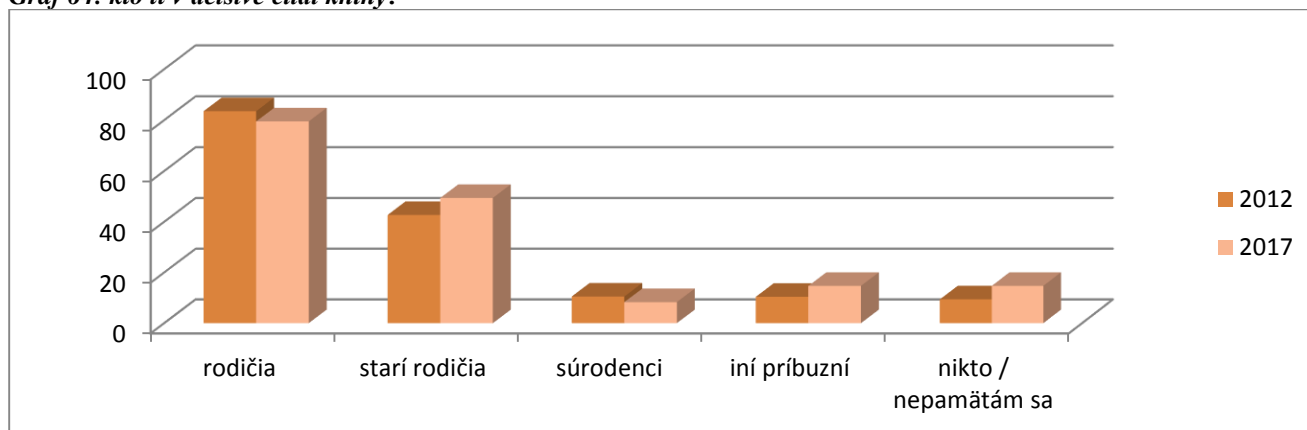
	Základná škola % z počtu žiakov ZŠ	Stredná odborná škola % z počtu žiakov SOŠ	Gymnázium % z počtu gymnazistov
Rodičia	79,71 %	80,00 %	78,13 %
Starí rodičia	40,58 %	54,55 %	59,38 %
Súrodenci	7,25 %	7,27 %	12,50 %
Iní príbuzní	13,04 %	12,73 %	21,88 %
Nikto	4,35 %	3,64 %	6,25 %
Nepamätám sa	11,59 %	10,91 %	6,25 %

Graf 63: čítanie kníh v detstve vo vzťahu k typu navštevovanej školy

Pri porovnaní so získanými výsledkami z roku 2012, môžeme konštatovať, že *rodičia* a *starí rodičia* tvoria pre našich respondentov dlhodobo nosné piliere v ich čitateľských počiatkoch. V prípade odpovede *rodičia* sme síce zaznamenali menší pokles, ale stále sú najčastejšou odpoveďou na zadanú otázku. Kým v roku 2012 zvolilo túto možnosť 83,05 % z celkového počtu respondentov, v roku 2017 to bolo 79,50 % z celkového počtu respondentov. Naopak, odpoveď *starí rodičia* je vyššia v aktuálnom výskume. V roku 2012 zvolilo túto odpoveď 42,70 % respondentov, v roku 2017 táto hodnota predstavuje už 49,40 % z celkového počtu respondentov. Nárast oproti predchádzajúcemu výskumu je aj v odpovedi *iní príbuzní* (10,40 % v roku 2012 a 14,70 % v roku 2017). Nárast bol bohužiaľ v našom výskume zaznamenaný aj pri odpovedi *nikto / nepamätám sa*, a to z 9,40 % v roku 2012 na 14,70 % v roku 2017 (graf 64).

Graf 64: kto ti v detstve čítal knihy?

6 ZHRNUTIE NAJDÔLEŽITEJŠÍCH VÝSLEDKOV VÝSKUMU

Výskum v TTSK sa uskutočnil v troch základných školách, z toho v jednej s vyučovacím jazykom maďarským, dvoch stredných odborných školách, z toho v jednej s vyučovacím jazykom maďarským a v jednom gymnáziu. Celkový počet respondentov bol 156 žiakov (46,15 % dievčat, 53,85 % chlapcov z celkového počtu respondentov). Vo výskume sme sa zamerali na kontextové faktory rozvoja čitateľstva a socializácie čítania. Výskum sme rozčlenili do štyroch tematických okruhov a to na: informačné zdroje, čítanie, návšteva knižníc a socializácií čítania.

- Naši respondenti dostávajú v škole zadania, na vypracovanie ktorých musia získať informácie aj z iných zdrojov, ako z učebníc. Frekvencia zadávania tohto typu úloh sa zvyšuje s vekom, okrem 13 ročných respondentov označila časové frekvencie raz za týždeň, viackrát za týždeň a viackrát za mesiac viac ako polovica 14 a viac ročných respondentov. Časové frekvencie sú vyššie u dievčat, z čoho sa dá vyvodiť, že zhodnotenie zadania v naviazanosti na potrebu vyhľadávania iných zdrojov informácií, je u oboch pohlaví rozdielna.
- Primárnym zdrojom na vyhľadávanie informácií je internet, v prípade 16 a 17 ročných respondentov dosiahla táto hodnota 100 %. Druhým najvyužívanejším zdrojom je najužšie sociálne prostredie (rodičia, súrodenci). Knihy sú pri voľbe zdroja informácií až na treťom mieste, využíva ich len štvrtina respondentov. Časopisy sú využívané len minimálne, hodnota dosiahla len 3,85 %.
- Extenzívne čítanie (čítanie rozsiahlejších textov) v online priestore uprednostňujú naši respondenti skôr počas víkendu ako počas školských dní. Počas školského dňa nečíta tento typ textov viac ako 20 % našich respondentov, počas víkendu viac ako 16 %. Z pohľadu pohlavia, veku aj typu navštevovanej školy sú najfrekventovanejšie časové intervaly štvrt' hodinu až 1 hodinu.
- Čítanie kníh (bez ohľadu na nosič) je častejšie počas víkendu ako počas školských dní. Chlapci čítajú knihy menej ako dievčatá a v nižších časových frekvenciách. V prípade oboch pohlaví sa počas víkendu znížil počet „nečitateľov“ kníh. Počas víkendu je teda evidentný záujem o čítanie kníh najmä vo vyšších časových intervaloch. Najvyššie hodnoty boli dosiahnuté v prípade gymnazistov, z ktorých počas víkendu číta knihy viac ako 40 %.
- Čítanie e-kníh nie je medzi mladými ľuďmi až také populárne, ako sme očakávali. E-knihy číta len necelá tretina respondentov, možnosť e-knihy nečítať označilo viac ako 61 % respondentov.
- O čítanie blogov, fanfiction, článkov v elektronických médiách a odporúčanej literatúry v online priestore nie je medzi našimi respondentami veľký záujem. Najvyššie hodnoty boli dosiahnuté len v prípade webstránok o téme, ktorá našich respondentov zaujíma a v prípade rozsiahlejších príspevkov na sociálnych sieťach. V tomto prípade boli dosiahnuté vyššie hodnoty v časových pásmach denne (50 % respondentov) a viackrát za týždeň (53,21 %). Vyššie časové intervaly označili viac dievčatá ako chlapci.
- O písanie rozsiahlych textov na sociálnych sieťach nemajú naši respondenti záujem. Možnosť nikdy v prípade písania príspevkov na webstránky, ktorá ma zaujíma zvolilo viac ako 53 % respondentov, v prípade ostatných možností dosiahla hodnota vyjadrujúca negatívny postoj viac ako 62 % respondentov. Výnimkou sú len rozsiahle príspevky na sociálnych sieťach, ktoré neuverejšuje viac ako 40 % respondentov.
- Beletriu číta tretina respondentov, výraznejšie dievčatá (viac ako 50 %), chlapci dosiahli hodnotu nižšiu ako 20 %. Možnosť výnimočne zvolila asi štvrtina respondentov, opäť výraznejšie dievčatá. Beletriu číta alebo číta výnimočne skoro 85 % z počtu dievčat, možnosť nečíta označilo len 15 % z nich. V prípade chlapcov je situácia opačná. Beletriu číta alebo číta výnimočne len necelých 40 % z počtu chlapcov, tých ktorí beletriu nečítajú je viac ako 60 %. Najviac čitateľov beletrie je medzi gymnazistami, najmenej medzi žiakmi stredných odborných škôl.
- Naši respondenti preferujú pri výbere beletristických diel žáner, druhou najčastejšou odpoveďou bola možnosť podľa odporúčaní priateľov, spolužiakov, treťou najčastejšou možnosťou je výber podľa autora. Literárna výchova v škole alebo odporúčanie pedagóga sú v odpovediach zastúpené v najmenšom počte.
- Školské knižnice navštevuje len necelých 15 % respondentov, pomerne vysoký podiel respondentov uviedlo, že do školskej knižnice chodili, ale už nechodia (30 %). Jednoznačne najväčší počet respondentov (43 %) do školskej knižnice nikdy nechodilo. Najčastejšie využívanou službou sú absenčné výpožičné

služby (65,22 % z počtu respondentov ktorí navštevujú školské knižnice), o prezenčné služby je veľmi nízky záujem.

- Verejné knižnice navštevuje len štvrtina respondentov. Z výsledkov je zrejmé, že mládež navštevovala knižnicu v mladšom veku (40,39 % respondentov do verejnej knižnice chodilo, ale už nechodí). Najčastejšími návštevníkmi sú 13 roční žiaci a žiaci ZŠ. Najpreferovanejšia je mesačná periodicita návštev (42,11 % respondentov), pričom mesačnú návštevu uprednostňujú najmä chlapci (64,29 % z počtu chlapcov, ktorí verejnú knižnicu navštevujú).
- Najčastejšie využívanou službou vo verejných knižniciach sú absenčné výpožičné služby. Sprístupnenie internetu pre verejnosť je pre verejné knižnice už samozrejmosťou, no paradoxne sa preukazuje ako jedna z najmenej využívaných služieb u mladých. Ani jeden respondent neuviedol, že by využíval v knižnici internet.
- V čitateľských počiatkoch našich respondentov zohrali primárnu úlohu rodičia a starí rodičia. Až 79,49 % respondentov, uviedlo rodičov a starých rodičov, že im v detstve čítali knihy.
- Knihy v rodine dostávajú naši respondenti len zriedkavo a to najčastejšie gymnazisti (40,62 % z počtu respondentov gymnázií).
- Dostávať knihy od kamarátov alebo spolužiakov je v prípade mladých čitateľov pomerne vzácnym javom.

ZÁVER

Čítanie je nevyhnutným nástrojom na rozširovanie čitateľskej gramotnosti jedinca. Pri čitateľskej gramotnosti sa kladie dôraz na funkčný charakter samotného čítania za účelom efektívneho spracovania prečítaných informácií. Slovenskí žiaci základných škôl dlhodobo v medzinárodných meraniach PISA nedosahujú Európsky priemer. Od roku 2001 sa tieto merania cyklicky opakujú každých päť rokov a medzi jednotlivými meraniami evidujeme nárast, no i tak sa slovenskí žiaci nedopracovali k Európskemu priemeru.

Predložený výskum čitateľstva mládeže skúmal kontextové faktory vplývajúce na rozvoj čitateľstva. Predpokladáme, že výsledky tohto výskumu nám pomôžu zamerať sa na kľúčové aspekty, ktorými by sme mohli rozvíjať čitateľské kompetencie a čitateľskú gramotnosť u detí. Interpretácia výsledkov v tejto publikácii poukazuje na mierne zvýšený nárast záujmu o čítanie u oboch pohlaví v porovnaní s predošlými výskumami. Vo všeobecnosti však stále platí, že o čítanie majú záujem najmä dievčatá. Je evidentné, že existencia nových médií zásadne ovplyvnila vzťah mladej generácie k čítaniu a zmenila jej postoje týkajúce sa významu čítania pri ich ďalšom osobnostnom a profesionálnom raste ako jednotlivca. Nezáujem mladých ľudí o tradičné nosiče informácií (knihy) a zmena orientácie na elektronické prostredie, však nepriniesla očakávaný efekt v kvalite ani kvantite čítania. Výskum preukázal, že internetové prostredie je pre mládež číslom jeden v napĺňaní ich informačných potrieb. Trend napĺňania informačných požiadaviek, či už k plneniu zadaní do školy alebo z voľnočasovej motivácie neustále narastá. Prispieva k tomu aj fakt, že v súčasnosti disponuje internetom väčšina domácností. Teší nás, že v prípade mnohých mladých ľudí ešte stále pretrváva záujem o knižnice ako inštitúcie, ktoré dokážu naplňovať ich informačné potreby, no počet týchto mladých z roka na rok klesá. Budúcnosť knižníc preto vidíme v ďalšom plnení ich základného poslania vo vzťahu k verejnosti a poskytovaní kvalitných služieb podporujúcich poznanie, vzdelávanie a kultúru čo najširšiemu okruhu používateľov v inovovanej podobe, ktorá bude postavená na ich tradičných funkciách. Samozrejme, tieto funkcie treba prispôbovať zmeneným podmienkam 21. storočia, aby knižnično-informačné služby v konkurencii iných informačných platforiem obstáli. Ich základným atribútom by mala byť pridaná hodnota v podobe kvality, ktorú používatelia nemôžu nájsť inde. A to všetko nielen v budovách knižníc, ale aj vo virtuálnom prostredí, ktorý sa stal pre mladých primárnym zdrojom hľadania informácií. Posun časti činnosti knižníc do virtuálneho sveta musí byť sprevádzaný zvyšovaním kvality a tiež rozsahu poskytovaných služieb. Tie musia vychádzať z potrieb a očakávaní používateľov.

V rokoch 2007 – 2013 prišlo k razantnému zníženiu počtu knižníc takmer o 48 %. Jedným z dôvodov postupného znižovania počtu fungujúcich verejných knižníc je aj meniace sa prostredie, ktoré charakterizuje razantný nástup moderných informačných a komunikačných technológií a nástupu nových typov knižnično-informačných služieb založených práve na využívaní moderných technológií. Je preto prirodzené, že knižnice musia na tento vývoj reagovať a prispôbovať sa novým podmienkam a požiadavkám, aby v konkurencii všadeprítomného online prostredia a digitálneho obsahu obstáli. Tento trend by mali zväziť všetky verejné i školské knižnice. Výsledky výskumov signalizujú, že návštevnosť knižníc, nie je priamo ovplyvnená zaťaženosťou mládeže školskými povinnosťami, ale že významným atribútom vplyvu na ich návštevnosť je spôsob trávenia ich voľného času a priority, ktoré si zvolili. Mnohé knižnice v zahraničí začali práve z tohto dôvodu realizovať projekty, ktoré budujú knižnicu ako komunitný priestor. Stojí však za preskúmanie, v akej miere tento priekopnícky krok pomôže zvyšovať čitateľskú gramotnosť mládeže a vzťah ku knihám.

Ak sa zameriame na socializáciu čítania v priereze oboch výskumov (výskum v rokoch 2010 - 2011 aj výskum v roku 2017) vidíme mierny pokles získavania kníh v primárnom sociálnom prostredí, teda v prostrední rodiny. Naopak vo výskume môžeme spozorovať, že oproti interpretácií výsledkov z roku 2011 evidujeme nárast sociálnej skupiny rovesníkov, ktorý si knihy zvyknú darovať medzi sebou. Je preto nevyhnutné rozšíriť záujem o knihy a čítanie práve medzi samotnou mládežou a jej rovesníkmi.

Knižnice, ako vzdelávacie inštitúcie, sú najprirodzenejším miestom, kde je možné realizovať podporu čitateľskej gramotnosti od upevňovania čitateľských návykov v útlom detstve až po rozvoj čitateľských zručností vo vyššom veku formou systematickej informačnej prípravy. Je na škodu veci, že takéto vzdelávanie je len na dobrovoľnej spolupráci škôl a knižníc a systematická spolupráca škôl a knižníc nie je zahrnutá v žiadnom dokumente rezortu školstva zameraného na podporu čitateľskej gramotnosti.

Veríme, že trend postupného zlepšovania výsledkov bude pokračovať a v budúcnosti získame pri pokračovaní výskumov čítania mládeže na Slovensku stále lepšie výsledky.

Slovenská asociácia knižníc
Katedra knižničnej a informačnej vedy, Filozofická fakulta
Univerzity Komenského v Bratislave
Ústredná knižnica SAV

Hlavným partnerom projektu je
Fond na podporu umenia

Dotazník
pre žiakov 8. ročníka základných škôl a 2. ročníka stredných škôl

Milý žiak/milá žiačka, študent/študentka,

prosíme o vyplnenie tohto dotazníka. Je anonymný, čo znamená, že pedagógovia vašej školy sa vôbec nedozvedia, ako si odpovedal/odpovedala, ani zaň nedostaneš známku. Prosíme ťa o pravdivé a presné odpovede, zaujímajú nás tvoje názory, preto prosíme, aby si sa neradil/neradila so spolužiakmi.

Odpovede sa buď krúžkujú, alebo vypisujú slovné. Ak niečomu nebudeš rozumieť, alebo si nebudeš istý/istá odpoveďou, môžeš sa poradiť s anketárom – inštruktorom.

Základné údaje o tebe

1. Si:

- 1 chlapec
- 2 dievča

2. Máš:

_____ rokov

3. Národnosť

- 1 slovenská
- 2 maďarská
- 3 rómska
- 4 rusínska
- 5 iná _____

4. Žiješ:

- 1 v obci do 999 obyvateľov
- 2 v obci od 1000 do 4 900 obyvateľov
- 3 v meste od 5 000 do 49 000 obyvateľov
- 4 v meste nad 50 000 obyvateľov

5. Navštevuješ:

- 1 základnú školu
- 2 odborné učilište
- 3 strednú odbornú školu
- 4 gymnázium

6. Aké vzdelanie má tvoja mama?

1. základné
2. vyučená
3. stredoškolské s maturitou
4. vysokoškolské
5. neviem / netýka sa ma

7. Aké vzdelanie má tvoj otec?

1. základné
2. vyučený
3. stredoškolské s maturitou
4. vysokoškolské
5. neviem / netýka sa ma

8. Koľko času venuješ čítaniu článkov v časopisoch, elektronických časopisoch, na portáloch, blogoch a pod.?

	počas školského dňa	počas víkendu
takéto články počas školských dní nikdy nečítam	1	1
nanajvýš štvrt' hodiny	2	2
nanajvýš pol hodiny	3	3
pol hodiny až 1 hodinu	4	4
1 – 2 hodiny	5	5
viac ako 2 hodiny	6	6

9. Koľko času venuješ čítaniu tlačenej, prípadne elektronických kníh (nie učebníc)?

	počas školského dňa	počas víkendu
tlačené ani elektronické knihy počas školských dní nikdy nečítam	1	1
nanajvýš štvrt' hodiny	2	2
nanajvýš pol hodiny	3	3
pol hodiny až 1 hodinu	4	4
1 – 2 hodiny	5	5
viac ako 2 hodiny	6	6

10. Ako často si v tomto školskom roku dostával/a úlohy (referáty, projekty), na ktoré si musel/a získať informácie aj z iných zdrojov ako učebníc?

- 1 denne, takmer denne
- 2 viackrát za týždeň
- 3 jeden krát za týždeň
- 4 viackrát za mesiac
- 5 asi raz za mesiac
- 6 menej ako raz za mesiac
- 7 ani raz (ak si označil/a túto možnosť, pokračuj otázkou č. 12)
- 8 neviem

11. Ak si dostával/a takéto úlohy, kde si informácie hľadal/a? (Môžeš zakrúžkovať viac možností)

- 1 na internete
- 2 v knihách
- 3 v časopisoch
- 4 CD ROM, DVD
- 5 od kamarátov a spolužiakov
- 6 od rodičov, súrodencov
- 7 inde – uveď kde: _____

12. Čítaš e-knihy?

- 1 áno
- 2 nie
- 3 neviem čo je e-kniha

13. Čo a ako často čítaš na internete (Svoju odpoveď zakrúžkuj)

	denne	viackrát za týždeň	raz za týždeň	viackrát za mesiac	raz za mesiac	menej ako raz za mesiac	nikdy	neviem
blog	1	2	3	4	5	6	7	8
fanfiction	1	2	3	4	5	6	7	8
web stránky o nejakej téme, ktorá ma zaujíma	1	2	3	4	5	6	7	8
články v elektronických novinách a časopisoch	1	2	3	4	5	6	7	8
rozsiahle príspevky na sociálnych sieťach	1	2	3	4	5	6	7	8
povinná/odporúčaná literatúra do školy	1	2	3	4	5	6	7	8

14. Čím a ako často do internetu ty sám prispievaš? (Svoju odpoveď zakrúžkuj)

	denne	viackrát za týždeň	raz za týždeň	viackrát za mesiac	raz za mesiac	menej ako raz za mesiac	nikdy	nevie m
blog	1	2	3	4	5	6	7	8
fanfiction	1	2	3	4	5	6	7	8
web stránky o nejakej tému, ktorá ma zaujíma	1	2	3	4	5	6	7	8
články v elektronických novinách a časopisoch	1	2	3	4	5	6	7	8
rozsiahle príspevky na sociálnych sieťach	1	2	3	4	5	6	7	8

Predchádzajúce otázky sa týkali čítania akýchkoľvek kníh. Teraz sa ťa budeme pýtať na čítanie beletrie, teda románov, poviedok, poézie.

15. Čítaš beletriu?

- 1 áno
- 2 výnimočne
- 3 nie (ak beletriu nečítaš, prejdi k otázke 17)

16. Podľa čoho si vyberáš beletriu? (zakrúžkuj max. 3 odpovede)

- 1 podľa autora
- 2 podľa žánru
- 3 podľa odporúčaní priateľov, spolužiakov
- 4 podľa odporúčaní rodičov, príbuzných
- 5 podľa reklamy
- 6 podľa odporúčaní pedagóga
- 7 podľa literárnej výchovy v škole
- 8 vyberám si inak, uveď
ako: _____

17. Navštevuješ školskú knižnicu?

- 1 áno
- 2 chodil som, už nechodím (prejdi k otázke 20)
- 3 nie, nikdy som nechodil (prejdi k otázke 20)
- 4 nemáme školskú knižnicu (prejdi k otázke 20)

18. Ako často navštevuješ školskú knižnicu?

- 1 viackrát za týždeň
- 2 aspoň raz za týždeň
- 3 aspoň raz za mesiac
- 4 aspoň raz za štvrtýrok
- 5 aspoň raz za polrok
- 6 menej často
- 7 nikdy

19. Na čo využívaš školskú knižnicu najčastejšie? (Môžeš zakrúžkovať viac možností)

- 1 požičiavam si knihy domov
- 2 čítam knihy a časopisy v študovni
- 3 chodím sa do knižnice radiť ohľadne písania projektov, ktoré potrebujem na vyučovanie
- 4 chodím do knižnice na internet
- 5 navštevujem podujatia v knižnici
- 6 hram spoločenské hry
- 7 hram počítačové hry
- 8 pomáham v knižnici ako dobrovoľník
- 9 čakám na autobus, vlak
- 10 iné, uveď čo: _____

20. Navštevuješ mestskú, obecnú knižnicu?

- 1 áno
- 2 chodil som do mestskej, obecnej, už nechodím (prejdi k otázke 23)

- 3 nie, nikdy som nechodil (**prejdi k otázke 23**)
- 4 nemáme obecnú knižnicu (**prejdi k otázke 23**)

21. Ako často navštevuješ mestskú, obecnú knižnicu?

1. viackrát za týždeň
2. aspoň raz za týždeň
3. aspoň raz za mesiac
4. aspoň raz za štvrt'rok
5. aspoň raz za polrok
6. menej často
7. nikdy

22. Na čo využívaš mestskú, obecnú knižnicu najčastejšie? (Môžeš zakrúžkovať viac možností)

- 1 požičiavam si knihy domov
- 2 čítam knihy a časopisy v študovni
- 3 chodím sa do knižnice radiť ohľadne písania projektov, ktoré potrebujem na vyučovanie
- 4 chodím do knižnice na internet
- 5 navštevujem podujatia v knižnici
- 6 hrám spoločenské hry
- 7 hrám počítačové hry
- 8 pomáham v knižnici ako dobrovoľník
- 9 čakám na autobus, vlak
- 10 iné, uveď čo:

Nasledujúcu otázku vyplňajú len tí, ktorí nechodia do knižnice.

23. Ak nechodíš do knižnice, uveď prečo. (Môžeš zakrúžkovať viac možností)

- 1 nechce sa mi
- 2 nemám čas
- 3 neviem, kde je knižnica
- 4 knižnica je príliš ďaleko
- 5 nevyhovuje mi, aké sú v nej knihy
- 6 do knižnice nechodím, ale možno začnem
- 7 knihy si radšej kupujem
- 8 nemám rád knihy

24. Dostávaš od rodičov alebo príbuzných knihy?

- 1 nie, nikdy
- 2 áno, ale len zriedkavo
- 3 áno, často

25. Dostávaš od kamarátov alebo spolužiakov knihy?

- 1 nie, nikdy
- 2 áno, ale len zriedkavo
- 3 áno, často

26. Kto ti v detstve čítaval z kníh? (Môžeš zakrúžkovať viac možností)

- 1 rodičia
- 2 starí rodičia
- 3 súrodenci
- 4 iní príbuzní
- 5 nikto
- 6 nepamätám sa

27. Aká je tvoja najobľúbenejšia kniha? Uveď autora a názov (Môžeš uviesť nanajvýš 5 kníh)

Ďakujeme ti za ochotu!

ISBN 978-80-88695-64-6